

OCKHAM
de
Sacra
mento
Altaris

1491

IHS

Archivo de Loyola

Sección 5 Serie 2 N.º 5⁶¹⁴

Est. 13

Plut. 1

Tractatus generalis Inceptionis
Guilhelmi de la Cella de la Cella de la Cella
1210

Sancti Spiritus de la Cella de la Cella

Sancti Spiritus de la Cella de la Cella

**Tractat' uenerabilis Inceptoris
Guilhelmi Oclā de sacramento al
taris**

Para el R.º Colegio de Loyola

Salvador de Ribadeo. De su librería

Tabula titulorum et

capitulorum tractatus de corpore xpi venerabilis Ockam.

Utrum punctus sit res absoluta distincta realiter a quantitate. questio.

Utrum linea et superficies realiter distinguantur inter se et a corpore. q.

Utrum corpus quod est quantitas sit res absoluta distincta realiter a substantia. q.

Quod corpus xpi sub speciebus panis vere continetur. capitulum.

Quod corpus xpi realiter continetur sub specie panis. c.

Quod substantia panis convertitur in corpus xpi. iij.

Quod substantia panis convertitur in corpus xpi non in diuinitatem nec in animam nec in sanguinem nec in aliquod accidens substantie. iij.

Quod substantia panis non remanet post consecrationem. v.

Quod corpus xpi non circumscribitur loco in sacramento altaris. vi.

Quod corpus xpi non videtur a nobis in sacramento altaris oculo corporali. vii.

Quod accidentia remanentia post consecrationem non sunt subiectiue in corpore xpi. viij.

Quod quantitas que preest in substantia panis manet. ix.

Quod qualitates sensibiles manent. x.

Quod omnis substantia materialis extensa proponitur ex partibus substantialibus distincta realiter. xi.

Quod res absoluta prior potest esse sine posteriori potestate diuina. xij.

Quod omnipotentia dei potest facere substantiam sine omni accidente absoluto formaliter inherente sibi. xij.

Quod substantia extensa potest conservari immota localiter. quous omnia sua accidentia absoluta per diuinam potentiam destruantur. xiiij.

Quod substantia materialis per partes suas intrinsecas est presens loco que circumscribitur. xv.

Premituntur quedam ad probandum quod quantitas remanens in sacramento altaris non est realiter distincta a qualitatibus remanentibus. xvi.

Probantur quedam conclusiones ad propositum. xvij.

Quod omnes qualitates in sacramento altaris non sunt unum subiectum unius quantitatatis. xvij.

Quod non quilibet qualitas est subiectum immediatum quantitatatis. xix.

Quod quantitas manens non est subiectiue in una quantitate et non in alia. xx.

Probat testimonium doctorum catholicorum quod qualitates non sunt subiectiue in quantitate alia a substantia. xxi.

Quod quantitas distincta realiter a substantia non sit subiectum qualitatibus in sacramento altaris. confirmatur etiam philosophorum testimonio. xxij.

Quod quantitas remanens in sacramento non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus remanentibus in eodem sacramento. xxij.

Quod ante consecrationem fuit una quantitas que non erat res absoluta distincta realiter a substantia panis. xxiiij.

Quod substantia potest esse quanta sine omni re absoluta distincta realiter addita sibi. xxv.

Adducuntur alie rationes ad probandum eandem conclusionem scilicet quod substantia potest esse quanta sine quantitate distincta addita sibi. xxvi.

Quod eadem conclusio que prius videtur sequi ex dictis aduersariis. xxvij.

Quod substantia est quanta per suas partes substantiales sine omni quantitate que sit res distincta realiter a substantia et quantitate. xxviii.

Probatio eiusdem conclusionis que prius per argumenta sumpta a dictis doctorum catholicorum. xxix.

De obiectionibus contra predicta. xxx.

Responsio ad predictas obiectiones per sequentia capitula. xxxi.

Ad ostendendum quod stant simul aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia et quantitas est accidens. xxxii.

Quomodo quantitas est accidens declarat et quomodo cum hoc stat quod aliqua quantitas non est res distincta a substantia. xxxiiij.

Soluntur auctoritates Augustini supra. c. iij. inducte in quarto et quinto argumento. xxxiiij.

Quomodo quantitas est distinctum predicamentum a qualitate et substantia. non obstante quod nulla quantitas sit distincta a parte rei a substantia et qualitate. xxxv.

Quod non debet predicta opinio abijci tanquam heretica. xxxvi.

Quod predicta opinio non contradicit experientie. xxxvij.

Quod omnes longitudines sunt eiusdem speciei et quomodo aliquae differunt specie. xxxviii.

De diuerso modo predicandi quantitatibus. xxxix.

Qualiter diuersae quantitates preest subiectiue in substantia cum duo corpora non possint naturaliter esse simul. xl.

De solutione quorundam argumentorum per predicta. xli.

Tractatus quaglorio

sus de sacramento altaris. et in primis de puncti. linee. superficie. corporis. quantitate. qualitate et substantie distinctione venerabilis Inceptoris Guillelmi Ockam anglici. sacre theologie magistri famosissimi veritatis scrutatoris acerrimi ordinis fratrum minorum incipit feliciter.

Arca conuersionem panis

in corpus xpi. sicut dicitur glossa quedam de consecratione. distincti. In sacramentorum. varie sunt opiniones. Una asserit

quod illa substantia que fuit panis primo. postea est caro et sanguis xpi. id est. panis est in altari et caro corpus. Secunda opinio tenet. quod substantia panis et vini ibi definit esse. et manet accidentia tantum. scilicet sapor. color. et similia. Et sub illis accidentibus incipit ibi esse corpus xpi. Tertia tenet quod remanet ibi substantia panis et vini. et in eodem loco et sub eadem specie est corpus xpi. ar. id est. ego. Quolibet tamen opinio fateatur ibi esse corpus xpi. Secunda opinio verior est extra de summa trinitate capitulo. firmiter. scilicet. una. hec sunt verba glossae. Ex qua apparet quod substantia panis conuertitur in corpus xpi. ita quod substantia panis non manet. sed tantum accidentia que prius erant in substantia panis manent. Et per istam veritatem dicitur extra de summa trinitate. firmiter. sicut allegat glossa predicta. Una est omnium fidelium uniuersalis ecclesia. extra quam nullus omnino saluatur. In qua ipse idem sacerdos est et sacrificium. Ihesus xpus cuius corpus et sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter continetur transsubstantiatis pane in corpus. et vino in sanguinem. potestate diuina.

Ad istius veritatis declarationem circa duo principaliter aliqua sunt querenda. ut patet circa illorum accidentium entitatem et distinctionem. Secundo circa ipsorum a subiecto separationem.

Quia autem communiter conceditur ab omnibus quod color sapor et huiusmodi qualitates sensibiles inter se realiter distinguuntur. et etiam a substantia. Ideo hoc supposito querenda sunt aliqua circa distinctionem istarum qualitatum a quantitate.

figura. rectitudine. et huiusmodi. de quibus est magnum dubium. quomodo distinguantur. Et quod non tantum ad theologiam sed etiam ad philosophiam pertinet ista consideratio. cum philosophus sit rerum naturalium et distinctiones earum cognoscere. Ideo innestigandum quid senserunt philosophi. et precipue princeps philosophorum Aristoteles de ista materia. et etiam quid dicant theologi. ut autem ordinati procedam queram primo de distinctione puncti. linee. superficie. et corporis. et postea de alijs.

Primo igitur quero

Utrum punctus sit res absoluta distincta realiter a quantitate. Quod sic. quia terminus uniuscuiusque distinguitur ab illo cuius est terminus. sed punctus est terminus linee. ergo distinguitur realiter a linea. et per consequens eadem ratione a qualibet quantitate distinguitur realiter. Contra omnes res positum est substantia vel quantitas vel qualitas vel relatio. et sic de alijs predicamentis. sed punctus non est substantia distincta a quantitate. nec qualitas distincta a quantitate. nec relatio distincta a quantitate. et sic de alijs generibus respectibus. igitur punctus non est alia res a quantitate. Pro ista questione et omnibus sequentibus de ista materia premitto unum. videlicet quicquid dicitur sub quacunque forma verbo rum. quod potest aliquo modo deduci contra quodcumque dictum in sacra scriptura. vel sanctorum. vel contra determinationem et doctrinam ecclesie romane. vel contra sententiam doctorum ab ecclesia approbatorum. non dicam asserendo. sed prescise recitando in persona illorum. qui etiam opinionem tractandam tenent. siue illa opinio sit vera siue falsa. siue catholica. siue heretica vel erronea. unde si dicam talia verba dico dicendum et consimilia. non in persona mea. sed in persona taliter opinantium volo illa intelligi. Hoc premissis circa questionem posita sic procedam. Primo ostendam quod punctus non est aliqua res positum et absoluta distincta realiter a qualibet quantitate et maxime a linea. Secundo ponam aliquas rationes et auctoritates ad probandum punctum esse aliam rem. Tertio respondebo ad eas. Primo igitur probabo quod punctus non est alia res a linea. qualibet quantitate. et primo per rationes philosophicas. secundo per auctoritates philosophorum. tertio per rationes theologicas.

Hum terminus
distinguitur ab eo cuius
est terminus

Juxta primam viam arguo primo sic ostenditur. Si punctus sit alia res a quantitate, vel substantia vel accidens, sed punctus non est substantia distincta a quantitate, nec accidens distinctum a quantitate, igitur punctus non est alia res a quantitate, maior est nota, minor probatur. et primo prima pars, scilicet quod punctus non est substantia distincta a quantitate, quia omnis substantia vel est materia vel forma vel compositum vel substantia abstracta a materia. Sed manifestum est quod punctus non est materia nec forma nec compositum, nec est forma abstracta a materia, si punctus sit indivisibilis et nullo modo quantus, sicut ponitur ab adversariis, ergo etc. Secundam partem probatur sic, quod scilicet punctus non sit accidens indivisibile distinctum a quantitate. Primo sic omne accidens absolutum positum est in aliquo subiecto sibi adequato, ita quod illud accidens vel est totum in toto subiecto et in qualibet parte, vel totum in toto et pars in parte, vel est accidens indivisibile habens subiectum indivisibile, sicut accidens spirituale est in anima intellectiva, tam in subiecto suo primo et adequato. Sed punctus nullo istorum trium modorum habet aut habere potest aliquod subiectum primum et adequatum, ergo, maior illius rationis per inductionem patet de omni accidente absoluto. Prima pars minoris videlicet quod punctus non habet aliquod subiectum adequatum ita quod sit totum in toto et in qualibet parte. Patet quod accipio punctum terminantem lineam a, et vocetur ille b, et accipiendo alium punctum correspondentem et vocetur c, tunc quero aut b est in a, tam in suo subiecto adequato, vel in subiecto ipsius, et siue sic siue sic sequitur, quod eadem ratione c erit in eodem subiecto adequato.

Tunc arguo sic quaecumque sunt in eodem subiecto adequato non differunt nec situ nec loco, sed b, et c distinguuntur vel distant loco et situ, ergo non sunt in eodem subiecto adequato. Si dicatur quod b non est in tota linea a nec in subiecto ipsius lineae, sed in parte ipsius lineae, vel in parte subiecti. Contra si b non sit tam in subiecto adequato in tota linea, nec in toto subiecto ipsius lineae, igitur est in parte tam in subiecto adequato, sit ista pars d. Tunc arguo b est in d, tam in subiecto adequato. Igitur eadem rati-

one alius punctus correspondens ipsi b ad quem ex alia parte terminatur d, erit in ipso d, tam in subiecto adequato, et vocetur ille punctus e. Ex quo sequitur quod b, et c, sunt in eodem subiecto adequato, et per consequens non distant loco et situ, quod est manifestissime falsum. Sic igitur non potest punctus aliquis esse in aliquo indivisibili quanto et tam in suo subiecto adequato, ita quod sit totus in toto et totus in qualibet parte. Tum quia tunc duo puncta illius indivisibilis non different situ quod est falsum. Tum quia tunc punctus idem numero esset in alio et in alio situ quod est falsum. Si dicatur quod punctus est in aliqua parte indivisibili sed illi parti non correspondet alius punctus in actu, nec potest sibi correspondere, quia illa pars non potest esse per se existens, sed tamen inexistens alteri. Contra quacumque parte demonstrata deus potest eas de potentia absoluta separare ab alia parte, et conservare eam per se existentem, igitur istam partem que est primum subiectum et adequatum puncti deus potest conservare sine alia, ponatur igitur in e, tunc habebit alium punctum in actu, qui eadem ratione erit in illo subiecto tam in suo subiecto primo, quia non est maior ratio quod unus punctus terminans lineam sit in illa tota linea vel in illo toto subiecto illius lineae, quam alius punctus terminans eandem lineam, et per consequens ista duo puncta non distant situ, quia illa accidentia que sunt in eodem subiecto adequato non distant situ. Preterea punctus correspondens non est tamen in potentia quomodo futurus est in potentia, igitur est in rerum natura et per consequens habet aliud subiectum primum, et non potest dari nisi linea vel subiectum lineae terminante ad alium punctum. Igitur ista duo puncta sunt in eodem subiecto primo, et per consequens non distant situ, quod est falsum. Preterea si esset in aliquo indivisibili subiecto, tam in subiecto primo, tunc non different situ ab alia parte, nec plus distaret ab una parte, quam ab alia. Secunda pars minoris principalis probatur sic, scilicet quod punctus non est totus in toto subiecto, et pars in parte, quia punctus tunc esset quantus et haberetur propositum. Tertia pars minoris illius, videlicet quod non est in aliquo indivisibili tam in subiecto suo primo adequato, pa-

ter, quia illud indivisibile, vel esset substantia vel accidens, non accidens, quia quero in quo genere, et per quod non potest dari esse in alio genere a genere substantie. Similiter querendum esset de subiecto illius accidentis, sicut de subiecto puncti, nec est illud indivisibile substantia, quia si sit substantia vel est materia vel forma vel compositum, vel substantia abstracta a materia, sed non est materia, quia omnis materia est divisibilis, nec est forma quia si sit forma, vel est forma extensa, et per consequens est divisibile, vel est forma inextensa, et per consequens est anima intellectiva, quia sola anima intellectiva est inextensa, sed manifestum est quod non est anima intellectiva, ergo non est forma que est altera pars compositi, nec est compositum manifestum est, nec est forma abstracta a materia, manifestum est, igitur non est aliqua substantia indivisibilis, que possit esse primum subiectum et adequatum puncti. Preterea si in lapide sit aliqua substantia indivisibilis, que possit esse primum subiectum et adequatum puncti, accipio tunc istam substantiam. Et quero aut facit per se unum cum materia et forma lapidis aut non. Si sic, igitur esset aliqua substantia indivisibilis in lapide que esset materia vel forma respectu materie lapidis, quod quando cumque aliqua sunt diversarum rationum in genere substantie facientia per se unum, unus istorum est actus, reliquus vero potentia, et per consequens unum est materia et reliquus forma. Sed impossibile est quod illud indivisibile sit materia prima, quia materia prima est extensa. Si autem ista substantia indivisibilis non facit per se unum, cum materia et forma lapidis, immo nec est pars lapidis, et per consequens non potest esse pars lapidis nec per consequens potest esse pars alicuius substantie. Sed omnis substantia que non potest esse pars alicuius substantie per se subsistens, et per se in genere et specie, et per consequens ista substantia esset per se subsistens et per se in genere et specie, quod est falsum, reliquit ergo quod nulla est substantia in lapide nisi materia vel forma vel compositum, sed omne tale est divisibile et habens partes realiter distinctas, ergo nullum eorum est indivisibile. Sic igitur patet, quod nec aliquod indivisibile nec aliquod divisibile potest esse primum subiectum et adequatum ipsius puncti, si punctus sit quedam res absoluta distincta realiter ab omni indivisibili. Si dicatur ad rationem principalem quod maior est falsa, nam multa sunt accidentia que non sunt tota in toto, et in qualibet parte, nec tota in totis et partes in partibus, nec sunt accidentia indivisibilia habentia subiecta indivisibilia, sed accidentia indivisibilia habentia subiecta divisibilia, et tamen non sunt in aliqua parte, sed totum in toto sicut tempus est in toto motu totius celi, et tamen non est in aliqua parte motus alicuius partis celi. Similiter duplicitas est tota in toto duplo, et nec duplicitas nec aliqua pars eius est in parte dupli respectu eiusdem dimidii. Et ita videtur de multis aliis accidentibus, quod sunt in toto, et tamen nec ipsa nec pars eorum sunt in aliqua parte totius. Sed ista responsio non sufficit. Primo, quia accipit falsum quod sunt aliqua accidentia indivisibilia existentia primo in aliquo indivisibili, et tamen in nulla eius parte, unde tempus non est aliquod accidens absolutum distinctum realiter a motu et a rebus permanentibus, existens subiective in toto motu, et in nulla parte.

Secundo non sufficit ista responsio, quia si dato adhuc stat argumentum, quia punctus non est tale accidens. Primo quia nullum accidens existens in aliquo subiecto adequato siue sit totum in toto et totum in qualibet parte siue totum in toto, et tamen in nulla parte distat loco et situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto adequato sibi, patet quia color non distat a colore eiusdem subiecti. Similiter tempus si sit aliud accidens non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto adequato sibi. Similiter duplicitas non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto, tam in subiecto primo, et ita universali de omni accidente, patet quod non distat situ ab aliquo accidente existente in eodem subiecto sibi adequato, sed punctus distat situ a quolibet puncto illius quanti, cuius est punctus. Igitur duo puncta non possunt esse in eodem subiecto primo et adequato, quod tamen oporteret si punctus esset accidens indivisibile habens pro subiecto adequato aliquod divisibile.

Tertio nullum accidens distat situ a qua
A 3

cunq; parte sui subiecti primū ad equati. sic quorum utrūq; patet esse falsum et impossi-
bile. Secundo principaliter arguo sic.
omnis res positiua et absoluta distincta rea-
liter ab omni alia re nō faciens per se vnū
tanq; pars cum alia re est per se in genere. Et
punctus si sit talis res indiuisibilis. non est
pars alicuius diuisibilis. nec faciens per se
vnū cu; quocunq; alio. igitur erit per se in
aliquo predicamento. sed hoc est falsum. qz
tunc vel eēt substantia vel quātitas vel qua-
litas. vel respectus. quorū quodlibet est fal-
sum per ponentes talia indiuisibilia. Ma-
ior illius rationis est manifesta. quia quan-
do sunt aliquę res fm se totas distincte qz
neutra est pars alterius. non est maior ratio
qz vna illarū sit per se in aliquo predicamē-
to qz alia. sicut patet inductive. Sed ad
illud dicitur. qz punctus nō est per se in ge-
nere sed tm̄ per reductionem. quia nō est ni-
si terminus quantitatis. Sed illa respō-
sio nō valet. primo. quia tunc linea nō esset
per se in genere quantitatis. cum nō sit nisi
terminus quantitatis. Si dicatur qz li-
nea nō tm̄ est terminus quantitatis sed eti-
am quantitas. ideo per se est in genere. Pū-
ctus autē nō est per se quantitas. ideo nō
est per se in genere quātitatis. sed tm̄ per re-
ductionem. hoc non valet. quia si punctus
sit talis res indiuisibilis non tm̄ erit termi-
nus quātitatis sed erit vna res absoluta di-
stincta realiter fm se totam ab omni alia re
et per consequens erit per se in aliquo predi-
camento. Confirmatur quia omnis res
absoluta et permanens et per se vna. non tm̄
vna per aggregationem vel ordinem. est per
se in aliquo predicamento. vel est pars ali-
cuius existentis per se in predicamento. p̄
illa inductive de omni re. nisi in istis in pro-
posito. patet etiam quia si illa maior nege-
tur. perit omnis via ad probandum aliquā
rem esse per se in genere. Sic enim de alijs
dicam qz aliquid non est per se in genere qz
est terminus alicuius substantie. sicut in di-
cis. qz punctus nō est per se in genere quia
est terminus alicuius existentis per se in ge-
nere. patet igitur illa qz omnis res per se vna
est per se in aliquo predicamento. vel pars
alicuius existentis in predicamento. sed pū-
ctus non est pars alicuius existentis per se
in predicamento. patet inductive. igitur pū-

ctus est per se in predicamento quod proba-
tum est esse falsum. Ex quo sequitur qz pun-
ctus non est talis res indiuisibilis. Ter-
tio arguo sic impossibile est qz sint infinite
res in actu fm se totas distincte. et quarum
nulla sit pars alterius nec que faciunt ali-
quod vnum. Sed si punctus esset talis res
indiuisibilis. talia essent infinita in actu. qz
accipio lignum. manifestum est fm illos qz
hic sunt infinite linee. quia nō tot quin plu-
res. et quilibet illarū terminatur ad aliquę
punctum in actu. quia alias nulla linea ter-
minaretur ad aliquem punctum in actu. et
manifestum est qz fm se tota distinguuntur si
sint indiuisibilia. nec faciunt per se vnum.
cum non sint partes alicuius. Igitur talia
infinita erunt in actu quod est impossibile
et contra omnem philosophiam. relinqui-
tur igitur qz punctus non est talis res indi-
uisibilis distincta realiter ab omni diuisibi-
li. Quarto sic per solam diuisionem
continui non causatur aliqua res positiua
et absoluta. diuidatur igitur lignum. et que-
ro de punctis terminantibus. aut prius fu-
erunt aut non. Si sic. certum est qz non di-
stabant situ. punctus ergo fuit immediat⁹
puncto. qd falsum est. etiam fm eos. Si nō
erant prius et nunc sunt. igitur generantur
de nouo. et per consequens per solam diui-
sionem necessario generaretur aliqua res
absoluta. quod falsum est. Quinto quia
per solam vnionem partium aque vel alte-
rius. cuius partes prius separate possunt
continuare. non generatur aliqua res no-
ua absoluta. nec absoluta corrūpitur. Sz
si punctus esset talis res indiuisibilis. neces-
sario quādo cunq; tales partes continua-
rētur. aliqua res absoluta corrūperetur.
puta ista duo puncta que pri⁹ terminabant
duas líneas. et generaretur noua scilicet vn⁹
punctus continuans illas duas partes. im-
mo sequeretur qz infinite res absolute scōz
se totas distincte corrūperentur et infini-
te generarentur. sicut deduci potest per ter-
tiam rationem principalem prius factam.
que omnia sunt impossibilia. et per conse-
quens punctus non est talis res indiuisibi-
lis. Istam eandem conclusionem pro-
bo per rationes theologicās. primo sic om-

nem rem absolutam distinctam fm se totā
ab alia re absoluta. cuius non est subiectus
nec effectus nec econuerso potest deus cre-
are sine ea. Sed si punctus sit talis res in-
diuisibilis. linea fm se totā distinguitur a
puncto. manifestum est. quia linea non est
pars puncti. nec p̄ctus est pars linee. nec
etiam linea est subiectum puncti sicut pro-
batum est prius nec econuerso punctus est
subiectum linee. manifestum est. nec etiam li-
nea est causa puncti nec econuerso. sicut pa-
ter discurrendo per omnia genera causarū
Igitur potest deus de potentia sua absolu-
ta facere lineam sine omni puncto. Tunc
quero. aut illa linea est finita aut infinita.
Si sit finita et sine omni puncto. et per con-
sequens frustra ponitur punctus ad termi-
nandum lineam et tamen non propter aliū
ponitur a sic ponentibus. Si autem linea
illa non sit terminata nec finita. et est in rerū
natura per casum. igitur ē infinita quod pa-
tet ē manifeste falsum qz non propter hoc
erit illa linea maior vel longior quia ille pū-
ctus est separatus vel destructus ergo nul-
lo modo erit illa infinita quāticunq; om-
nia puncta destruantur. Preterea si de-
struantur a deo omnia puncta. conseruata
linea. quero aut illa linea est continua. aut
non. Si sic. et non per punctum quia non
est per casum igitur sine omni puncto est li-
nea continua. et per consequens frustra po-
nitur ibi punctus. Si non sit continua. qz
ro aut aliqua pars eius sit continua et re-
dit argumentū precedentis. aut nulla pars
est continua. ex quo sequitur qz est aliqua li-
nea que non componitur ex continuis qd
est impossibile. Similiter illa linea est
continua vel discreta. Si continua habe-
tur propositum. Si discreta ergo quelibz
pars est diuisa in infinitum quantum ad
omnes eius partes. quod est impossibile.
Ista autem ratio probat qz linea sufficien-
ter est continua et finita per naturam pro-
priam sine omni alia re addita sibi. et per cō-
sequens cum non propter aliud debeat po-
ni punctus. frustra ponitur punctus esse ta-
lis res indiuisibilis. Si dicat qz deus de po-
tentia sua absoluta nō pōt facere lineā sine
puncto. Contra quando aliqua res ab

soluta potest per naturā fieri sine mltis re/
bus diuisim ita q sine quacūqz illarum si
gillatim illa res potest per diuinam poten
tiam fieri sine omnibz illis conūctis. ita q
nullum illorū sit cum eo. quod maxime est
verum quando iste res fm setotas sunt di
stincte realiter et neutra est effectus nec ac
cidens alterius. Sicut est de puncto et li
nea. Si punctus sit talis res indiuisibilis
sz hec linea p naturā potest esse sine hoc pū
cto et sine illo et sic de alijs et sic de quolibet
igitur potest deus facere eam sine omni pū
cto et ita habetur propositus. Preterea
si illud qd dependet essentialiter ab aliquo
tanqz effectus et accidens a causa a suo sub
iecto potest per diuinam potentiā separari
ab illo. multo fortius id qd nō dependet ab
alio nec tanqz totus nec tanqz accidens nec
tanqz effectus ab alio potest deus facere si
ne eo. Sed accidens in sacramento altaris
ante separationē dependet a substantia tan
qz a causa et a suo subiecto. et tamen per diui
nam potentiā fit accidens sine subiecto. igitur
multo fortius linea que nō dependet a
puncto. nec tanqz a parte sua. nec tanqz a sub
iecto. nec tanqz a sua causa. potest fieri sine
eo et ita stat primū argumentum. Con
firmatur ratio illa quia fm philosophū se
cundo phisicorū. Quantitas est per se fini
ta vel infinita. Sed si quantitas esset finita
per rem aliam. sicut linea per puncta tanqz
per rem aliā. ipa nō esset finita per se. sed per
aliud in sacramento altaris quantitas est se
parata ab omni substantia. igitur linea est se
parata ab omni subiecto. Tunc quero de pū
cto terminante illam lineā. aut est separata
ab omni subiecto aut nō. si sic. Igitur pun
ctus ille et linea nullo modo faciunt vnum
quia nec vnum per se nec vnū per accidens
cum neutrum sit receptiuū alterius. et per cō
sequēs linea nō potest aliter terminari per
punctum nisi sicut aqua terminatur corpo
ri solido puta terra vel consimili. quod nō
potest competere puncto. Si autem pun
ctus nō sit sine subiecto. et manifestum est q
nō est subiectiue in substantia. cuz nō sit ibi
nisi corpus xpi. in quo nō potest poni pun
ctus. ille igitur est subiectiue in linea sz hoc
est impossibile sicut probatum est prius. qz
si esset subiectiue in linea vel in aliqua par

telinee tanqz in subiecto primo et adequato
et nō tm per partes. sicut hic albedo dicitur
esse in sorte quia est in vna parte sortis. pun
ctus a nulla pte subiecti puta lineae vel par
tis lineae posset distare loco et situ sicut argu
tum est prius. quod est manifeste falsum si
cut probatum est prius. Propter predicta
et multa alia que possunt adduci. dicerent
ponentes nihil esse simpliciter indiuisibile
in rebus per creationē omniū partiū reali
ter distinctarum. preter substantias separa
tas a materia. et principaliter animā intelle
ctiuam et accidentia sua. et q punctus nō est
res indiuisibilis positina et absoluta distin
cta realiter a linea et omni quantitate. Sed
dicerent q quelibz res diuisibilis se ipa for
maliter est finita et terminata et continua si
sit continua sine omni alia re addita sibi. cau
saliter est terminata et finita et continua a deo
et alijs causis per se ponentibus eam in esse
quecūqz sint ille cause vnde hec linea sine
omni alia re addita sibi. imo si quelibet alia
res destrueretur et hec linea cōseruaretur a
deo vere esset finita terminata et continua. et
ideo cuz talis res indiuisibilis propter alia
nō ponatur. videtur tam impossibile q su
perfluum ponere punctus esse talem rez in
diuisibilem. Et si queritur quid est pun
ctus aut est res diuisibilis aut indiuisibilis
dicendum est q sic dicendo. punctus est ali
quid vl punctus est res vl huiusmodi. Si
punctus supponat pro aliquo ita q habeat
pescise vim nominis et nō includat equiua
lenter vnum complexum ex nomine et ver
bo vel aliqd consimile qd fm proprietatez
vocis potest reddere suppositum verbo. de
bet concedi q punctus est aliquid et q pun
ctus est res. et hoc quia debet concedi q pū
ctus est linea vel punctus est quantitas. qz
tunc hoc nomen punctus equiualebit isti.
linea tante vel tate longitudinis. sine linea
nō vltius protensa vel extensa. vel alicui
toti complexo ex nomine et verbo median
te coniunctione vel aduerbio. vel hoc pro
nomine que fm qd placet dare diuersas dif
initiones exprimentes qd nominis illi. no
minis pūctus. et ideo sicut hoc pdicatu res
diuisibilis pdicat de tali subiecto. et p conse
quens de pposito ex adiectiue et substantiue
ita predicatur de puncto. Unde sicut di

cunt aliqui q hoc nomen priuatio equiua
let in significando huic toti subiectu priua
tum et propter hoc sicut concedunt istā sub
iectum priuatu est materia. ita cōcedunt il
laz. priuatio est materia. ita si hoc nomē pū
ctus in significādo equiualeat isti toti. linea
non vltius protensa vel alicui consimili.
cuz vna pars sit linea. et alie partes sint ali
qua adiectiua. vel verbum coniunctū cuz
linea. mediante hoc pronomine que vel al
tero consimili. sicut hec conceditur. linea ē
diuisibilis. ita illa conceditur de virtute si
gnificationis. punctus est linea. punctus ē
diuisibilis. Quicquid enim verificatur de
hoc nomine linea sumpto significatiue. veri
ficatur de hoc nomine punctus sumpto si
gnificatiue. et hoc de virtute significationis
loquendo. hoc tamē nō obstante. vna pro
positio in qua subiūctur hoc nomē punctus
poterit esse per se. et alia in qua ponitur hoc
nomē linea nō erit per se et conuerso. sicut
quicquid predicatur de vno conuertibiliū
sumpto significatiue verificatur de reliquo
sumpto significatiue. et tamē vna illarū per
se et nō reliqua. vnde hec ē per se primo mo
do. omnis homo est animal et nō illa omne ri
sibile est animal. Si autē hoc nomē punctus
equiualebit in signando alicui cōposito ex
nomine vel verbo vel coniunctione vel ad
uerbio et hoc pronomine qui vel ex obliquo
et verbo composito. qd fm proprietate ser
monis nō potest reddere suppositus verbo
loquendo grāmatically. et per consequēs om
nis oratio in qua ponitur nō est fm propri
etatem sed est figuratiua locutio. et potest re
duci ad figuram que vocatur a grāmatically
ippallogē. de qua dicunt. q ippallogē est cō
uersio casuū vel constructionis vel aliquā
do totius sententie. Sic debet cōcedi q pū
ctus est res indiuisibilis et punctus nō ha
bet partes et hmoi. Sed ille propositiones
et consimiles nō sunt concedende fm prop
rietatem sermonis. tanqz proprie nō excusan
de per aliquā figurā grāmatically. et per cō
sequēs nō est ex eis arguendū in inuestiga
tione veritatis. nisi ipis acceptis fm sensu
que habent ex intentione auctorū. sed con
cedende sunt sub illo sensu. que habent ex
q per predictam figuram excusantur. eo vi
delicet q vna dictio ponitur loco vnius ora
tionis vel compositi ex multis dictionibus

et simul cū hoc oportet cōuertere orationes
transponendo et etiaz mutando aliquando
vnaz ptem orationis in aliam. et aliquando
vnā dictionem in aliam et casum in casus
vel vnū accidens grāmatically in aliud vel
consimili modo conuertendo. vt sensus il
lius propositionis. punctus est indiuisibi
lis. sit ille. linea vltra nō protenditur. cuius
tamen quelibet pars est diuisibilis. vel ali
us consimilis sensus secundū q placet pre
dictam propositionem exponere. Sensus
autem istius propositionis. punctus est di
uisibilis. sit ille. vel aliquis consimilis sen
sus. quacūqz parte lineae data adhuc con
uenit accipere vltiorem et sicut dicitur de
istis propositionibus. ita dicendum est de
consimilibus. et nō tm est hoc verū de hoc
nomine punctus. verū etiam de omibz no
minibus verbalibus et omibz nominibz
formatis ab aduerbijs. cōiunctionibz. pro
nominibus. prepositionibus. et vniuersali
ter ab omibz sincathegorēumatis. et vni
uersaliter ab omnibus. que nō sunt psecise
habentia virtutez nominis. Ita q sine om
ni figura et proprietate sermonis nō possūt
esse extrema propositionis distincta a copu
la. Et fm hoc omnes tales. actio est in pas
so. motus est i mobili. similitudo est i simili
albedo est terminus motus. omnis res pro
ducitur per productionem. ignis calefacit
calefactione. et huiusmodi innumerabiles
propositiones que inveniunt in dietis phi
losophorum et sanctorū. et etiam in scriptu
ra sacra sunt figuratiue per aliquā figurā
grāmatically excusande. Nec est incōueni
ens concedere. q philosophi et sancti sic fi
guratiue loquebantur. cum multa talia in
sacra scriptura reperiantur. nō tamen acci
piendo dicta sacre scripture in sensu spiritu
ali sed etiam in sensu litterali. imo etiam fre
quenter vulgaris et communis modus loquē
di talibus figuratiuis locutionibz vritur. si
cut per dicta grāmatically de talibus tra
ctantium potest probari. vnde nō tm dictō
potest transferri a propria significatione ad
impropriam. sed etiam aliquando dantur
vocabula que nullā ppiā significationē ha
bēt qlē pmo istitura hnt. Et sic trālatio fm
grāmatically sit triplici de cā. qz aliqñ cā me
tri sic i poetis. Aliqñ cā ornat sic i rethori
ca locutio. aliquādo causa necessitatis siue

brevitatis siue utilitatis sicut in phia et omnibus istis modis fit translatio in theologia. Ita ippositio talium nominum siue sint abstracta siue concreta fit triplici de causa. scilicet metri. ornatus. et utilitatis siue brevitatis. Quis ex predictis causis occasionaliter multum errores pueniunt in simplicibus. qui omnia dicta philosophorum et scorum per proprietatem finis volunt accipere cum tamen sint figuratiue sumenda.

Secundus articulus principalis Sed contra predicta arguit quidam doctor primo sic. Et illa opinione sequitur quod generatio subita. que non est per se terminus continui nihil erit vel saltem in nihilo. quia non est ei aliqua alia mensura positiua. et ita est de illuminatione et de omnibus mutationibus subitis. que non sunt per se termini motus. Et licet possunt euadere de mutationibus que sunt termini motuum et sunt in instanti. sicut in nihilo. vel priuatio continuitatis in priuatione continuitatis. tamen de istis videtur absurdum. quia non sunt termini continuitatis alicuius continui quia nihil sunt alicuius priuatio nec positiue nec priuatiue. Preterea primo posteriorum. ratio lineae est ex punctis. hoc est in ratione essentiali lineae cadit punctus que ratio dicitur linea in primo modo dicendi per se. nulla autem priuatio per se pertinet ad rationem essentiali positiui. Tertio ex eo dem sequitur. quod si punctus tamen est priuatio quod linea tamen erit priuatio et superficies et corpus. semper enim terminatum diffinitur per terminans et positiuum non includit essentialiter priuationem.

Quarto contra illam opinionem videtur esse Aristotiles in predicamentis ubi dicit. quod per lineas terminantur ad punctum tanquam ad terminationem. sed terminus semper est aliud ab illo quod terminatur ad ipsum igitur punctus est talis res in diuisibilis. Quinto philosophus primo physico rum. terminus diuisibilis non infinitus est. ex quo vult quod punctus quia est diuisibilis neque est finis neque infinitus. Sexto philosophus quarto physico ubi probat quod locis non est corpus. dicit quod neque unam habemus punctum et loci punctum. igitur finem eius punctus est aliquid distinctum a rebus diuisibilibus. Septimo finem philosophus secundo physico. illa tangunt se quorum vltima sunt simul. igitur duo vltimo duarum linearum tangentium se sunt simul. sed nulle due partes istarum linearum sunt simul. nec ipse lineae sunt simul. igitur per lineas et partes earum sunt alia que sunt simul quod non pos-

sunt esse nisi puncta in diuisibilia. Octauo. viij. et sexto physico dicit quod continua sunt illa quorum vltima sunt unum ergo duo vltima duarum medietatum in linea una sunt unum. sed manifestum est quod nec ille medietates nec aliquae partes earum sunt unum. igitur praeter illa sunt aliqua quae sunt unum. Non philosophus ibidem ponit. quod linea est diuisibilis et punctum indiuisibile et hoc per hoc probatur quod linea non componitur ex punctis. nec aliquid continui ex indiuisibilibus quod esset vanum nisi essent talia indiuisibilia praeter continua.

Decimo philosophus ibidem dicit quod quantum autem impossibile indiuisibile est necesse est totum tangere etc. Ex quo patet quod ponit aliquid tale indiuisibile. Talia innumerabilia possent adduci. propter quod videtur quod de intentione philosophi sit ponere tales res indiuisibiles distinctas realiter a rebus diuisibilibus. Tertius articulus principalis. respondet ad rationes. Sed quia ex solutione predictionum poterit patere via soluendi alia. ideo illa obmitto causa breuitatis et respondeo ad ista.

Ad primum dico. quod instans non est talis res absoluta distincta realiter ab omni re diuisibili. quod potest probari multipliciter. Primo quia non habet aliquid subiectum primum in quo possit esse primo et adequato tanquam accidens in suo subiecto sicut inductiue patet.

Secundo quia tunc deus non posset facere tempus existere nisi necessario produceret res infinitas finem se totas distinctas et corrumpere easdem. Tertio quia tales res producte non possent naturaliter destrui. quia nec per corruptionem sui subiecti nec per absentiam suae causae conseruationis nec per inductionem sui contrarii. Quarto quia si esset talis res esset in genere per se quod est manifeste falsum. Quinto quia omnes res eiusdem rationis potest deus conseruare simul in rerum natura. cum non repugnent inter se. ergo posset deus facere quod omnia instantia praeterita essent nunc quae tamen sunt infinita.

Sexto quia posset deus instans facere ab omni subiecto suo. quod est impossibile.

Declarationem illarum rationum propter breuitatem obmitto. Sed dico quod nec mutatio nec generatio est talis res indiuisibilis. Et ideo consequenter ad primum dicta quod omnes tales locutiones sunt figuratiue et tropice instantis est indiuisibile. generatio est in instante. mutatio subita est in

instanti. generatio est subita. forma substantialis est terminus generationis. mutatum est terminus motus et terminus. quod in omnibus talibus orationibus per alterum extremum positionis ponitur unum nomen quod non habet tamen vim nominis in significando. sed habet vim nominis et verbi. vel habet vim alicuius positionis ex diuersis vocabulis. quod positionis finem proprietatem sermonis non potest reddere suppositum verbo. nec est extremum positionis distinctum ab altero extremo et a copula. unde quantum ad hoc sile est de talibus sicut est si esset unum nomen impositum ad significandum illud quod significat tunc bene. puta a. finem proprietatem finem sermonis non esset bene dictum. tunc bene est. Ita nec esset bene dictum a est aliquid. posset tamen talis locutio. a est aliquid recipi. tanquam locutio tropica et figuratiua. ut equaleret isti. Iste quod bene tunc est. est aliquid. vel alteri termino. Ita dico de talibus. generatio est subita et terminus. quod non sunt prius locutiones sed figuratiue. et hoc est ex eo quod hoc nomen instantis et finem nomen generatio et huiusmodi. non sunt nomina finita habentia finitas significaciones. quasi significet precise res quasdam per quibus habeant supponere. ad modum quod talia nomina angelus. albedo. nigredo. calidus. frigidus. habent finitas significaciones. sed sunt quaedam deriuatiua a verbis vel alijs partibus orationis vel substantia talibus. quod non sunt instituta nisi causa metri vel ornatus vel causa breuitatis locutionis. Et ideo sic multa dicta in metris ornato modo loquendi non sunt recitanda nisi excusentur et glossentur. Ita multa dicta causa breuitatis non sunt recipienda finem proprietatem sermonis. sed finem intentionem auctorum dicentium ea quod figuratiue propter dictam causam loquuntur. et hoc quod tropice eorum satis fuerunt talia nota quod non erant vera finem proprietatem sermonis quibus aliquid posteriores ignorauerunt. Unde dico quod illa positionis. generatio est in instante non est recipienda sub intellectu quem sonat. quasi una res sit in alia. sic per illam positionem. aqua est in vase. denotatur quod una res est in alia in re distincta vnde distribuendo per omnes modos quibus equo accipitur. hec positionis in. de quibus loquitur. per. viij. physico. patet quod finem nullum illorum potest dici quod generatio est in instante. sed illa propositio. generatio est in instante. sub illo intellectu debet recipi. quantum aliquid generatur non generatur per se ante partem sed totum simul generatur. ut illa positionis breuis generatio est in instante ponatur causa breuitatis loco illius locutionis. quantum aliquid generatur non ge-

neratur per se ante partem sed totum simul. Con similiter illa positionis. motus est in tempore. non debet recipi sub illo intellectu quem sonat sed formam positionis. scilicet quod una res est in re alia distincta realiter ab ea. sed debet recipi sub illo intellectu. quando aliquid mouetur acquirit unam partem ante aliam. vel acquirit unum ante aliud continue vel tali mouetur. quando aliquid modo acquirit vel deperdit unum post aliud si mul coexistens mobili primo acquirit unum post aliud. vel alicui tali. ut illa oratio breuis. motus est in tempore ponitur loco orationis talis longe. vel alicuius similis. Et quantum dicitur quod finem predicta generatio nihil esset. dico quod generatio est aliquid. sub illo intellectu quantum aliquid generatur. una forma tota simul et non pars ante partem acquirit materiam. Et sub intellectu opposito isti. hec est falsa. generatio nihil est. Et si dicatur. generatio non est terminus per se terminus continui. nec est aliquid continuus. igitur nihil est. quia omne quod est in istis inferioribus est continuus vel pars continui. dicendum quod illa propositio de virtute sermonis et finem omnem proprietatem sermonis. omne quod est in istis inferioribus est per se unum et continuus vel terminus terminus est vera. quia altera pars est vera scilicet omne per se unum in istis inferioribus est continuus. qui nihil est in istis inferioribus nisi continuus. nisi forte cum istis inferioribus includatur anima intellectiua. Et ideo si illa positionis. generatio est aliquid. esset vera finem proprietatem sermonis. illa esset vera finem proprietatem sermonis. generatio est continua. sed neutra est vera finem proprietatem sermonis. et ratio finem proprietatem sermonis hec non est vera. generatio est continua. vel terminus continui. Hec est vera finem intellectum auctorum. quia intelligunt illam. quando aliquid generatur una per se forme acquirit mediate ante aliam. vel prius aliquid eiusdem rationis acquirerebatur. Et ideo non est imaginandum quod generatio sit aliquid positiuum vel priuatiuum distinctum realiter ab omni continuo et ab omni re permanente. imo finem proprietatem sermonis. neutra illarum est vera. generatio est aliquid. generatio est nihil. siue generatio est negatio vel priuatio. sicut nec aliqua illarum est vera finem proprietatem sermonis. hominem esse aliquid. hominem esse nihil vel negatio seu priuatio et hoc accipiendo omnes terminos significatiue. quia finem proprietatem finem sermonis non plus

Et fingi tale abstractū generatio. ab hō ver/
bo generari. q̄ tale abstractū hominitas ab
illo accusatiuo casu hoīez. et iō p modū cō/
mū p quē rīderet ad tales q̄stiones factas
de abstracto cōrīdente p̄cise isti accusati/
uo casu hoīez. qd sit tale hominitas. Quid
est hominitas. Aut hominitas ē aliqd aut
nihil. Aut ē res. rīdeo ad tales q̄stiones. aut
generatio est aliqd. aut nihil et sic de alijs.
q̄ si cētiā tales q̄stiones nō sūt p̄prie f̄z p̄prie
tate f̄mōis. s̄z si debeat recipi. dūt recipi f̄m
bonū sensū v̄tū. Ita dico d talibz. an gene/
ratio sit aliqd et p̄prie. Et v̄r dico p̄prie
nabilit de oibz abstractis q̄ fingūt ex aduer/
bijs. p̄positiōibz. verbz. p̄iunctiōibz. et v̄r sin/
cathegreumatis et de alijs abstractis. p̄ q̄bz
supponūt sua p̄creta. nec p̄ illis. p̄ q̄bz suppo/
nūt sua p̄creta. q̄si possent supponere p̄ illis
p̄ q̄bz supponūt sua p̄creta. nisi includāt eq̄/
ualent in significando aliqd sin cathegreu/
ma. qd qd p̄cedit de p̄creto d̄z p̄cedi f̄m p̄prie
etatem sermonis de abstracto. Et iō sicut
Aristoti. cōcedit illā. hō currit. ita p̄cederet
istā. hūanitas currit. nisi humanitas p̄cise
significet formam. Et sic dīat q̄ qd quid
p̄dicat de aliq̄ abstracto si vere p̄dicet. p̄di/
cat de illo p se p̄mo mō. dicendū q̄ illa p̄prie
simplicit̄ falsa. Si em̄ illa p̄prie sic accepta ef/
set vera. oēs tales eēt false. deitas videtur
a beatis. deitas distinguit realit̄ a creatur̄.
deitas ē oīpotens. hūanitas ē in rez natura
hūanitas ē v̄nibilis supposito f̄bi. hūanitas
distinguit ab anglo. et mlt̄ tales. cū nō sint
p se p̄mo mō. et tū manifestū ē q̄ sint p̄ et mlt̄
te eaz cadūt sub fide. ita q̄ opposit̄e sūt here/
tice v̄n nec in phis nec antiq̄s sc̄is vel alijs
inuenit̄. q̄ talē distinctiōz posuerūt inter ab/
stractū et p̄cretū sic moderni faciūt. s̄z apud
antiq̄s mlt̄a fuerūt synonyma cū suis p̄cre/
tis et mlt̄a abstracta nō debebāt h̄i f̄m p̄prie
etatem sermonis. s̄z tū fieret ficta p̄prie aliq̄
triū causaz dictaz pus. Et iō nō rep̄bendo
antiq̄s. q̄ vtilit̄ et causa metri vel ornatus
sermonis vel breuitatis talia abstracta sin/
gebant Et h̄ erat eis satis cōueniens. q̄ de
re satis eis p̄stabat. saltē sapiētibz. p̄cipue ari/
storili. Et iō Aristot. min⁹ de mō loq̄ndi cu/
rabat. Et q̄ res fuit nota sic p̄t p̄mo phisic̄.
q̄ modicā sollicitudinē habebat de nomibz
Et ideo multi p̄pter hoc q̄ recipiūt autorizati/
tes antiquoz. sicut sonāt ad l̄fam. et f̄m p̄prie

etatem sermonis qd tū intentum nō habu/
erūt antiqui. in errores varios incidunt
Consequenter ad p̄dicta debet dici. q̄ om̄es
tales p̄positiōes sunt improp̄e. aditas est ali/
qd. abietas ē relatō. aq̄etas ē f̄spect⁹ hecitas
est distincta a natura. et sic de multis talibz
que recipiunt a modernis. nec plus sunt re/
cipiende f̄m p̄prietatem sermonis. q̄ si ab
istis aduerbijs. dū. cum. tūc. iam. et ab alijs
aduerbijs. et a talibz p̄iunctiōibz. si. et. vel. at.
q̄ et ab alijs fingant talia abstracta. dūmi/
tas. cummitas. rūctitas. iāmītas. sūctas. ar/
ctitas. citas. quīctas. et p̄pter hoc forment tales
p̄positiōes. dūmitas ē aliqd. sūctas est aliqd
velitas est de⁹. et sic de alijs. Ad secundum
dico. q̄ p. nō intendit q̄ punct⁹ cadit in dif/
finitione linee. tanq̄ aliqd de eētia linee.
vel tanq̄ importans aliqd de eētia linee et
distinctū a linea. S̄z intendit q̄ i diffiniti/
one exprimente quid nomis ipius linee po/
nitur hoc nomen punctus. et f̄m famosam
diffinitionē linee. siue illa sit vera diffinitio
linee siue n. q̄ tū nō ē p̄a diffinitio nisi f̄z intē/
tionē recte sentientē de puncto et linea. Nec
est tū intelligendū q̄ punct⁹ sit aliq̄ puatio
distincta totalit̄ a linea sic hoīes p̄munit̄
imaginant̄. qd impossibile ē imaginari s̄z
q̄ punct⁹ sit aliqd vel puatiū vel positiū
f̄z se totū distinct⁹ v̄l nō idē cū linea. imo f̄z
p̄prietatē sermonis siue significatiōis nec est
p̄cedendū q̄ est positiū. nec q̄ est puatiū
Et si dicat. illa sunt p̄radictoria. punct⁹
est positiū. punct⁹ nō est positiū. igit̄ f̄m
p̄prietatem sermonis altera est vera et alte/
ra est falsa dico q̄ sicut f̄m p̄prietatē illa nō
sunt p̄radictoria. videre hoīez est aliqd. vi/
dere hoīez nō est aliqd Nec illa. nō h̄z v̄lteri/
orem extensionē est aliqd. nō habet v̄lteri/
orem p̄tensionē nō est aliqd. punct⁹ est aliqd
punct⁹ nō est aliqd. et hoc accipiendū termi/
nos om̄es significatiue. Et p̄pter hec neu/
trā illaz ē concedēda de f̄tute sermōis. Et
istud cū p̄cedenti dīctū sit f̄m illū modū
ponēdi quī dīcūt. q̄ h̄ nomē punctus equa/
let in significādo v̄ni aggregato ex multis dī/
ctiōibz. qd f̄z artē grāmaticā nō potest red/
dere suppositū verbo. et ideo nulla oratio est
p̄prie in qua ponit̄r supponat respectu ver/
bi grāmaticē loquēdo. Si aut̄ teneat aliū
modus ponēdi d̄ quo dīctū est prius. sic cō/
cedendū est q̄ punctus est quid positiū

et punctus est quā. et linea ē diuisibil⁹. q̄ eq̄/
ualet isti. quātū tū. vel tante p̄tensionis ē
aliqd. et quātū est diuisibile et sic de alijs.
Ad tertiū p̄cedo p̄prie nabilit d̄ linea et
supficie sicut de puncto. vnde sicut f̄m v̄nū
modū loq̄ndi hec ē cōcedēda. punct⁹ est diui/
sibilis. ita ista linea ē corp⁹ S̄cōm aut̄ aliū
modū loquēdi. sicut h̄ nō est p̄prie. punct⁹
est aliquid ita nec illa linea est aliquid. nec
illa. superficies est aliquid. sed quelibet illa
rum est figuratiue dicta et accipiēda. Et
q̄n dīcūt q̄ terminatū diffinit⁹ p̄tētiās. di/
cendū q̄ illa p̄positiō sicut ē formata ē falsa.
Tū nō est imaginādū q̄ sit ibi aliqd termi/
natū. et p̄ter illud terminatū sit aliq̄ terminas
distinctū a terminato. siue puatiū siue po/
sitiū terminas illud terminatū. s̄z tū ē ibi
dictio nomis importatiū eadē res diuersis
modis grāmaticālibz. sicut isti duo obliqui
hoīs et hoī importat eadē res omnino di/
uersis tū modis grāmaticālibz. Et de tali/
bus nomibz nō est incōueniēs. si v̄nū cadit in
diffinitōe exprimente qd nomis alterius nomis.
Sic em̄ hoc nomē ens cadit in diffinitōe
exprimente qd nomis illi⁹ nomis v̄nū. et illi⁹ no/
minis vez. et illi⁹ nomis bonū. et tamē nihil i/
portat p̄ v̄nū nomē q̄n importet p̄ reliquū.
q̄uis intelligit p̄ v̄nū nomē taz in obliquo
q̄ in recto. et p̄ aliud nomē nō nisi in recto.
v̄nū intelligim⁹ p̄ hoc nomē vez importat tā
in obliquo q̄ in recto. p̄ eo q̄ intelligim⁹ est
ens intelligibile et ab intellectu intelligibile
Per h̄ nomē ens nō importat nisi i recto
tū et iō in p̄positio possit p̄cedi v̄l p̄prie v̄l
figuratiue f̄m diuersis modū ponēdi illa
noīa esse significatiua terminas et termina/
tus. qd idē est terminas et idē est terminatū
et idē terminat se Sic idē intelligit se. v̄l idē
q̄ ē idē sibi Et q̄n dīcūt q̄ positiū nunq̄ in/
cludit essentialit̄ puationē. patet q̄ illa nō
ē cōcedēda. punct⁹ ē puatio. superficies ē puatio
et h̄ f̄z p̄prietatē f̄mōis. et f̄m imaginatōz illoz
q̄ imaginant̄ q̄ puatio sit aliqd a p̄te rei q̄cū
q̄ modo distinctū a rebo positiuis. v̄nū argu/
menta illa sunt recitata siue facta cōtra illā
imaginationē q̄ imaginat̄. q̄ punct⁹ sit a p̄te
rei q̄dam puatio distincta q̄cūq̄ mō ima/
ginabili f̄z se totū a linea. f̄z qd intētiū vide/
tur ille doctor iprobare illā opinionē p̄tra/
quā facit argumēta p̄tracta. S̄z sic nō ponit
illa opinio. nec magis ponit q̄ punct⁹ est p̄

uatio q̄ positiū. q̄uis in diffinitōe exprime/
te quid nomis ipius debeat poni v̄nū nomē
negatiū vel p̄cept⁹ negatiū. Et iō de vir/
tute f̄mōis. vel ē p̄cedendū q̄ punct⁹ sit res
absoluta quāta et diuisibilis. v̄l q̄ oīs oratio
est ip̄pria in q̄ ponit̄r nomē punct⁹ p̄ alte/
ro extremo distincto ab alio extremo et a co/
pula. et nulla talis ē recipiēda f̄m p̄prietatez.
s̄z tanq̄ figuratiue dicta. et p̄tra illū modū
ponēdi in nullo p̄cedūt argumēta doctorū
Ad quartū qd tactū est p̄ argumēta do/
ctoris p̄tētiā multiplici q̄ p̄bus taz ibi q̄
in libro phisic̄. q̄ etia in alijs locis loquēs d̄
puncto loq̄bat̄ f̄m opinionē famosāz f̄m cō/
suetudinez suā. q̄ p̄formabat se mō loq̄ndi
alioz q̄n materiā nō ex intētiōe tractabat. v̄l
de auctoritatibz suis tāgentibz aliquā mate/
riā quā nō ex intētiōe tractauit. nō videt mlt̄
tum eē curandū q̄ tūc frequē loquebat̄ vt
plures. et iō vbi tales materias ex intētiōe
tractauit frequēter dīcit oppositū. sic i libro
p̄dicamētoz dīc q̄ genera et spēs sūt substā/
tie sc̄de. In septimo aut̄ metaphisicē vbi ex/
intētiōe q̄rit an gen⁹ et species v̄l v̄lia sint
substātie. Et intētiōe determinat q̄ nullū v̄le
est suba. ita ē in p̄posito. Ausq̄ iuenit̄ q̄ Ari/
storiles ex intētiōe p̄tractauit illā q̄stionez
an punct⁹ sit res indiuisibil⁹ distincta realit̄
ab om̄i re diuisibili. iō oēs auctoritates sue
q̄ sonāt punctū esse talē aliā rem sunt expo/
nēde et glosande. q̄ vel loq̄bat̄ vt plures. v̄l
f̄m opinionē famosāz. vel grā exēpli. vel fi/
guratiue. vel diuerse sūt diuersimode expo/
nēde sic de diuersis patebit infer⁹. Unde
p̄bus i libro p̄dicamētoz nō intēdit q̄ vna
res absoluta distincta realit̄ a p̄tibz lineeco/
pulet p̄tes linee ad inuicem. et p̄pter h̄ dicat̄
linea p̄tinua. tūc em̄ linea nō esset p̄tinua p̄
seipam nec p̄ aliq̄s p̄tes suas s̄z p̄ v̄nā rē di/
stinctā totalit̄ a linea. et eadē facilitate dice/
ret q̄ duo ligna p̄tinuāt p̄ v̄nū lapidē. Nec
pōt pl⁹ dīci q̄ punct⁹ si sit talis res sit termi/
nus linee q̄ q̄ lapis ē termin⁹ ligni. cū tāta
vel maior sit distinctio int̄ lineā et punctum
q̄ int̄ lapidē et lignū. Nec plus p̄tētiā q̄ pū/
ctus sit accidēs substātie existēs in linea q̄
lapis est in ligno. Et iō p̄bus p̄ illā p̄positiōz
p̄tes linee copulant̄ ad v̄nū terminū p̄mu/
nē intelligit illā p̄positiōnē. int̄ p̄tes linee ni/
hil ē mediū et ille faciūt p̄ se v̄nū Ita q̄ duo
requirūt ad h̄ q̄ linea sit p̄tinua. videlc̄ q̄ i

ter ptes linee nihil sit mediū situalit. Expte
h qñ vñū corp^o est in vno situ z aliū corpus
i alio situ. z iter illa corpa ē aliud mediū si-
tualiter. illa duo corpa nō cōtinuāt. Scdm
requirit videlicet q faciat p se vñū. z p hoc
pignū nō sūt cōtinua. z ita p illā ppositōz ptes
linee copulāt ad pūctūz tāq ad terminum
cōm. z p pñles itelligit phus illā copulati-
uam. iter ptes linee nihil ē mediū. z ipe faci-
unt p se vñā lineā. Et qñ dicit q sp termi-
nus distiguita terminato. Dicēdū est q si h
nomē termin^o supponat p se p alia re. ita q
pñse habeat vim nois karthegore. i signi-
ficādo vt nō equaleat alicui alteri pñ orati-
onis. nec alicui composito ex tali pte. Et si
militer h nomē terminatū. tūc posset cēdi
q termin^o distiguit realit a terminato si ali-
ud sit termin^o z aliud terminatū. Sz sic su-
mendo hec est falsa pñct^o est termin^o. z li-
nea est terminata p pñctū. Si alit signifi-
cent illa terminatōz terminatū tūc pñ nega-
ri illa ppositio vel cēdi pñ q diuersimode
placet exponere significata vocabuloz hoc
mī dico q nō imaginandū q linea sit quedā
res q sit termin^o. sz ex h ipo q linea est talis
res z nō vlt^o pñct^o dicit ibi terminari. Sic
qñ dicim^o q albedo ē termin^o dealbatōis. z
forma subalis est termin^o generatōis nō est
ibi imaginādū q sit ibi vna res q sit dealba-
tio z generatio. z postea vel sit vna res alia
res q sit albedo z forma. nulla ei apparet cō-
tradictio qñ de^o posset facere formā sine oī
realia etiā in subiecto. nec videt qre res illa
d3 destrui si ponat. Sz p istā ppositōez. for-
ma est termin^o generatōis. d3 itelligi illa.
qñ aliqd gñat forma de nouo acqñt mate-
rie pñctū. z sic d3 de ista. ita dicēdū ē ppositō
nabilit^o de mltis alijs pñctib. Ad qñtū
z seqñtes pñcti. q phus loquit^o fm opinio-
nem famosaz q ponit pñctū esse tales alia
rem. nō fm opinionē pñctā. Ad septimū
dico q h vocabulū simul mltiplicit^o accipi-
tur. Aliqñ siml equalet bñct toti. nihil ē me-
diū. vt sit sensus talis ppositōis ista sunt sit
id est. int illa nihil est mediū Et sic est ista cō-
cedenda. Illa tangūt se qz vltia sunt simul
sub illo sensu. illa tāgunt se inter q nihil est
mediū. Aliqñ sit equalet isti in significādo.
nō distare situ. z sic nulle dueres q sint qñ
qz mō se tāgentes sunt sit. nec h vult phus.
Sz p illā ppositōz. illa tangūt se inter q ni-

bil est mediū itelligit istā sic dictū est. Ita
tangunt se inter q nihil est mediū z si essent
talia indiuisibilia i istis tāgentibz ista essent
siml z h scdo mō accipiēdo h vocabulūz sit
qz nō distaret loco neqz situ. Et qñ d3 q
nulle ptes duaz lineaz sunt siml. Dicendū
est q accipiēdo sit scdo mō vez est. nec h re-
quirat ad h q aliq tangāt se. m accipiēdo sit
pñmo mō ptes linee sunt sit. qz iter eas nihil
est mediū Ad octauū qñ d3 q cōtinua sūt
illa qz vltia sunt vñū. manifestū est q illa p-
positio d3 exponit. qā falsa est de pñctū fm
nis icludēs d3 dictōz. sic illa icludit d3 dictōz
plures hoies sunt vñū hō. Hāz si sunt vltia
sunt plura. z p pñctōz nō sūt vñū. Jō dico
q itellec^o pñctū est ille. cōtinua sunt illa q faci-
unt p se vñū. id ē. nō distāt. siue iter q nihil ē
mediū. Ad nonū qñ d3 q pñctū est indi-
uisibile. dicēdū est q phus vlt loqbat^o h3 op-
nionē famosaz. vt exponenda est pñctū sic di-
ctū est pñctū. Ad pñctūz qñ d3 q phus
pñctū q nullū quātū pñctū ex indiuisibilibz
Dicēdū q vez est. z illa cū sit negatiua nō i-
fert aliqd alē affirmatiua aliqd indiuisibile ē
Et qñ d3 q vanū fuisset ita diffuse pbare
cōtinuū nō pñctū ex indiuisibilibz nisi eēt ali-
q talia indiuisibilia. dicēdū q nō est vanū p-
bare vñā pñctū p diuersa media qñs
posset pñctū p vñū mediū sufficient^o Un suf-
ficiēs mediū fuit pbare nullū indiuisibile ē
sz m alia nō supñerēt. z h specialit i illo ca-
su. nā pbare q nihil est indiuisibile in ist in-
ferioribz nō pñct fieri nisi p rōnes subriles qz
mathematici z aliq mñ exercitati in metha-
phisica z loica nō pñct pñctū. Sz pñctū
re cōtinuū nō pñctū ex indiuisibilibz per alia
media etiā si eēt talia indiuisibilia. pñct fieri p
rōnes mag^o apparētes mathematic^o z alijs q
buscūqz. sic alias oñdet z iō nō sunt rōnes su-
pñue. Ad decimū pñctū sic ad pñctū
qā loqbat^o fm famosaz opinionē. Ad ar-
gumētū pñctū pñctū q illa. pñctū ē termin^o
linee. est falsa de virtute sermonis. est m ve-
ra fm sensu q pñctū sic dictū est.

Secundo queritur

Utrū linea z superficies realit distin-
guant^o int se z a corpe. Q sic. qz fm phum i
pñctūmētis sunt distincte spēs qñtitat^o. q di-
stinguūt realit inter se z a corpe. Ad oppo-
sitū. sic pñctū h3 se ad lineā sic se h3 lineā ad

superficiē. z superficies ad corpe. h3 pñctū nō ē
realit distinct^o a lineā sic pñctū est in pñctū
tibus. igit nec lineā a superficie. nec superficies
a corpe. z p pñctūz lineā z superficies non di-
stinguunt^o inter se nec a corpe. Ad illā
qñctōē dico q lineā z superficies nō sūt res
distincte inter se z a corpe. Q cñ lineā non
sit distincta a superficie pñctū pñctū per pñctū ra-
tionē z tertiā z quartā. z p alias rōnes theo-
logicas per qz pñctū q pñctū nō est res
indiuisibilis distincta realit a lineā. Hāz si
lineā esset talis alia res. nō esset in aliq sub-
iecto pñctū adequato. Siliter essent infini-
te lineē qñ nulla esset pars alter^o. Siliter
de^o nō posset diuidere vñū cōtinuū nisi cau-
saret plures res absolutas. z dñstueret aliqz
re absolutā Nec posset vñctū. nisi pñctū corru-
peret z pñctū res nouas Siliter tūc nō
videt^o pñctū q cñ superficies sine lineā. z
p pñctūz esset superficies nō terminata. z tūc
esset finite latitudinis. Q aut superficies
esset distincta a corpe pñctū pñctū pñctū rōem
theologicā. qz nō pñctū sibi assignari aliud sub-
iectū adequātū z pñctū sicut euidēt apparz
Siliter pñctū pñctū pñctū tertiā rationē. nā eēt
infinite superficies in actu sz in potētia tñ fi-
nite. qz soler lūne superficies corpoz sunt in
actu. alie aut nō sunt nisi tñ in potētia.

Contra sic ponētes. Aut partes corpis
copulant^o ad superficiē que ē in rez natura et
etñs. aut ad superficiē q nō est in rerū natura
sed potest ēē. Si de^o pñctū igit illa superficies
est in actu. z p pñctūz sūt infinite superfi-
cies in actu. Si de^o scdm. igit ille partes cor-
poris nō sunt actualit cōtinuē sz tñ in potē-
tia. qz nulle ptes actualit cōtinuē pñctū qd
nō est in rez natura. Et tūc qñ. qñ illa po-
tētia reducet^o ad actū. an qñ ille partes cō-
tinuē. an qñ nō cōtinuē. Hō pñctū modo
qz tūc fm illos sp superficies cōtinuē est i po-
tētia nō in actu. Nec scdo mō. qz tūc nō cō-
tinuē. Sz dicat^o q illa superficies nō di-
cit^o iō esse in potētia qz nō est in rez natura.
sz qz nō est sepa a corpe. sicut partes di-
cunt^o in potētia nō quin sunt in rez natura.
sz qz nō sunt sepa a toto. Contra h nō
sufficit. Pñmo qz ad h incōueniēs seqt ta-
le. q. infinita sunt in rerū natura eiusdem
quātitat^o. Secūdo qz omē qd est in rerū
natura z nō est pars alter^o est simpliciter in
actu sibi pñctū. sz illa superficies ē in rerūz

natura. z nō ē pars alter^o. igit est simpliciter
in actu. Tercio sic qz sicut illa superficies
media nō est sepa a corpe ita nec vltima
est sepa a corpe. igit sicut vltima ē i actu
ita illa est i actu. Sic igit pñctū q si superficies
sit alia res a corpe sequit^o illud incōueni-
ens q infinita eiusdē quātitat^o quoz nul-
lum est pars alter^o sunt in actu. Conclu-
sio etiā pñctū pñctū pñctū per quattuor et
qñqz rationes. z per alias sequētes. Si cñ
superficies sit res fm se totā distincta a cor-
pe. non videt aliqua dñctio q deus faci-
at eā sine corpe vel econuerso. z per cōse-
quens potest esse corpus sine omni superfi-
cie tali z tamē erit finitū z cōtinuū. q omīno
frustra ponit superficies. Similit^o qñ qñ
superficies z corpe faciūt vñū. in sacra-
mento altaris aut faciūt vñū. per se aut vñū per
accidens. aut vñū aggregatōē solū. pñctū
nō potest dari. qz tūc superficies esset pars
corporis vel ambo essent partes essentielles
alterius. quod nō potest dari. Et si di-
cat^o q superficies qñs nō sit pars quātita-
tūa corporis est tñ pars essentialis corpo-
ris Nec improbat^o a pñctū. qñs improbet^o q
superficies sit pars qñctūa corporis

Contra qñcūqz aliqd est pars alter^o
vel est eiusdē rationis cū alia parte. vel alte-
rius rōnis. igit si superficies sit pars cor-
poris quod est per se vñū. vel est eiusdē rati-
onis cū alia parte corporis. qd etiā non po-
test dari. quia qñcūqz aliq partes diuersa
rum rationū faciūt per se vñū. vna illaz est
materia vel potētia. z alia est actus vel for-
ma. sz potētia z actus facientes per se vñū
nunqz distinguunt^o loco z situ. sicut manife-
ste patz. q nullo mō sunt potētia z actus. z p
pñctūz nō faciūt per se vñū. scdm etiā nō
potest dari videlicet q superficies z corpe faci-
unt vñū per accidēs. quia tūc vñū essz act^o
alterius. z per pñctūz superficies essz sub-
iectiue in corpe vel econuerso. quoz vñū
qz est falsum ex argumētis factis in pñctū
qñctōē. Nec potest dari tñctū scz qz faci-
unt aggregatōē vñū. qz tūc non posset assi-
gnari q superficies aliter esset termin^o cor-
poris qz vas est termin^o aque. tūc etiā nul-
la apparet pñctū quin de^o posset facere
corpus in eodē loco z situ sine superficie. si-
cut potest facere aquā in eodē loco z situ
sine vase. z tamen tūc corpus esset cōtinuū
B 2

Unum distincta quatuor
sunt modis distincta
realiter.

in infinitum sine omni superficie: quo processio
per quod oino frustra ponit talis superficies. Si
mutetur tunc transubstantiatio: superficies est si
ne suba per se in alia suba tunc in subiecto primo
et adequato. et non in eadem suba in qua est primo et
adequato corpore. sic per pbari per argumenta facta
in questione precedenti. et per consequens est alia suba
ibi per materiam et formam in quo ponit corpus
quod est quantitas subiective. Et predictum per quod li/
nea et superficies non distinguuntur realiter inter se
Et per pbari est quod superficies non distinguitur a
corpore. nec linea. et per consequens nec iter se nec
a corpore realiter distinguuntur. Ad argumentum
principale dico quod isti conceptus linea et superficies
sunt distincti et sufficiunt ad distinctos species.
Sed non obstat illa que significat non sunt distin-
cta. sic enim locus et superficies sunt species di-
stincte. et tamen non sunt distincta realiter.
sed sufficit quod significant diversimode idem
sicut dicit commentator. iij. metha. de ente et
vno. ubi vult quod ens et unum significant idem. sed
modis diversis Unum sic talis diversitas mo-
dorum significandi eandem rem falsificat predicatum
vnde de alio quibus tales modi significandi non
sunt nisi duo. scilicet casus et numerus. Ita diversi-
tas modorum significandi sufficit ad distinctio-
nes species quantumcumque frequenter una se predicet de
alia. Contra ista sunt multa que ad primum pertransco.
quod alias in diversis locis dixi de eis.

Terio queritur.

Unum corpus quod est quantitas sit res absolu-
ta distincta realiter a suba. Et sic quod secundum primum
posterior. negatiua est immediata in qua ne-
gat unum predicamentum ab alio sic est immedia-
ta. nulla suba est quantitas. et per consequens suba est
alia res a quantitate. Ad oppositum Suba d
se habet per se. igitur de se est quantitas igitur non est per aliam
rem quantitas. et per primum non est alia res. Circa istam
questionem primo declarabo unam opinionem per viam
narrationis. Secundo per viam probationis. Ter-
tio ponam obiectiones contra istam opinionem et solvaz.
Circum primum dico quod quantitas non est alia res
absoluta distincta realiter a suba et a qualitate
Sed si hoc nomen quantitas supponat per aliam rem et
habeat precise vi nois categorizumatici in signifi-
cacio. dicitur per aliam quantitas non est suba sed
qualitas. ita quod quantitas predicat periculariter de
suba quod de qualitate. quod aliam suba est quantitas. et
aliam qualitas est quantitas. Modus autem ponendi est
ille. aliam suba est simpliciter idivisibilis in partes et de

rois que suba est angelus et anima intellectiva. ois autem
alia suba proponit ex aliquo principio eiusdem rois
inter se. quibus non ois partes sunt eiusdem rois cum
toto inter se. sic etiam in hoc aliam partes sunt eiusdem
rois inter se quibus non ois partes sunt eiusdem ro-
nis cum hoc. tales autem sic ex naturis suis sine
omni re addita habent quod sunt plures. quibus non sunt
plures caliter ex se. sed per suas causas entia/
les puta efficiet et finem. ita ex suis naturis habent
quod naturaliter et per agens creatum. quod quid sit de poten-
tia divina absoluta. non sunt in eodem loco et situ
et ideo ex hoc quod producit a quantumcumque agere creato pro-
ducit sunt in distincto situ ita quod una pars distat
ab alia situ et extra aliam. quantumcumque non la alia
res secum producat. et si sit aliam locum ambies ipsum
productum. illud productum quantumcumque nulla alia
res sibi inhereret esset circumscriptive in illo loco
Ita quod totum esset in toto loco et pars in parte. et per
primum co ipso esset quantum. quod nihil aliud esset quantitas
de qua est questio quam corpus continuum per se unum. vel res
habet partes vel partem extra partem circumscriptive exi-
stens in loco. si locus sit ambies ipsum Et ita ipsa
met suba per se solam quod habet partem extra partem sine omni
re adueniente sibi est quantitas. Et per primum ad hoc quod sit
quantitas non requiritur talis alia res Et sic est de sub-
stantia quod aliam habet tales partes. ita est de aliam qualita-
te. que sine omni re addita sibi imo si ab omni alia re
esset separata et haberet partem extra partem esset quantitas. et per
primum ista qualitas non differret realiter ab ista quan-
titate. Sic igitur aliam quantitas est suba. et aliam
quantitas est qualitas. sic aliam suba habet partem extra
partem. et aliam qualitas habet partem extra partem.

Secundo proba istam conclusionem. scilicet quod aliam suba
est quantitas. et eodem modo per pbari quod aliam qua-
litas est quantitas. ita scilicet quod non sit alia res disti-
cta. Primo sic. oem rem absolutam priorem aliam
re absoluta per deum potentia sua absoluta co-
servare et posteriori destruere non mutando il-
lam rem potest localiter vel situatim. Si igitur sub-
stantia sit quantitas puta ille lapis. per deum potest
sua absoluta conservare illam substantiam et de-
struere illam rem posteriori quod ponit quantitas. non
mutando substantiam illam lapidis localiter vel situ-
atim. sed cum dete illam substantiam. quod non videtur ne-
cessarium. ita quod et per oppositum includat dictum
si deus velit illam rem absolutam potest conservare quod co-
gat eam mutare de loco ad locum. Ponat igitur
quod sine mutatione locali illa res potest conservari et
posteriori destrui. Tunc quod aut illa substa-
ntia est circumscriptive in loco. aut non est circumscri-
ptive in loco. Si deus primum. igitur illa substantia

est quantitas. igitur est aliqua quantitas et non est
alia res posterior. Igitur aliam quantitas est si/
ne quantitate quod est falsum. Si non sit circum-
scriptive in loco. Contra accipio unam partem
illam substantiam et quod. aut est in eodem loco sine dif-
finitive siue circumscriptive in qua est alia pars aut
non. Si sic. igitur est mutata localiter. quod pars non
erat in eodem loco. Si non sit in eodem loco. igitur
est in alio et per primum totum est in toto loco et pars
in parte. et per primum totum est circumscriptive in loco et per
primum totum est quantum sine omni alia re addita sibi.
Vnde multo magis derogat divine potentie. dicitur
do quod deus non potest conservare rem potest sine mutacione
locali ipsam et destruere rem posteriori. quod tamen se-
quitur ad contrariam opinionem. quod ponere quod aliam
quantitas est substantia. Si dicat quod substantia
illa non habet partes nisi per quantitate. et ideo destructa
quantitate non habet partem et per primum non erit in loco cir-
cumscriptive sed tamen diffinitive Contra ista. po-
nitur non viciat rationem quod se sequit illud inconueniens
quod deus de potentia sua absoluta non potest conservare
rem potest sine mutacione locali destruendo rem
posteriori. Preterea ratio falsum accipit
scilicet quod substantia non habet partes nisi per quantitate si
quantitas sit alia res. primo quod si tota substantia est
potest tota quantitate et subiectum est. ita pars substantie
est potest parte quantitate et subiectum est. igitur par-
tes substantie sunt partes principis quantitate. si quan-
titas est res extra subiective in substantia. igitur
substantia non habet partes precise per aliam rem ad-
uenientem sibi. Preterea id quod manet sine
alio est per istum. sed pars ista substantie est sine il-
la quantitate. igitur potest est ea. et eadem ratio est potest
alia quantitate. Si dicat quod substantia non habet
alias partes nisi partes que sunt partes quantitate ita
quod partes iste non sunt substantie sed sunt quantita-
tes. Contra illa pars quantitate est in aliam subie-
cto primo. Aut igitur in eodem subiecto primo in qua
est alia pars quantitate aut in alia. Si in eodem
igitur illud subiectum non potest est extrinsecus per quantita-
tem quod anima intellectiva. que est tota in toto cor-
pore et tota in quolibet parte. Si sit in alio subie-
cto. igitur sunt ibi distincte partes quantitate. pu-
ta dividat lignum in duas partes. manifestum
est quod utraqque quantitas est in aliam subiecto. et non
in eodem igitur in distinctis. et per primum vel per divisi-
onem causat nova substantia vel iste substantie que
sunt istarum quantitate erant ante divisionem et habet
positum. Secundo arguo sic. non est magis im-
possibile deo facere rem habentem partes distinctas
realiter coexistere alicui toti non informati ita

quod totum coexistit toti et pars parti quod facere istam
eandem rem coexistere toti tali informati. sed per
contrariam opiniones substantia habet partes distin-
ctas realiter coexistit toti quantitati informati.
et pars substantie sub parte quantitate. igitur
possibile est deo facere quod substantia tota sit co-
existens eidem quantitati non informati et pars
toti. hoc posito. ista substantia se est quantitas. quod
veretur habet partem distinctam situ a parte. et non est sub-
stantia quantitas per aliquam quantitate est aliam informati-
tem. quod ponit quod nulla quantitas substantie infor-
met eam. sed tamen coexistat sibi igitur est quantitas per
seipam igitur ipsa substantia est quod quantitas
quod est positum. Confirmato istum rois pono
per dicta aliorum opinionum tria. quod secundum eos que
quod de respectu intrinsecum adueniente deus de re-
spectu extrinsecum adueniente est verum. sed deus potest
facere extrema sine tali respectu. quod respectus
inheretie que quantitas inheret subiecto est re-
spectus extrinsecum adueniens secundum eos igitur per deus
facere ista extrema sine tali respectu. Conser-
uet igitur deus istam substantiam lapidis et illam quanti-
tatem destruendo precise illum respectum inheren-
tie. hoc posito. adhuc ista substantia habebit re-
spectum partialitatis ad istam quantitate. ita quod to-
ta erit pars toti et pars parti. igitur illa substa-
ntia habet partem extra partem. et per primum esset quantitas
et tamen sine omni quantitate informate. igitur ipamet
substantia est tunc quantitas Iste due roes probat
quod substantia se est quantitas per suas partes sub-
stantiales sine omni alia re adueniente sibi et per
primum quod ipsa est quantitas. Et quod arguo ulterius
quod non est aliqua alia quantitas nisi substantia
vel qualitas. quod frustra sit per plura quod potest fi-
eri per pauciora sed oia que possunt saluari per
talem quantitate distinctam a substantia et
qualitate possunt saluari sine ea sicut indu-
ctive patet igitur talis quantitas distincta a
substantia et qualitate non est ponenda. Per
istas etiam duas roes per pbari quod qualitas est
quantitas. assumpta ista maiore quod qua ratio
per deus facere qualitate sine quantitate si sit
alia res cum non magis dependeat a quantitate quam
a substantia. Si tamen deus potest facere talis quanti-
tatem quam ponit sine substantia eadem ratio pote-
rit facere qualitate sine quantitate cum non potest
dependet qualitas a quantitate quam qualitas
a substantia Confirmo roes predictas. non
magis repugnat substantie habenti partes per
seipam sine omni alia re informate eam esse in loco

diminibili. ita q̄ tota res sit i toto loco z par
tes in partibz loci. q̄ repugnet rei idiuibibi
li sine oī re i formate eā eē i toto loco z in q̄
libet pte. s3 res idiuibibil sic angel⁹ z aīa itel/
lectiua ē tota i toto loco z i q̄libet pte. igit̄ n̄
repugnet rei hūi ptes realit̄ distinctas cuius/
modi ē suba material' z ē mltē q̄litate esse
totā i toto loco. z pte i pte. sine oī alia read/
ueniēte. S3 p̄posito tal' res p̄e hēbit pte ex
tra pte. z p̄ p̄ns erit q̄nta sine oī alia readue
niēte sibi. vñ multuz videt̄ derogare diuie
potētie illi q̄ dicit̄ q̄ de⁹ de potētia sua abso
luta n̄ p̄facere q̄ vna res distet situ ab alia
nisi faciat vnā aliā rē faciēte illas res dista
re. z mag⁹ videt̄ negare diuinā oīpotētiā q̄
illi q̄ dicit̄ q̄ suba hūis ptes ē sine oī alia re
sibi adueniēte q̄nta z circūscriptiue i loco.

Itē p̄firmat̄ p̄dicte rōnes. nō p̄l' repuḡt
sube p̄posite ex aliq̄bz distinctis realit̄ z nat⁹
distare situ eē p̄ seipam sine re addita sibi in
loco mō sibi p̄ueniēti. q̄ repuḡt sube idiuibi
bili n̄ hūi ptes eē i loco mō sibi p̄ueniēti sine
re addita sibi. Sed angelus sine oīmi read
dita sibi est in loco diffinitive igit̄ nō repu/
gnat sube hūi ptes distinctas realit̄ eē i loco
circūscriptiue sine oī re addita sibi S3 nihil
ē in loco circūscriptiue nisi q̄ntū. igit̄ suba p̄t
eē q̄nta sine oī re distincta realit̄ addita sibi
igit̄ frustra ponit̄ tal' alia q̄ntitas. Itē cō
firmat̄ q̄ oīs res q̄ ē p̄ns alteri rei localit̄ p̄
seipaz p̄ aliō i trīnsecū ē sibi p̄ns. nihil ei ē
dictū q̄ vna res ē p̄ns localit̄ q̄ finis su⁹ est
sibi p̄ns localit̄ Si igit̄ suba lapidis sit p̄ns
loco. p̄ seipaz ē p̄ns loco. z p̄ p̄ns eadē rōne
ptes sube p̄ seipaz sunt p̄ntes loco. z p̄ p̄ns
tota suba ē p̄ seipaz fundamētalit̄ circūscri
ptiue i loco. s3 oē q̄d seipo ē circūscriptiue in
loco seipo ē q̄ntū. igit̄ suba seipa ē q̄nta z p̄
p̄ns ē q̄ntitas. Eadē rō fieri p̄t de q̄litate.

Itē p̄firmat̄ p̄dicte rōnes. q̄ q̄n aliq̄ sunt
nata facere vnū q̄ tñ p̄nt nō facere vnū cui⁹
mōi sūt ptes aq̄ z aer⁹ z alioz mltōz. q̄ ali
q̄n eedē ptes faciūt p̄ se vnū aliq̄n n̄. Si de
us p̄t facere ea eē i loco z situ distincta q̄n n̄
faciūt p̄ se vnū sine oī re addita eis. ista eadē
p̄t de⁹ facere eē i loco z situ distincta sine oī
re addita eis q̄uis faciūt p̄ se vnū. nulla em̄
rō apparet q̄re p̄l' vnū d3 negari ab oīpotē/
tia diuina q̄ reliquū. S3 de⁹ p̄t facere istuz
aerē q̄ est h̄ z illū aerē q̄ ē romē esse locoz si/
tu distinctos dīstruēdo oīa accidētia abso
luta i eis. z sine oī q̄ntitate inherēte eis. igit̄
de⁹ de potētia sua absoluta p̄t facere q̄ isti

duo aeres vniant̄ z faciant vnū aerē. z tñ q̄
sint distincti loco z situ sine oī tali re adue
niēte eis. igit̄ ille aer hēbit pte extra pte sine
re tñ addita. z p̄ p̄ns erit q̄nt⁹ siue tali read
dita. igit̄ frustra ponit̄ talis res addita ad h̄
q̄ aer sit quāt⁹. Alit̄ alijs vijs p̄nt p̄dcē
rōnes p̄firmari q̄s p̄trāleo cā breuitat̄. Ter
tio p̄ncipalit̄ arguit̄ sic fm̄ mgr̄m sen. li. iij.
dis. xij. Vmōi accidētia. sapor. color. pond⁹
z h̄mōi sūt sine subiecto i sacro altar⁹. Sed
si q̄ntitas eēt alia res deferēs illas q̄litate.
ille q̄litate nō eēt sine subiecto s3 essent in
subiecto. imo nullo mō posset verificari cōe
dictū doctoz. Et p̄iformiter vt videt̄ deter
minatio eccie q̄ accidētia remanēt in sacro
altar⁹ sine subiecto sic ei tñ vnū accidēs re
maneret sine subiecto. z oīa alia eēt i subie
cto. igit̄ q̄ntitas n̄ eēt tal' res distincta zc. Rec
itaq̄ intuēdo mgr̄m z textū cū glo. de p̄se. z
dicta sc̄toz nō inuenit̄ auctoritas ita apparēt
q̄ p̄pter sacm̄ altar⁹ opteat ponere talē ali
am rē mediā int̄ subaz z q̄litate sic ē ista
talē rē mediā deferētē q̄litate. In oībz illis
loc⁹ de q̄ntitate nō sit mētio. nec sēl' ēt noīat̄
h̄ vocabulū. nec aliq̄ auctoritas loq̄t de q̄n
titate vtz sit l' nō sit nisi q̄ mlti videt̄ pone
re q̄ oēs q̄litate i sacro altar⁹ nō sūt in aliq̄
subiecto. vñ dīc mgr̄ sic di. xij. q̄nti. remanēt
illa accidētia. q̄ s̄ enumerauit s3 sapor pon
d⁹ z h̄mōi. p̄ se subsistētia ad mīsterij ritū zc.
Nec tñ itēdo dicere q̄ ponētes talē rē dferē
tē talia accidētia de q̄bz loquunt̄ sc̄ti z q̄ isti
videt̄ ponere sine oī subiecto sint heretici l'
errātes in fide. seu circa sacm̄ eukaristie. q̄
tales auctoritates licitū ē eis exponere Nec
oēs dicētes falsum sūt erronei estimāci. Et
sic licitū ē eis expōere tales auctoritates do
ctoz approbatōz ab eccia Ita licitū erit mi
hi n̄ solū exponere s3 etiā negare dicta sc̄toz.
q̄ se mutuo reprobāt. z i nullo tāq̄ autēfici
ab eccia approbant̄. Quarto arguo sic.
nullū accidēs absolutū ē simpliciter suo sub/
iecto p̄mo z adeq̄to. s3 si q̄ntitas eēt alia ali
q̄ res a suba z q̄litate eēt accidēs Quero igit̄
d suo subiecto p̄mo z adeq̄to. aut ē materia
aut ē forma. aut p̄positū. Nō p̄positū. q̄ sub
iectū eēt cōpositū suo accidēte absoluto. q̄d
videt̄ falsuz. Nec materia ē suū subiectū. q̄
tūc aliq̄d accidēs absolutū p̄cederet formā
i materia Nec forma ē suū subiectū p̄mū. q̄
tūc materia si eēt sepata n̄ posset eē q̄nta. q̄d
videt̄ eē falsū Sill' fm̄ p̄mētatorē dimētio
nes p̄cedūt i materia. igit̄ eadē rōe dimētio

nes tminate sūt p̄mo i matia. Illa rō ē effi
cax sic estimo si teneat ista opinio que negat
istā entitatē distinctā a matia z forma quā po
nūt aliq̄. Quito arguo sic. fm̄ p. i p̄dica/
mēt̄. sola suba ē susceptiua p̄rioꝝ. q̄ntitas
p̄o fm̄ illos n̄ ē suba z tñ ē susceptiua p̄rioꝝ
q̄d ē p̄ Arist. Sexto arguit̄ sic. q̄n ex den
so fit rax q̄ro aut ē ibi noua alia q̄ntitas aut
n̄. s3 p̄scise ē eadē q̄ntitas nūero. si ē in noua
igit̄ q̄libz q̄ntitas p̄cedēs ē corrupta. q̄d vi
det̄ falsū. Si ps sit noua. q̄ro de subiecto il
li q̄ntitat⁹ optet ei q̄ sit tota suba rarefca vl'
ps e⁹. n̄ tota q̄ tūc due q̄ntitates eēt sil'. q̄d
negat̄ sic opinātes Si ps. seq̄t idē. vl' q̄ ac
cidēs migret a subiecto i subiectū. sic posset
euidēt̄ oñdi s3 obmittit̄ p̄p̄ breuitatē. Si sit
eadē q̄ntitas. tūc sine variatōe absoluti co
existit maiori loco nunc q̄ p̄t. s3 h̄ incōue
niēs ponit̄ de suba. igit̄ frustra ponit̄ tal' q̄n
titas distincta a q̄litate z a suba. Itē dico
p̄p̄t illas rōes z mltas alias tā p̄bisc. q̄ the
ologicas. q̄ q̄ntitas n̄ ē res distincta realit̄ a
suba z q̄litate. s3 aliq̄ q̄ntitas ē realit̄ eadem
cū suba. z aliq̄ q̄ntitas ē realit̄ eadē cū q̄lita
te. vñ q̄ntitas nō ē nisi res hūis pte extra ptes
z hūis pte distantē situ ab alia. siue res ex̄ns
circūscriptiue i loco. si sit aliq̄s abies ip̄z. Et
q̄ aliq̄ suba seipa fundamētalit̄ q̄uis cālit̄
a dō l' alijs caus⁹ extrīnsec⁹ h3 pte extra ptes
nec opt̄z pōere aliā rē trahētē vnā pte extra
aliā. s3 eē extrīsece rei puta efficiēs z finis. suf
ficiūt ad p̄ducedū res diuersas vnā i vno si
tuz aliā i alio. sine oī re media int̄ eas iō ip̄a
met suba ē q̄nta sine oī alia re applicata sibi l'
fca sil' cū ea Et sic dico de suba ita dico p̄
portabilit̄ de q̄libet re corpali. Nec illa
opio i aliq̄ drogat sacro altar⁹. s3 mltas dif
fictates circa sacm̄ altar⁹ euitat̄ sic i rōde
do ac obiciēdo patebit. Et iō s3 aliq̄ moder
ni forte stimulatē inuidia illā opinionēz tāq̄
erroneā n̄ argumēt⁹ s3 detractōibz laceraūt.
antiq̄ tñ doc. q̄uis eā n̄ intelligēt̄ n̄ tñ bere
tica circa fidē l' mores reputauerūt. q̄z rōes i
tēdo recitare z soluere. Un̄ Quidā doc.
arguēs q̄ eā dīc sic. h̄ opinio ē p̄ p̄. q̄ in p̄dica
mēt̄ distiguit̄ q̄ntitatē a suba z q̄litate. Est
etiā p̄tra p̄munē opinionē doctozū. Est
ē p̄ expientia z cū suba corpea densat̄ absq̄
p̄ueriōe aliq̄ rei i ip̄az. efficiūt minor⁹ q̄ntita
tis absq̄ aliq̄ p̄t amissiōe Est ē p̄ rōz q̄ i
diuers⁹ subiect⁹ dīntibz sp̄e videt̄ posse eē eadē
q̄ntitas sp̄e. n̄ ei ē alia lōgītudo seu latitudo l'
p̄fūdital' i pugillo aer⁹ q̄ i pugillo aq̄ Q̄t

dicūt q̄ntitatē q̄litate salit̄ differre a q̄ntitate
sube z ip̄az realit̄ eē idē cū q̄litate ē p̄ aucta
tē z rōz. Dic̄ ei. p. vi. p̄bisc. q̄ q̄litas n̄ ē q̄ntitas
nisi p̄ accēs. q̄d n̄ eēt vez si q̄ntitas diceret̄ p̄
p̄rie Per rōes arguit̄ sic. ipossibile ē nafa
lit̄ corp⁹ q̄d ē q̄ntitas sil' eē cū alio corpe q̄d ē
q̄ntitas. s3 q̄litas sil' ē cū suba igit̄ ex p̄dicta
opiniōe seq̄t̄ h̄ ipossibile q̄ nafa lit̄ sil' sūt so
liditates due z ēt mltō p̄les. q̄ q̄ rōe albedo
h̄et suā p̄p̄ia q̄ntitatē. eadē rōe sapor h̄et su
am. z caliditas l' frigiditas suā. z hūiditas z
siccitas z sic de alijs. z sic nō erūt tñ sil' q̄n
tas sube z q̄ntitas q̄litate. sed ēt eēt sil' soli
ditates pluriū q̄litate. p3 igit̄ q̄ sup̄ p̄dcā opi
nio mltā ip̄licat incōueniētia. Itē sūt rōes
illi d̄oc. q̄ apparētiores sūt alijs S3 p̄ter
illas addo alias. p̄mo q̄ suba panis nō trās
substantiat̄ in quantitatez corporis xpi. sed
tñ in substantiā corporis xpi S3 si substantia
eēt q̄ntitas p̄e eēt trās subata i q̄ntitatē Cō
firmat̄ q̄ q̄ntitas corporis xpi n̄ ē i sacro alta
ris ex vi p̄ueriōis s3 tñ p̄comitāt S3 si sub
stantia corporis xpi eēt q̄ntitas p̄e eēt ibi q̄ntitas
corporis xpi ex vi p̄ueriōis. P̄terea arguit̄
aliq̄ Si suba ē q̄ntitas igit̄ cū i sacro altar⁹
nō maneat suba p̄ais. igit̄ n̄ ē ibi q̄ntitas. q̄d ē
p̄ p̄luz z p̄ p̄tate sacram̄ti Aliē rōnes p̄t
adduci s3 q̄ solutō eaz poterit patere ex so
lutionibz iā factaz iō p̄trāleo Ad p̄mū
argumētū illi d̄oc. dico q̄ illa opio i nullo est
p̄ phm nec in p̄dicamēt⁹ nec alibi. Et q̄n dīc
q̄ in p̄dicamēt⁹ distiguit̄ q̄ntitatē a suba z q̄li
tate Rōdeo q̄. p. n̄ itēdit distiguere iter sbaz
q̄ntitatē z q̄litate q̄ si illa sint res absolute di
stincte realiter iter se s3 itēdit distiguere
iter illa p̄dicamēta q̄ ip̄ortāt res. nō q̄dē di
fictas res sed easdē q̄uis mōis diuersis q̄
mōi nō sūt nisi mōi ḡmaticales vl' loycales
z iō q̄uis h̄ p̄dicamētū q̄ntitas sit distinctū re
aliter. si sit res i aīa ab alijs predicamētis. de
q̄ distinctiōe dictū ē alias n̄ tñ ip̄ortat aliā rē
p̄ se vnā nisi illa res sit suba vl' q̄litas z ita di
fictio p̄dicamētōz d̄ q̄ loq̄t p̄hs stat sil' cū h̄
q̄ q̄ntitas n̄ sit alia res a suba z q̄litate. sic fm̄
cū loc⁹ z sup̄ficiēs n̄ distiguit̄ realiter tñ sūt
distincte sp̄es q̄ntitatis Q̄ ei3 sint distincte spe
cies q̄ntitatis p3 p̄ p̄. i p̄dicamēt⁹ Q̄ iste sp̄es
n̄ ip̄ortāt distinctas q̄ntitates a pte rei p3 q̄ tē
essent due q̄ntitates p̄tinue sil' situ z loco q̄
rum neutra esset nata informare aliā. Sil'i
ter fm̄ phm in p̄dicamētis caplo de q̄litate
idē ē i diuers⁹ p̄dicamēt⁹. igit̄ p̄dicamēta ali
q̄n ip̄ortāt eadē rē. igit̄ n̄ obstat q̄ q̄ntitas

z substantia z qualitas sint distincta p'dicam
ta. poterunt tñ aliq' eoz iporare eandē rez. z
ita p'tare cū p'ho q' q'ntitas nō est alia res
absoluta a substantia z a q'litare. sic sile z al
bū sunt in diuers' p'dicamentis. siue p se siue
p reductōz. ad p'ns nō curo. z tñ iporāt ali
quā eandē rē. Cōsili' dico d' numero q' nul
laz rē p se vna iporāt. nisi q' est sub aliq' alia
specie q' sub h' cōi numer' sic pbatū est ali
as. z tñ sunt diuerse spēs. Sil' ternari' z q'
ternarius sunt distincte spēs. z tñ nulla res
vna p se iporāt p ternariū qn est vel eē pōt
eiusdē speciei cū alia re iporata p q'ternari
um nec ecōuerso. Et iō sicut dictū est prius
ad negandū. vñū pceptū ab alio sufficit so
la diuersitas modoz significadi. nō absolu
te q' nulla res significet p vñū qn significet
p aliū. Sic etiā p' de istis duob' hō z hōies
ipossibile est em dare aliquā rē iporata
p vñū qn iporaret p reliquū. tñ hec est falsa.
hō est species. Ita idēptitas significatoz p
aliq's species vel genera stat cū distinctōne
speciez z genēz. z sic frēqnter pbatū est. ge
nera vel species nō sunt nisi pcept' vel noia
Ad scōm cu'z d' q' illa opinio est d' cōem
opinionē doctoz. Rñdeo q' si intelligat per
doctores approbatos ab eccl'ia romana nō
ē vey. imo p nullā auctoritatē alicui' docto
ris approbati ab eccl'ia romana p' h' pbari.
Et si inueniat aliq' auctoritas talis doctoz
sonans. hec sufficient' exponēda est. nec ē in
cōueniēs exponere dicta eoz. cū mltā dicta
etiā sacre pagine indigeāt etiā expositiōe. qz
mlta nō sunt vā fm p'rietatē f'monis. s' fm
sensuz quē debem' h'ze sunt verissima. vñ ta
les ppositiōes q's dixit saluator. Ego su' vir
vera z p' me agricola ē. doctrina mea nō ē
mea z h'mōi mltē nō sūt s' fm p'rietatē ser
monis. sic dicit beatus August. in q'dā omel.
sup' Iohēz q's in sensu q' dicebāt z q' debēt
accipi sunt verissime. Et sic mltē auctorita
tes sc'pture sacre sūt exponēde. ita auctozita
tes doctoz approbatoz ab eccl'ia romana so
nantes q' q'ntitas sit alia res a suba z q'litare
etiā sūt exponēde. Si aut' p doct. intelligāt
doctores modernos mutuo se reprobatētes
publice z occulte z etiā in sc'ptis pcedo. sed
negare eos nō est incōueniēs. nībil ei q'd di
cūt est recipiendū nisi q'd pnt. pbare p rōem
evidentē. v' p auctoritatē sacre sc'pture. vel
p determinatōz eccl'ie. v' p doc. approbatos

ab eccl'ia. Et iō q' nullo p'dictoz mōz pnt p
bare q' q'ntitas est alia res a suba. z q'litare. q's
uis aliq' sophistatōes possint adduci ad h'
iō nō habeo p incōueniēte negare eos i hac
pre. q' em rōe ipi se mutuo reprobant. z po
steriores reprobat' pōres. eos possū negare.
vbi nō habēt p se nisi sophismata vel aucto
ritates male intellectas. nec reputo me de
bere arrari ad eos d' rōnis dictamē. imo p'i
culosum z temerarium estimo. velle artare
quēcūq' ad captinādū ingenii suū z ad cre
dendū aliq'd q'd rō dictat sibi eē falsum. nisi
possit elici ex sc'ptura sacra. v' ex determina
tione eccl'ie romane. v' ex dictis doctorum
approbatoz. q'le nō est illō q'ntitas est res ab
soluta a suba z q'litare. vñ hoc assero q' nul
la cuiuscunq' p'ri auctoritas. nec aliqua rō
natural' quā vñq' audiri v' legi mouet me
p' ad credendū q'ntitatē esse rē absolutā a
substantia z qualitate q's ad credendū q' caro
est alia res a deo z creatura. Si tñ possit p
bari. q' sit de mēte alicui' sc'i v' doctoris ap
probat' ab eccl'ia quē negare nō est licitū. p
pter eū volo ingenii captinare z pcedere q'
sit alia res a substantia z qualitate. Ad ter
tiū dico q' nō est d' expientia s' mag' psonū
expientie. vñ si aliā rōem nō h'et nisi illā ex
pientia quā adducit. pcedere q' q'ntitas
nō est tal' res sic ipi imaginant' vñ qn substa
tia corpea p'defatur q'ro aut amittit aliq' ps
q'ntitatis aut nulla. Si nulla z tūc p' salua
ri p'densatio. igif eadē rōe q'uis substantia sit
q'ntitas z nulla ps substantie amittat. poterit
saluari p'densatio. Si ataliq' ps amittit q'nti
tatē. q'ro de p'mo subiecto z adeq'to ipi' q'nti
tatē. aut remanet sine oī q'ntitate q'd ē d' expi
entia. aut h'z aliquā q'ntitatē. z tūc v' noua
v' p'entēz. Nō nouā. qz eadē rōe alia ps ha
beret nouā q'ntitatē cū n' sit maior rō d' vna
q's de alia. z p'ns tota substantia pderet totā
q'ntitatē p'entēz z acq'reret nouā q'd ē d' ex
pientia. Nec h'z p'entēz. qz tūc accidēs mig
ret a subiecto i subiectū. q'd uō ē psonū expi
entia. Et ita p'z q' i nullo ē d' expientia dice
re. q' q'ntitas nō ē alia res a substantia z q'li
tare. Rñde q' ad illā expientia z pcedēdo
q' qn substantia corpea p'densat ipa efficitur
minor' q'ntitatē absq' alicui' p'ri sue amissio
ne. s' nō sine suaz p'riū oīz motu locali vñ p
h' solū q' oēs p'ies sic mouēt localit' v' occu
pent minorē locum nūc q's p'us. z vna para

minus distet ab alia nūc q's p'us. p'densat tota
substantia. nec aliud est substantia p'densari. Et h'
est q' dicit p'hus in p'dicamentis. q' densū est
cui' p'ies p'pinq' iacet. q'd nō est intelligen
dū de partib' int' quas nō est mediū. qz ille
nō pnt fm se totas p'pinq' iacere. s' est itel
ligendū de partib' int' quas sūt partes me
die. qz ille p'pinq' iacent in corpe denso q's
fecerūt in eodē corpe q'il erat raz. Et ex hoc
ipō q' oēs tales partes p'pinq' iacent. siue
sint sub alia re siue nō. seipis p'pinq' iacet
z est illō corpe mag' densuz nūc q's p'us. vñ
nō video q' puenient' possit saluari p'densatō
z rarefactio. nisi ponēdo q' q'ntitas nō est
alia res a substantia z qualitate. z p illū mo
dū saluat' facili'. Et si dicat tota substan
tia manet p' p'densatōz. s' tota quantitas nō
manet. qz si tota maneret scq' q' ē tante qn
titatis quāte p'us fuit. igif illa q'ntitas p'ce
dens nō fuit substantia ipa. dicendū q' pfecte
sciētes logicā eident' vident oīa talia eē so
phistica. qz tales p'seqntie inferētes vñā de
p'terito ex duob' de p'nti nō valēt. sic frēqnt
due de p'terito l' fuso nō inferūt vñā de p'nti
z frēqnt etiā vñā de p'terito z vñā de p'nti n'
inferūt vñā de p'nti. S'z quō ertalib' sit ar
guēdū longū foret enarrare iō de h' p'raleo
Et dico q' illa p'na nō valet Tota substantia
manet z nō manet tanta q'ntitas igif tanta
q'ntitas nō fuit in tota illa substantia. z p'i
milie tales p'seqntie nō valēt Illa pedāl' qn
titas nō manet z ista substantia manet igif il
la substantia nō erit pedāl' q'ntitatis. nec in
fert vltra q' illa substantia fuit aliud a pedāl'
q'ntitate. Et sic d' de istis ita p'portionabilit'
dicendū ē de oib' p'sil'ib' q' reputant' demō
stratōes a mltis. vñ sic nō seq't. beatificans
nō est. ponat' q' de nullū b'ificet. de' est. igif
de' n' fuit beatificas. Sil'iter n' seq't mortu'
non ē. xps est. igif xps n' est mortu'. ita n' seq'
tur. tanta q'ntitas n' est. substantia est. igitur
substantia n' fuit tanta q'ntitas Et ita euident'
p'z. q' q'uis tales p'misse inferāt illā de p'nti
nō tñ inferūt illā de p'terito. Nec refert quā
tum ad modū v'z recipiant' termini abstra
cti l' creti Et sic de istis d' ita p'portionabilit'
de illis de possibili. qz frēqnt due d' possibi
li. z etiā de inē vna z alia de possibili. nō in
ferūt vñā negatiuā de inē. q'uis i'ferāt vñā
de possibili. z iō tales mōi arguēdi nō valēt
hec est possibi' h' similitudo non est. hac exite

vera. hec albedo ē q' hec albedo nō est hec si
militudo. q'uis seq't illa de possibili. q' possi
bile ē hāc albedinē nō esse hāc similitudinem.
Nec seq't. possibile ē hāc albedinē nō eē hāc
similitudinē q' hec albedo z hec similitudo nō sūt
eadē res. Sic nō seq't. possibile ē deū nō eē
creantē. q' de' et creans nō sūt eadē res. S'z
certe bñ seq't. q' hec est possibi'. de' et creas
nō sunt eadē z h' est vey. Cōsili' iter ē in p'posi
to. q' qz illa substantia p' manere. q'uis hec n'
sit vera tota q'ntitas ē. tñ ex h' nō seq't q' hec
sit vera. hec substantia z tāta q'ntitas nō sūt
eadē res. s' seq't q' sit possibi'. z h' est verum.
Et si dicat. hec ē possibi'. hec substantia z
hec q'ntitas nō sūt eadē res. manente suba
p'pter eandē rōez. dico q' hec ē bñ possibilis.
hec substantia z hec q'ntitas nō sunt eadem
res. ita q' sit eē vera hac exite vera. hec sub
stantia est. S'z nō p' eē vera hac exite vera.
hec q'ntitas est. vñ tūc erit hec vera p' illā
causāz veritatē. hec q'ntitas nō est. q' seq't ex
illa. hec substantia nō est quāta. q' est possibi'.
Aliud inferi' d'clarabit. Et si dicat ad huc
q' ipossibile ē trāsire d' d'ictorio ad d'ictio
riū sine oī nouitate. Si igif hec sit p'mo ve
ra. Illa substantia est tāte q'ntitatē. z postea
sit falsa. oportet q' sit aliq' nouitas v' saltē
destruētiō alicui' antiq'. Dicendū est q' nō ē
vey s'z aliqñ sufficit sol' mor' local'. p quē nō
est necesse aliqd acq'ri v' perdi. nec tñ aliqd
antiquū puta locū sp' manentē. imo sic etiaz
oñdet' alibi. loc' ambiēs corpe mobile mane
re p' z h' vel toti vel p'ti. Et iō in p'posito ad h'
q' ipa substantia sit maioris q'ntitatē v' ma
ior q'ntitas nūc q's p'us. sicut in rarefactōe.
vel minor q'ntitas nūc q's p'us sicut in p'dē
satione. sufficit sol' mor' local' oīm partium
ist' substantie. sine oī nouitate cuiuscūq' rei
imaginabil' z sine oī destruētiōe cuiuscūq'
rei antiq'. Ad quartū cū d' q' illa opinio
est d' rōem. dicendū est q' nō. s' est p'sona rōi
sicut ostensūz est p'z. Et qñ d' q' in diuer
sis substantijs differētib' specie videt' esse ea
dem q'ntitas in specie. Dicendūz est q' oīs
q'ntitas que nō est qualitas que ē in diuer
sis substantijs specie differt specie. Unde oīs
q'ntitas ignis que non est qualitas differt
specie ab omni q'ntitate aeris. que non est
qualitas. z ideo concedo q' longitudo ig
nis z similiter profunditas z latitudo diffe
runt specie. Et tamen hoc non obstante ea

de species specialissima poterit predicari de
eis quibus non in quod et per se primo modo. unde duo
homines et duo equi differunt specie. et tamen binarius
quod est species specialissima probatur de eis. unde sic non
est inconueniens quod idem sit in diuersis predicamen-
tis. Ita non est inconueniens quod eadem sint in di-
uersis speciebus vniuersalium predicamentorum. Et tamen in vna spe-
cialissima alterius predicamenti. Et ideo non est in-
conueniens quod eadem simpliciter sit in diuersis speciebus
subiecti. et tamen quod sint in eadem specie specialissima quan-
titatis. Et quicunque ita est tunc illa species speci-
alissima non predicatur de illis in quod et per se primo
modo. et multe auctoritates tam de generibus quam de
speciebus loquuntur de illis respectu illorum de quibus
predicantur in quod et per se primo modo. quod tamen multa
de nullo nomine proprio alicui rei nec de proprio
demonstrat aliquam rem predicantur in quod et per se
primo modo. imo secundum intentionem philosophi secundum quod diuer-
simoderunt ad questionem factam de indiuiduo
subiecti. secundum hoc accipiuntur diuersa predicamenta sic
alibi dictum est. et ideo falsum est quod dicunt aliqui. quod
libet predicamentum habet rem propriam de qua predicatur
in quod. Ad quintum dico quod quantitas que est
qualitas distinguitur realiter a quantitate que est
substantia sicut aliqua. puta omnis talis co-
lor calor frigus et humiditas. quibus non sit verum de
figura et alio modo talibus. Et quod dicitur quod qualitas
secundum philosophum non est quantitas nisi per accidens. Dico
quod per omnes tales propositiones in predicamentis et in
libro philosophorum et alibi. substantia non est quantitas nisi
per accidens. et sic de qualitate. finitum et infinitum
non pueniunt substantie vel quantitati vel per accidens
et humiditas. non intelligitur nisi quod illud predicabile quan-
tum non predicatur de substantia et qualitate nisi per
accidens et non per se primo modo. unde talis non est per
se primo modo nec stricte nec large accipiendo
per se primo modo. Substantia est quantitas. qualitas est
quantitas. hoc est quantum. hoc est longum. albedo est
lata et humiditas. cum hoc tamen stat quod quantitas non sit
alia res a qualitate et substantia. Sicut deus et
creans non sunt res distincte. et tamen hec non est per
se. creans est immortalis. sic illa deus est immortalis.
Similiter finitum vel infinitum per se secundo modo vel
primo probatur de quanto et non de substantia vel quali-
tate. Et ita apparet quantum illa substantia et per
dicabilia quantitas. substantia. qualitas. sunt di-
stincta. cum hoc tamen stat quod non important res di-
stinctas. et per illud modum respondendum est ad mul-
tas auctoritates. Ad ultimum illud dico. dico
quod loquendo de corporibus diuersarum rationum quod
rum vtrumque naturam est esse forma tertium. non est in-
conueniens naturaliter duo corpora esse in eodem
loco. et sic se habent accidens et subiectum. sic etiam
am se habent diuersa accidentia que nata sunt in
formare idem subiectum. sic etiam se habent albe-
do et dulcedo in lacte. et ideo de virtute primo
modi debet cederi. quod plura corpora possunt esse
simul. hoc est quod plures res circumscriptione exi-
stentes in hoc loco. et quare quilibet habet
partem extra partem sunt simul. tamen quod duo cor-
pora eiusdem rationis quorum vtrumque sit complete in
genere aut in aliquo specie substantie. vel duo
corpora diuersarum rationum quorum neutrum na-
tum est esse forma alterius nec vtrumque tertium sunt
simul est inconueniens. et de talibus corporibus
loquitur Aristoteles et alii auctores. quod dicunt quod duo
corpora non possunt esse simul. Ad alias
rationes. Ad primam quando dicitur quod substantia pa-
nis non transsubstantiatur in quantitate corporis christi.
sed tamen in substantia corporis christi. Dicen-
dum quod de virtute sermonis hec est cederenda.
substantia panis transsubstantiatur in quantitate
corporis christi. nec oppositum illud inuenitur in bib-
lia. nec in dictis sanctorum. nec in iure canonico.
nec in aliquo libro autentico. quibus inueni-
atur in scripturis aliquorum qui a multis katho-
licis et solennibus reprobantur. non dico eos re-
probare tanquam hereticos sed tanquam tenentes fal-
sas opiniones. Unde doctor subtilis. communis
et solennis et omnes in quorum scripturis inue-
nitur oppositum illius reprobatur quantum ad multas
opiniones. Multi etiam katholici doctores
doctorem subtilem in multis conclusionibus repro-
bant. et ideo quibus eorum oppositum concludere inue-
niatur. non est multum curandum. quia nullus tenet
eorum auctoritatem recipe. quibus sint eis gratie re-
ferende. eo quod quantum falsa dixerunt. ingenia nostra
exercitauerunt. et nobis magis occasiones inue-
niendi veritatem dederunt. Dico igitur quod de facto
hec est cederenda. substantia panis transsubstanti-
atur in corpus christi quod est in celo. Similiter
illa de virtute sermonis est cederenda. sub-
stantia panis transsubstantiatur in corpus chri-
sti quod est in celo localiter. Eodem modo ad
confirmationem dico quod de virtute sermonis hoc
est cederenda. quantitas corporis christi ex vi
conuersionis est in sacramento altaris. sicut
hec de virtute sermonis est cederenda. cor-
pus christi in celo existens ex vi conuersionis
est in sacramento altaris. nec philosophice oppositum in ali-
quo autentico inuenitur verum quantum quantum de virtute

sermonis et de facto vtrumque illorum sit vera.
tamen de virtute sermonis potest vtrumque esse fal-
sa. hac existente. substantia corporis christi ex vi
conuersionis est in sacramento altaris sed non nisi in
vno casu. puta si substantia corporis christi nullibi es-
set circumscriptione vnde non videtur includere addi-
ctionem. quod facta transsubstantiatione in corpus christi. et
remanere ibi corpus christi secundum species panis. de fa-
ceret corpus christi nullibi esse localiter seu circumscriptione.
quod facto posset sacerdos celebrare. et tunc hec esset vera de virtute sermonis. substantia cor-
poris christi est sub illa speciebus panis ex vi trans-
substantiationis. et tunc esset falsa quantitas cor-
poris christi est sub speciebus illis panis. et hoc propter
falsam implicationem. Implicaret enim quod substantia
corporis christi esset quantitas. quod non esset verum. quod nihil
est quantum nisi cuius pars est extra partem et cuius pars
distat a parte. Sed isto modo cum corpus christi nullibi
esset localiter nusquam posset assignari quod vna pars esset
distans ab alia parte. sed vbiusque esset vna pars
in eodem situ eadem alia. et tunc hoc esset vera. corpus
christi nullibi est circumscriptione. et eadem ratio est
et hec vera. corpus christi nullibi est quantum. et per
consequens hec esset falsa. corpus christi est quantitas
et ita propter falsas implicationes hec esset falsa
quantitas corporis christi est in sacramento altaris. Et
ita quod vellet exponere dicentes. quod quantitas cor-
poris christi non est ex vi conuersionis in sacramento al-
taris. posset dicere. quod hoc dicunt. quod illa consequen-
tia non valet. sed substantia corporis christi ex vi conuer-
sionis est in sacramento altaris. igitur quantitas cor-
poris christi ex vi conuersionis est in sacramento al-
taris quod ante preterit esse verum consequente ex parte falso.
sed hoc non potest contingere nisi substantia corporis christi nul-
libi habebat partem distantem a parte. Et si dica-
tur contra hoc quod vbiusque ex vi conuersionis est quan-
titas corporis christi. ibi ex vi conuersionis corpus
christi est quantitas vel quantum. Si igitur quantitas cor-
poris christi ex vi conuersionis sit in sacramento al-
taris. corpus christi in sacramento altaris est quantum
vel quantitas. Sed omne quantum est circumscrip-
tione in loco. igitur corpus christi est in sacramento al-
taris circumscriptione in loco. quod est hereticum.
quod tunc non esset in tota hostia et in quolibet par-
te hostie. Dicendum quod illud solum argumentum
posset mouere catholicum ad tenendum quod quan-
titas non est alia res a substantia et qualitate. et pos-
set sic formari. Vbiusque aliqua res habet aliam
rem nata denotare eam. verum est dicere quod res
est ibi talis. sic vbi corpus habet albedinem. verum est
dicere quod corpus est ibi album. et sic est de omnibus

Si igitur quantitas corporis christi sit alia res a sub-
stantia corporis christi. non est separata ab illa quanti-
tate. quod tunc dicunt sic opinantes. quod quantitas
corporis christi ibi est quibus concomitant. sed vbi
cunque est aliquid quantum ibi vere habet partem ex-
tra partem. et partem distantem a parte. quod vbiusque
aliqui appetit diffinitio. eadem appetit ibi dif-
finitum. Eum hec ergo sit diffinitio quantita-
tis vel quantum. habere partem extra partem. si cor-
pus christi in sacramento altaris sit quantum siue
concomitant siue alio modo. oportet quod ibi corpus
christi sit habens partem extra partem distantem a parte
quod est manifeste falsum et periculosum. et omni-
no non videtur tunc cedere quod corpus christi sit ibi
quantum. Et ideo dico quod de virtute sermonis
cedendum est quod corpus christi non est quantum in sa-
cramento altaris. Sicut de virtute sermonis
est cederendum. quod corpus christi in sacramento non
habet partem extra partem. quibus corpus christi ha-
beat in celo partem extra partem et per consequens in
celo sit quantum. Et si dicatur quod hoc repugnet
priori dicto. dictum est enim quod hec est vera. quan-
titas corporis christi est in sacramento altaris. ex quo
sequitur quod corpus christi est quantum vel quantitas in
sacramento altaris. quod est modo negatum. dicen-
dum quod hec simplicitate est vera. Quantitas cor-
poris christi est in sacramento altaris. Sed illa non
inest illa. igitur corpus christi est quantum in sacrame-
to altaris. Sicut illa est vera de virtute sermonis
corpus christi existens localiter in celo est in sacrame-
to altaris et tamen illa est falsa. corpus christi est lo-
caliter existens in sacramento altaris. Similiter
illa est vera. Corpus christi existens in loco est in sacra-
mento altaris. quia per illam non denotatur nisi il-
lud per quod supponitur totum corpus christi circumscrip-
tione existens in loco. quod non est nisi corpus christi. est in
sacramento altaris. quod verum est et hec tamen est fal-
sa. corpus christi est circumscriptione existens in loco in
sacramento altaris. Similiter illa est vera
corpus christi habens partem extra partem est in sa-
cramento altaris. Eodem modo non obstan-
te quod ista sit vera. quantitas corporis christi est
in sacramento altaris. tamen hec est falsa. per
proprietatem sermonis. corpus christi est quantum in
altaris sacramento. et ita quibus quantitas cor-
poris christi sit ibi vere. tamen corpus christi non est ibi
quantitas. Sicut quibus corpus christi habet per-
tem situ distantem a parte sit ibi. tamen ibi non
habet partem distantem a parte. Et confirmatur
illa ratio. quod quicunque aliqua sunt conuertibilia.
de quibus predicatur vnum et reliquum significatiue

sumptū. et si iter de quibus predicat vnu et reliquū. si illa sunt conuertibilia quātū p̄tinuū pmanēs. et hñs p̄tē distantē sū a p̄tē et ecō uerso. igit̄ de quibus dicit̄ vnu et reliquū. Si igit̄ hec sit vera. corp⁹ xp̄i est i sacramēto altaris habēs p̄tē distantē sū a p̄tē. qd̄ est manifeste falsum. qz nulla ps distant sū ab alia in sacramēto altaris. Igit̄ hec ē falsa p̄p̄rietatē f̄monis. suba corp⁹ xp̄i est qn̄ tum p̄tinuū pmanēs in sacramēto altaris.

Dico igit̄ q corp⁹ xp̄i nō ē ibi quātū. qz nō habet ibi p̄tē distantē a p̄tē s; s; alibi i celo habz p̄tē distantē sū a p̄tē ita in celo ē quantū. Si tñ qn̄titas corp⁹ xp̄i ēēt alia res vere esset ibi qn̄titas. s; in sacramēto altaris. et p̄sequēs vere corp⁹ xp̄i ēēt ibi qn̄tū et p̄sequēs vere haberet ibi p̄tē distantē a p̄tē. et p̄sequēs nō totū sub tota hostia et totū sub qualibet p̄tē. Ad aliud qn̄ dicit̄. q si substantia corp⁹ xp̄i ēēt qn̄titas. tūc nō remaneret qn̄titas in sacramēto altaris. sic nō remanet ibi suba panis. Dicendū est q illud argumētū hic nō deberet fieri. nisi qz aliq maliciose puocant aliq simplices p̄tra opinionē. quasi illa opinio poneret. q om̄is qn̄titas esset substantia. et nō malicio seponit illā p̄positionē. substantia ē qn̄titas et subtrahit illā qn̄titas est qn̄titas. vt p hoc dēnt intelligere apud simplices nō aduertere ad p̄dictā opinionē ponere illā. ois qn̄titas est substantia. et p̄ter defectū argumētū nūcū cautelose aliq simplices p̄ op̄ionē puocare. Dico igit̄ ad argumētum q nimis est stolidū. qz nō sequit̄. suba est qn̄titas. et substantia definit ēē ibi. ergo nō remanet ibi aliq qn̄titas. sicut non remanet ibi substantia. Sicut nō seq̄t. substantia ē ens igit̄ nullū ens remanet ibi. sicut nō remanet ibi p̄existens. vñ dico q vna qn̄titas p̄tēs remanet in sacramēto altaris sed nō remanet ibi qn̄titas q ē substantia vñ que fuit substantia. sed remanet ibi vna qn̄titas q est qn̄titas. qz remanet ibi quantitas q nō est alia res ab albedie. Similiter remanet ibi qn̄titas q nō est alia res a sapore et sic de alijs quātitatibz. Et dico cū doctoribz approbat̄is ab ecclia. q remanet ibi color. sapor. p̄dus. hoc ē grauitas et hñōi qn̄tates. qrum nulla est alia res a quātitate extra offiē subiectū sū p se subsistētia diuina potētia. qrum nulla est in alia subiectiue. s; quolibet p di-

uinā potētia existit extra subiectū. et simul i eodē loco et situ p diuinā potētia p̄seruatur et ideo remanet ibi quātitas vna habēs p̄tē distantē a p̄tē q nūq̄ fuit nec vnq̄ erit suba. sed est simpliciter alia res a substantia. Et ista de illa materia ad p̄ns sufficiant. quia alias diffuse de ea tractabo.

Incipit accessus ad tractatum de corpore christi.

Prologus

Supenda super

ne munera largitatis. ad repatio nem generis humani eidē impēsa. ipm suo redemptori magnifico obligat̄ i immēsum. Unigenit⁹ sequidē dei fili⁹. substantia n̄re mortalitatis assumpta. vt nos a diabolica fuitute redimeret. et p̄stine restitueret libertati. ac tandē ad celestē pducere be reditātē. semetipm in ara crucis in redēptōis humane p̄ciū imolauit. Ut aut̄ tān muneris i nobis iugis maneret memoria. ac pro nobis q quotidie labimur tps q̄tidie mystice imolare. corp⁹ suū in cibū. et sanguinem suū in potū i eucharistie sacramēto sumēdū fidelibz derelinq̄t. cui⁹ ineffabil̄ altitudo humane indagini subijci nō dedignat̄. p̄t qd̄ illo summo et excellētissimo sacramēto cum om̄i timore et modestia ē loquēdū. qz circa nullū sacramētū est error p̄culosior. nec inquisitio laboriosior. nec inuētio fructuosior p̄inde de illo altissimo sacramēto aliq breuiā p̄spectur⁹ p̄testor me nibil assertur⁹ nisi qd̄ romana tenet et docet ecclia. qdam p̄blica interferēdo et vñ q̄cūq̄ dicēda que nō p romanā eccliam autētica sūt nō temerarie approbādo. s; tñ recitādo causa exercitij et veritatis inquirēde cum om̄i humilitate et modestia explicabo. correctōi q̄rūcūq̄ p̄torum catholicorū orthodoxorū quorū iterest me subijciēs et exponēs Huerit aut̄ vnuer si. q p̄ns opusculū nō aggredior. vt fidelibz auribz aliquas p̄phanas vocū ingerā nouitates. sed vt q̄ inocēter et sobrie de hoc altissimo sacramēto quādo sentētiās legi fuerit locutus ostēdam.

Capitulū primū

Corp⁹ xp̄i sub specie panis p̄tinet.

Doctores catholi

ci a romana ecclia approbati qui de

sacramēto eucharistie p̄scripserūt s̄tendūt astruere. q corp⁹ xp̄i qd̄ sumptū est de virgine maria. et passum est et sepultū. qd̄ q re surrexit et in celū ascendit. et sedet ad dexterā patris dei. et in q fili⁹ dei ventur⁹ est iudicare viuos et mortuos. sub specie panis vera ceter et realiter p̄tinet. q̄uis aut̄ realiter lateat sub specie panis. nūc tñ nō videt a nobis oculo corporali. s; ipm opiri specie panis a fidelibz mente credit̄. Et tenet etiā q substantia panis trāsubstantiat̄ seu mutat̄. ita q substantia panis nō manet s; remanēt accidētia sola p se subsistētia sine subiecto. Et nō tñ corp⁹ xp̄i qd̄ est altera ps humane nature facta trāsubstantiatōe panis sub specie panis p̄tinet. s; etiā tot⁹ xp̄s integer p̄fect⁹ de⁹ et ver⁹ hō sub tota hostia et qualibet pte siml̄ vere et realiter p̄tinet. q̄uis p̄prie sumēdo conuersionē et trāsubstantiatōis substantia panis nō in diuinitatē nec in rōna lem aīam nec in aliq accidēs conuertatur.

Hec est et mea fides. qm̄ est catholica fides. Quicqd̄ em̄ romana ecclia credit hoc solū et nō aliud vel explicite vel implicite credo. Quāte aut̄ vtilitatis et efficacie sit fides implicita. explicat̄ Inno. extra de sum. tri. et fide catholica. firmē in glo. Intantū inquit valet fides implicita. vt dicūt aliq. vt si aliq̄s eam habet. q s; credit q̄quid ecclia credit. si false opinat̄. rōne naturali mor⁹. qz pater maior est vel prior filio. vel q tres p̄sone sint tres res ab inuicē distantes. non est heretic⁹. nec peccat. dūmō hūc errorē nō defendat. et hoc ipm credit. quia credit eccliam sic credere. et suā opinionē fidei ecclie supponit Quia licz sic male op̄netur. nō tñ est illa fides sua. imo fides sua est fides ecclie Si igit̄ tante sit efficacie fides implicita vt excuset ignorāter errantē circa illa q i scriptura canonica sūt exp̄fesa. multo magis excusabit ignorāter opinātem aliqd̄ qd̄ nec in scriptura canonica reperit exp̄fessum.

Capitulū scdm.

Corp⁹ xp̄i realiter p̄tinet sub specie panis.

Mod corp⁹ chri

q sti realiter p̄tinet sub specie panis p rōnez naturalē ostendi nō pōt. Et ideo ad ill⁹ veritatis notitiā oportet p

fide accedere. de qua dubitare nō debem⁹ cū p̄stet ipam p vnigenitū di filiū fuisse reuelatā aplis. teste sanctissimo euangelista Mat. xvi. Accepit inq̄t panē et bñdicens fregit. deditq̄ discipulis suis et ait. accipite et comedite. hoc est corp⁹ meū Huic etiā veritati p̄hibet testimoniū Mar. c. xiiij. d. Manducantibz illis accepit ibus panē et bñdicens fregit deditq̄ eis et dixit. Sumite h est corp⁹ meū. Quibz p̄sentit Lu. c. xxiij. di. Accepto pane gratias egit et fregit deditq̄ illis dicēs. hoc est corp⁹ meū qd̄ p vobis tradet̄ hoc facite in meā p̄memoratōis. Iohes etiā euangelista refert verba saluatoris simul veritatē et vtilitatē ill⁹ sacramēti denotātis. Ioh. vi. Panis quez ego dabo vobis caro mea est p mūdi vitā. et sequitur Nisi māducauerit̄ carnē filij hoīs et biberitis ei⁹ sanguinē nō habebit̄ vitā in vobis. qui māducat meā carnē et bibit meū sanguinē. habet vitā eternā. Similit̄ Paulus. i. Cor. xj. Dñs inquit ihs in qua nocte tradebat̄ accepit panē. et gratias agēs fregit et dixit. accipite et manducate. hoc est corp⁹ meū qd̄ p vobis tradet̄. Hoc facite i meā p̄memoratōis. Ite. j. Cor. x. Panis que frāgim⁹ nōne p̄municatio corp⁹ dñi est. Ite sūt auctoritates scripture canonice. q p̄formiter affirmant corp⁹ xp̄i realit̄ et veraciter sub specie panis fuisse datū aplis ac eidem a saluatore fuisse p̄ceptū vt i memoriā dñice passionis corp⁹ xp̄i sub specie panis offerret̄. Predictis etiā scriptoribz scripture canonice assentiūt doctores egregij sancti patres diuine scripture exp̄posito res clarissimi ac a romana ecclia autētici quorū nōnullē auctoritates inserre iurica nonico sunt in mediū pponēde. Unde dicit beatus August. et habet. j. q. j. intra eccliam. Intra inq̄t eccliam catholicā in mysterio corporis et sanguinis dñi nihil a bono maius vñ a malo min⁹ pficit̄ sacerdote. Ite beatus Ciprian⁹ epus et habet de p̄se. dist. ij. Scripta inq̄t. quotiescūq̄ calicē in p̄memorationē dñi et passionis ei⁹ offerim⁹ illō qd̄ p̄stat dñm fecisse facim⁹ Ite Amb. et habet de p̄se. di. ij. añ bñdictionē alia species nominat̄. post benedictionē corp⁹ s̄ḡt Ite in illo sacramēto xp̄s est. Ite Ioh. et habet de p̄se. dist. ij. nec moyses. Hec inquit moyses dedit vobis panē ver⁹. s; dñs

ih̄s h̄uina z h̄uiniū. z ipe comedens
z qui p̄medit. Itē beat⁹ Grego. z habet.
i. q. i. multi. Polluim⁹ inquit panē. i. corp⁹
xp̄i quādo indigne accedim⁹ altare. Et
his alijsq; plurib⁹ auctoritatib⁹ euidenter
ostendit corp⁹ xp̄i sub specie panis realiter
p̄tineri z quia illud a p̄mordio fidei xp̄i ac
oib⁹ fidelib⁹ erat p̄spiciū ideo circa eius
p̄firmatōz nolo dīnti⁹ immozari.

Capitulu. iij.

Q substantia panis conuertit in corp⁹
christi.

Manus in scri

q̄ p̄tura canonica expresse tradat.
q̄ corpus xp̄i sub specie panis est
fidelib⁹ p̄origendū. tamē q̄ substantia pa-
nis in corpus xp̄i realiter p̄uertit vel trās-
substantiat. in canone biblie nō inuenit ex-
pressum. sed hoc sanctis patrib⁹ credit di-
uinitus reuelatū v̄l auctoritatib⁹ biblie di-
ligenti z solerti inquit itē p̄batū z ideo ad
istā veritatē p̄bandā auctoritates sanctorū
patrū adducā. Un̄ dicit Eusebi⁹ emisse-
nus. z habet de p̄se. dist. ij. q. corp⁹. Inuisi-
bilis sacerdos visibiles creaturas in sub-
stantiā corporis sui z sanguinis verbo suo
secreta potestate p̄uertit. Et subdist. quāta
itaq; z q̄ celebranda b̄nficia vis diuine be-
nedictionis operet. z qd̄ tibi nouū z ip̄os-
sibile esse nō debeat q̄ in xp̄i substantiā ter-
rena z mortalia p̄uertit. Itē Amb. z ha-
betur de p̄se. dist. ij. panis. Si tanta inquit
vis est in sermone dñi. vt incipit esse qd̄ n̄
erat. quanto magis op̄atorius est vt sint q̄
erant. z in aliud p̄mutent⁹ sic qd̄ erat p̄is
ante p̄secratōz. iam est corp⁹ xp̄i post conse-
cratiōē. Item extra de sūma tri. z fi. ca-
tholica. firmiter. vbi dicit Inno. iij. in cō-
cilio generali Una est fidelīū vnīuersal⁹ ec-
clesia. extra quā null⁹ om̄ino saluat. In q̄
ip̄e idē sacerdos est z sacrificiū ih̄s xp̄us
cui⁹ corpus z sanguis in sacramēto altaris
sub specie panis z vini veraciter p̄tinetur.
trāssubstantiatis panē in corp⁹ z vino in san-
guinē. diuina potestate. Itē extra de ce-
leb. missaz. Lū marthe. Si tunc q̄ oculos
leuauit ad patrē cū ad corp⁹ exanime ani-
maz lazari reuocauit. p̄babil⁹ esse videt q̄
tunc oculos leuauit ad patrē in celū cum
panē z vinū in corp⁹ z sanguinē p̄prie p̄mu-

tauit. Et quib⁹ alijsq; p̄plurimis san-
ctorū z doctorū auctoritatib⁹ p̄stat q̄ suba-
panis virtute diuina realit⁹ z veracit⁹ i sub-
stantiā corporis xp̄i trāssubstantiat p̄uertitur
seu p̄mutat. sine tñ augmēto v̄l trāsmutati-
one substantiāli corporis xp̄i.

Capitulu. iij.

Q substantia panis p̄uertit in corp⁹ xp̄i
nō in diuinitatē. nec i animā. nec i sangui-
nē. nec in aliqd̄ accidēs substantiē.

Nedicta conuer

p̄sio seu trāssubstantiatio panis p̄p̄e
accipiendo vocabula nō fit i ani-
mā xp̄i. nec in diuinitatē. nec in aliqd̄ acci-
dens substantiē corporis xp̄i. nec in sangui-
nem. sed tñ in corpus christi. Quis impro-
prie large sumendo hoc vocabulū cōuer-
sio vel trāssubstantiatio. posset p̄cedi q̄ pa-
nis transsubstantiat in animā vel accidēs
corporis christi vel sanguinē. Q̄ enim
substantia panis in animā xp̄i vel diuini-
tatē nō conuertat doc. auctoritatib⁹ p̄sua-
detur. vnde dicit glosa de conse. dist. ij. su-
per caplo. Quid ē xp̄z māducare In solā
carnē panis conuertit⁹ vinū in sanguinē
Itē magister sentē. in libro. iij. dist. xj. licet
inquit sub vtraq; specie totus xp̄us sumi-
tur. tamē nō fit cōuersio panis nisi in car-
nem. nec vini nisi in sanguinē. Ex quib⁹
auctoritatib⁹ claret q̄ substantia panis ex q̄
in solā carnē conuertit. nō in diuinitatē v̄l
animā rōnalē vel sanguinē trāssubstantiat.
nec per p̄sequēs in accidēs carnis nec ani-
me. Sed hoc quidē v̄z est p̄prie sumendo
hoc vocabulū p̄uertit. Unde sciendū
q̄ in illud p̄uertit vel trāssubstantiat substā-
tia panis. qd̄ nō quia cōiunctū est alteri. s̄
etiam si ab alijs esset separatū ad p̄rolatio-
nem verborū sacramentaliū a sacerdote su-
per materia p̄ueniente cum intentione de-
bita potestate diuina incipit esse sub specie
panis. Huiusmōi aut̄ est caro xp̄i z nō aia
nec sanguis nec aliud accidēs inherens
carni vel anime. nā si esset aia separata a
carne. quātūcūq; sacerdos cū intētiōe p̄-
ferrz verba sacramentalia super materia cō-
ueniēte. nō ibi inciperet esse aia christi s̄ ca-
ro tñ. Similit⁹ si sanguis esset separatus
a carne. nō ibi inciperet esse sanguis sed ca-
ro tñ. Et idē iudiciū est de alijs accidētib⁹

carnis z anime. Et propter hoc dicit do-
ctores corpus xp̄i esse sub specie panis vir-
tute verborum sacramentaliū ex vi cōuersi-
onis. Et propter hoc substantia panis con-
uertitur in corpus christi. z nō in animam
nec in deitatem. Si tamē velit aliquis v̄ri
vocabulo cōuersionis vel trāssubstantiati-
onis magis improprie. vt dicat substantia
panis cōverti in offic illud qd̄ ad p̄rolatio-
nem verborū sacramentaliū incipit nūc de
facto esse sub specie panis. sic vtendo voca-
bulo potest cōcedere q̄ substantia panis cō-
uertitur in animā christi intellectiua. hoc
est dicere ad p̄rolatiōē verborum sacra-
mentalīū incipit anima intellectiua esse sub
specie panis Si tamē in triduo mortis fu-
issent verba sacramentalia cū debita inten-
tione p̄rolata. nō fuisset ibi anima intelle-
ctiua. quia tūc fuit separata a corpore xp̄i
cui nunc est vnita. Si om̄ino velis cōtē-
dere de vocabulo z dicere. q̄ substantia pa-
nis in nihil cōuertitur. nisi qd̄ incipit esse
sub specie panis etiam si esset ab alijs sepa-
ratum. nolo tibi resistere cuz de re satis cō-
stet.

Capitulum. v.

Q substantia panis non remanet post
p̄secrationem.

Inc illud consi

n̄ derandū est. q̄ illa conuersio seu
transsubstantiatio nō fit per hoc q̄
corpus christi incipit esse sub specie panis
ip̄a substantia remanēte. Sed sic q̄ cōverti-
tur ip̄a substantia panis in corpus xp̄i. ita
q̄ virtute diuina substantia panis nō ma-
net. sed tñ sub accidentib⁹ que erant ante
cōuersionē in substantia panis manet cor-
pus christi. nō tamē afficitur accidētib⁹ il-
lis vt inferius ostēdetur. Est autem ad-
uertendū q̄ quis in nouo testamēto repe-
riatur expressum. q̄ corpus christi sub spe-
cie panis est sumendū a fidelib⁹ in memo-
riam passionis dominice. z suorū remissio-
nem peccaminū. tamē q̄ substantia panis
nō manet ibi nō exp̄mitur. Unde z de hoc
antiquitus fuerūt diuerse opiniones. Si-
cut recitat magister sententiā libro. iij. z
dist. xj. z Hosti. in sūma extra de con. z glo.
de con. dist. ij. In sacramētoz. z glo. extra
de celeb. missaz. Lū marthe. Unde dicit

q̄ circa p̄uersionē panis in corpus christi
tres erāt opiniones Una asserit q̄ illa sub-
stantia que fuit panis p̄mo postea est caro
christi. Secūda opinio tenet q̄ substā-
tia panis z vini ibi definit esse z manēt ac-
cidentia tñ. scilicet sapor color z pondus
z similia. Et sub hīs accidētib⁹ incipit ibi
esse corpus christi Tertia tenet. q̄ rema-
net ibi substantia panis z vini. z i eodē loco
sub eadē specie est corpus christi. Opinio
nem mediā approbāt doctores p̄nomina-
ti. z videtur determinatio ecclesie romane
Unde extra de sum. trini. z fi. catholica fir-
miter. dicit Inno. in cōcilio generali. vna
est omniū fidelīū vnīuersalis eccl̄ia. extra
quā nullus om̄ino saluatur. Itā auctori-
tatem vide in p̄cedēti columna sc̄z in ca-
pitulo tertio huius operis. Catholici aut̄
p̄corditer illā opinionē mediā approbātes
in modo ponēdi diuersimode opinantur.
Quidā enīz ponūt sicut sanctus Thomas
libro. iij. dist. xj. q. j. Q̄ cōtradictionē inclu-
dit q̄ substantia panis maneat cū corpore
christi sacramentaliter manifeste sub specie
panis. Et quidā sicut doctor subtilis lib.
iij. dist. xj. q. iij. Q̄ quis substantia panis de
facto nō maneat cū corpore christi. tamen
cōtradictionē nō includit quin per poten-
tiam diuinā possit manere panis cū cor-
pore. z ideo cōcedūt isti z probant q̄ corp⁹
christi sit in sacramēto altaris per mutati-
onē factā circa corpus xp̄i. Et illa opinio
sc̄da sine p̄iudicio alicuius videtur mi-
hi probabilior z magis cōsona theologie.
quia magis exaltat omnipotētiā dei nihil
ab ea negando nisi qd̄ euident⁹ z expresse
implicat cōtradictionē. de hac tamē opini-
one ad p̄sens supersedeo. alias deo vo-
lente ip̄as diffusius tractaturus. dico tamē
q̄ substantia panis nō maneat sed definit
esse z sub illis speciebus incipit esse corpus
christi.

Capitulum. vi.

Q corpus christi nō circūscribitur loco
in sacramento altaris.

Manus autem

q̄ corpus christi realiter z veracit⁹
sub specie panis p̄tinetur. nō ra-
men in sacramēto altaris loco circūscr̄bi-
tur. sed totum corpus xp̄i sub tota hostia z

qualibz parte hostie realiter pñetur. Qd sanctoꝝ patrum testimonijs comproba-
tur. Unde b. Jero. z habetur de conse. di.
ij. singuli. Singuli inquit accipiunt xpm
dominu z in singulis portionibus totus
est. nec per singulos minuit sed integrũ se
prebet singulis. Item beatus Hilari⁹
z habetur de conse. dis. ij. vbi. Ubi inquit
est pars corporis ibi totum. Ex quibus
manifeste colligitur q totus xpus est in to-
ta hostia z totus in parte. Ex quo sequitur
q loco nō cōmensuratur nec circumscribi
tur. Istius autēz possibilitas potest ali-
ter fidelibus persuad. ri. Nihil enim debz
xpianus negare posse fieri diuina virtute.
nisi qd per rationē ex se notis que nul-
lus poterit dubitare. potest euidenter pro-
bati includere cōtradictionē. vel nisi hoc
possit elici ex scriptura sacra vel doctoribz
receptis ab ecclesia. Nō enim iuxta modũ
causarũ naturaliu potētiā diuinā artare
debemus. cum diuina potestas virtutem
omniũ creatorũ in finitũ excedat. Nec ad
negandũ aliquid posse fieri virtute diuina
experimēta sufficiunt. cū totũ ordinē causa-
rum naturaliu possit deus imutare. Et cō-
tra cursum p̄munē causarũ naturaliu con-
stat eũ multa fecisse. Quis enim vnq̄ expe-
riebatur naturaliter virginē sine viro con-
cipere. duo corpora simul existere. mortua
ad vitā resurgere. accidentia sine subiecto
subsistere. z alia innumerabilia q̄ tamē cō-
stat diuinitus esse facta. Non enim debe-
mus aliqua negare posse fieri a deo. quia
ip̄a nō naturaliter fieri experimur. Cum
igitur aliquā substantiā duobz corporibz
coexistere fm se totā. z per p̄sequens ean-
dem substantiā fm se totā coexistere alicui
corpori z cuilibet parti illius nō includit
euidentēz cōtradictionē. que per propo-
sitiones per se notas probari potest. imo cer-
tus sum q per regulas loycales que om̄i
sciētie z noticie deferuere noscunt. Locel-
so q eadē substantiā fm se totā coexistat du-
obz corporibus vñ vni corpori z cuilibz
parti eius. potest euidenter om̄is cōtradi-
ctio euitari. q̄uis nō possit euidenter pro-
bati ex puris naturalibz. q̄ antecedens est
verum. Nō enī debet xpianus negare qn
deus per potētiā suā absolutā possit face-
re aliquā substantiā coexistere alicui corpo-

reo. ita q tota coexistat toti illi corpori. et
cuilibet parti eius. Ita enim tenemus. q
anima intellectiua est tota in toto corpore
z i qualibet parte eius. nec oppositũ potest
per rationē demonstratiuā probari. Sic
etiam tenem⁹ q angelus ē totus in aliquo
loco diffinitive z in qualibet parte. per idē
nō debet etiā aliquis negare. quē per diuī-
nam potētiā possint duo corpora tā eius-
dem speciei specialissime. q̄ diuerse simul
eidem loco coexistere. Sic enim saluator
Ihus christus clausis ianuis intrauit ad
discipulos. z clauso vtero virginis exiit
in mundũ. z nullo diuiso corpore celesti i
celum ascendit. Si igitur nulla apparet cō-
tradictio quin duo corpora simul existant
in eodem loco. nulla apparet cōtradictio
quin due partes eiusdē corpis sūt existant.

Ex quo patet q per diuinā potētiā q̄
ratōe due partes corporis christi pñt eidē
loco coexistere pari ratione poterūt om̄es
partes corporis xpi simul eidē coexistere.
Ex illo autēz z priori sequitur intentum
p̄ncipale. Nam si nō est impossibile deo. q̄
plus potest facere q̄ nos cogitare seu intel-
ligere. facere q om̄es partes corporis eidē
corporeo coexistāt. nec est sibi impossibile
eandē substantiā ponere totā in toto. z totā
in qualibet parte. sicut p̄z de angelo z ani-
ma intellectiua. sequitur manifeste q nō ē
impossibile deo facere q tota substantia cor-
poris xpi coexistat toti hostie z cuilibet parti
eius. quod est propositũ p̄ncipale. Nec ist⁹
obstat q corpus christi habet partes. orga-
nicas distinctas realiter. quarũ vna nō est
in alia. sicut digitus nō est in digito. quaz
etiam aliquę sunt in vna parte totali z nō i
alia. sicut oculi nō sunt in manu vel in pe-
de. sed in capite. Nam ad distinctionē par-
tium organicarũ nō requiritur localis di-
stantia. sed realis distinctio dispositionũ
materialiu. Nam q̄uis manus recētis eis-
dem dispositionibz poneret cum oculo q
simul in eodē loco essent z manus z ocul⁹.
homo per manũ nō videret sed per oculũ
z tunc possunt organa manere distincta z
nata habere distinctas rationes quātũcũ
q̄ localiter nō distaret z ideo hoc a diuina
potētiā nō est negandũ. Qualis autē sit
diuersitas dispositionis organoz. An sci-
licet substantialis aut accidentalis nō spe-

ctat ad presens negociũ. Similiter etiam
q̄uis organa nō distarent localiter nō p-
pter hoc sequeretur q manus esset in pede
vel ecōtra. Sed tñ q̄ illa organa essent si-
mul in eodē loco qd nō repugnat organo-
rum distinctioni sicut declaratu est quia
cum indistantia etiam locali vnus partis
ab alia stat q̄ vna pars sit in alia sicut i suo
toto. ad modũ quo oculus est in capite si-
cut in toto. sicut cum indistantia locali ani-
me intellectiue ab homine stat q̄ anima in-
tellectiua sit pars hominis. Anima em̄ in-
tellectiua est om̄ino i eodē loco in quo est
homo. z tamē est pars hominis. Ita potest
oculus esse pars capitis z tamē est in eodē
loco cum capite. Et sic patet possibilitas
existentie corporis xpi cum tota hostia z q̄
libet eius parte. De om̄ibz tamē predi-
ctis nihil assero nisi qd est p̄sonũ doctrine
sanctoꝝum. Si quid autē nō fuerit p̄so-
num dictis eozũ. tñ ad exercitandũ mētē
studiosas sit dictũ.

Capitulũ. viij.

Q corpus xpi nō videtur a nobis in sa-
cramēto altaris oculo corporali.

De ita qz corpus

diuicum desinere substantia panis
incipiens sub specie panis existere po-
testate diuina. nō oculo corporali sed fide
z intellectu percipitur. Q̄ tam auctorita-
ribz sanctoꝝ pat̄z q̄ rationibz persuade-
tur. vnde dicit beatus Aug⁹. z habetur de
cōse. dis. ij. Hos autē inquit in specie pa-
nis z vini quā videmus. res inuisibiles vi-
demus. id est. carnē z sanguinē honoram⁹.

Item idē August. de p̄se. dis. ij. Qui mā-
ducat qd videtur inquit panis est z calix.
q̄ etiam oculi renūciant. Qd autē fides
postulat instruēda panis est corpus chri-
sti. z calix sanguis ista iō dicūt sacramēta.
quia in eis aliud videtur z aliud intelligit.

Item Greg. de cōse. dis. ij. quia. dicit sic.
Magnũ z pauidũ inquit mysteriũ q̄ ali-
ud videtur aliud intelligitur. Item Hi-
larius z habetur de cōse. dis. ij. vbi. Nō est
inquit quāritas in hoc estimāda mysterio.
sed virtus sacramēti spiritualis. Exist⁹
aliq̄z pluribz auctoritatibz patet. q corpus
christi in sacramēto altaris nō videtur sed

intelligitur solum. q̄uis species panis re-
aliter videatur. Ad hoc etiam nō desūt
rationes. nam illud quod in aliquo loco p-
cipitur oculo corporali sine om̄i auctorita-
te potest euidenter cognosci ibidē existere.
Sed nullus sine om̄i auctoritate saluato-
ris z ecclesie teneret corpus xpi sub specie
panis realiter p̄tineri. nō igitur ibi videtur
oculo corporali. Item visio corporalis
omnibz eque dispositis est equalis. s3 nul-
lus infidelis percipit ibi esse corpus chri-
sti oculo corporali. Item manifestũ est
q nullus percipit ibi qualitātē aliquā sen-
sibilem a quocunq̄ sensu nisi qualitātē ho-
stie. Sicut patet de qualitātibz tangibili-
bus z perceptibilibz a sensu gustus z de q̄-
litatibz visibilibz. nō igitur videtur i sacra-
mēto altaris corpus christi oculo corpo-
rali.

Capitulũ. viij.

Q accidentia remanētia post p̄secratiōz
nō sunt subiectine in corpe xpi.

De ita qz de exi-

p stentia corporis xpi sub specie pa-
nis pauca sunt prescripta. super ē
vt de accidentibz remanētibz post p̄uersio-
nem substantie panis in corpus xpi aliqua
differantur. Et primo ostēdā q̄ illa accide-
tia subiectine in corpore xpi non existunt.
Qd patet ex hoc q̄ qualitates p̄trarie non
sunt simul in corpore xpi. Qua ratione autē
ualitates vnus hostie existerēt subiecti-
ue in corpore xpi. eadem rōne qualitates
alterius hostie idem corpus xpi afficerent.
Ad sensum autē patet. q̄ aliquādo aliquę
qualitates diuersarũ hostiarũ sibi p̄trari-
antur. Ex quibz relinquatur q̄ nec qualita-
tes ille nec iste corpus xpi afficiant. Itē
corpus xpi ad qualitates sensibiles de no-
uo nō alterantur. q̄ tamē p̄tingeret si acci-
dentia panis corp⁹ xpi informaret. Hoc
etiā auctoritate magistrī sentētiarũ p̄firma-
tur libro. iij. dis. xij. vbi inquit. Nō est sub-
stantia nisi corpus z sanguis dñi que nō af-
ficiuntur illis accidentibz. nō em̄ corpus xpi i
se habet formā talem. sed qualis in iudicio
apparebit. Nec etiā illa accidentia aerem
circūstātē afficiūt. qz nullũ accidēs nec f3
se totũ nec fm aliquā sui p̄tem distat loco

et situ a subiecto suo primo. Sed ad sensum apparet quod aliqua pars accidentis hostie loco et situ distat ab aere circumstante et a qualibet parte eius. non ergo est illud accidens in aere subiective. nec eadem ratio aliq[uod] eorum. Item nunquam occupat aliud locum accidens a loco sui subiecti. sed manifestum est quod hostia et aer occupant distincta loca. non igitur accidentia sunt subiective in aere.

Hec etiam ista accidentia sunt subiective in substantia panis. quia illa substantia non est. si cut ostensus est prius. Relinquitur igitur quod accidentia manent sine subiecto. Quod confirmatur per magistrum libro iiij. dist. xij. in principio dicens. Si autem queritur de accidentibus que remanent. scilicet de speciebus et sapore et pondere in quo subiecto fundentur. Potius mihi videtur fatendum ea existere sine subiecto quam esse in subiecto.

Capitulum. ix.

Ex quantitas que prefuit in substantia panis manet.

Modo autem illa

accidentia sint quanta. et quod verere maneat quantitas post consecrationem multis rationibus ostendi potest. Primo sic. secundum Inno. iij. extra de celebratio[n]e missarum. Cum marthe. distinguendum est subtiliter inter tria que sunt in hoc sacramento distincta. scilicet forma visibilis. veritatem corporis. et virtutem spirituale[m]. Forma est panis et vini. veritas carnis et sanguinis. virtus unitatis et charitatis. Primum est sacramentum et non refertur ad sacramentum et res. tertium est res et non sacramentum. Ex quo evidenter elicitur quod forma visibilis est distincta realiter a corpore christi et quod non est quanta quantitate corporis christi. sicut nec est visibilis per aliquam qualitate[m] visibile[m] in corpore christi. sed manifestum est quod illa forma visibilis est quanta. cum sit longa lata et profunda ergo remanet realiter aliqua quantitas preter quantitate[m] christi. Secundo sic. illa quantitas forme est realiter figurata et non habet figuram corporis christi et per consequens est ibi aliqua quantitas a quantitate corporis christi. Tertio sic. aliqua quantitas videtur oculo corporali in sacramento altaris. sed nec christus nec aliq[uod] accidens eius videtur a nobis in sacramento altaris oculo corporali. igitur est ibi alia quantitas preter quantitate[m] corporis

christi. Quarto sic. omne quod frangitur. et cuius una pars sepatur ab alia est quantum sed ista forma visibilis frangitur et una pars ipsius separatur ab alia non sic autem corpus christi. Igitur est ibi alia quantitas preter quantitate[m] corporis christi. Quod autem forma visibilis frangitur realiter testis est Math. euangelista. d. accepit ihesus panem benedixit ac fregit. Idem testatur Mar. benedicens inquit fregit. Idem patet per Lucam. et alios sanctos pres. quod nimis longum foret adducere. Quod autem corpus christi non frangatur sed remaneat integrum dicit doctor egregius beatus Augustinus. et habetur de pse. dist. ij. Qui manducat. Manducatur inquit christus. vivit manducat quia superavit occisus. nec quando manducamus partes de illo facimus. Et idem dicit de conse. dist. ij. In vita Manducatur inquit et manet integer totus in corde tuo. Ex quibus patet quod quantitas distincta a quantitate corporis christi manet in sacramento altaris.

Capitulum. x.

Ex qualitates sensibiles manent.

Un tantum autem

constat quantitate in eucharistia manere sed etiam manifestum est qualitates sensibiles post consecrationem ibidem subsistere. Nam nihil est visibile sine qualitate sensibili sed ibi manet forma visibilis. igitur et qualitas sensibilis. Item sapor ibidem percipitur. et albedo videtur. etiam qualitates tangibiles sensus tactus apprehendit. sed nullus sensus percipit aliquam qualitate[m] corporis christi. remanent igitur qualitates sensibiles que prius erant in substantia panis et modo sunt sine subiecto. Sic dicit magister libro iiij. dist. xj. Species est ibi panis et vini sicut sapor unum aliud videtur aliis intelligitur. Omnia preter dicta possent multis auctoritatibus alijs confirmari de quibus supersedeo. ad quedam probanda perperans. in que incidi dum legendo sententias questiones de eucharistia pertractavi propter que perscrutanda et explicanda ut non inficiem nescientibus que et qualia et quomodo et quod sine assertionem et tamen recitative dixi ad excitandum studiosorum ingenia propter calumniam aliquorum presens suscepi negocium.

Capitulum. xi.

Ex omnis substantia materialis extensa componitur ex partibus substantialibus distinctis

ctis realiter.

Tantum que dicunt

da sunt solido videantur inniti et im mobili fundamento inde sumat exordiū ubi nemo rationalis debeat dubitare. Omnis substantia materialis extensa componitur ex partibus substantialibus localiter vel situ aliter distantibus. Nam lignum non componitur tamen ex materia et forma que sunt partes essentielles et diversarum rationum. Sed etiam componitur ex partibus integralibus quarum quolibet est lignum que non sunt in eodem situ igitur distant situ. et tamen lignum vere componitur ex eis et non componitur ex accidentibus ergo componitur ex partibus substantialibus situ distantibus. Item divisio ligno in duas medietates nulla substantia secundum se tota et nova generatur. nunc autem sunt due substantie distincte realiter. Aliter enim divisio ligno in duas medietates in alia medietate remanerent accidentia cum subiecto. Ex quo igitur nulla suba secundum se tota et nova generatur. oportet quod ille due substantie quarum utraque post divisionem est quoddam totum prefuerunt facientes unum lignum. et non fuerunt simul in eodem loco igitur prius fuerunt due partes unius ligni totalis situ distinctas. Item una medietas ligni potest corrumpi. altera non corrupta. sed corruptio talis est corruptio substantialis. ergo aliquam substantiam que prius fuit nunc corrumpitur. Et manifestum est quod aliqua substantia que prius fuit nunc manet. igitur prius fuerunt due substantiales partes eiusdem ligni componentes unum lignum. Item albedo existens in ligno est tota in aliquo toto et pars in parte. Aut inest tota in tota substantia aliqua. et pars in parte. Aut est tota in toto aliquo accidentem pars in parte. Si primum def. b. posuit. quod est aliqua substantia composita ex partibus substantialibus situ distantibus. sicut partes albedinis situ et localiter distat. Si de tur secundum. oportet assignare aliquod subiectum illi accidenti. ita quod sit totum in toto subiecto et pars in parte. Et si quidem substantia sit tale subiectum. habetur propositum. Si autem accidens ponatur subiectum tota et illius accidentis. tunc quero de subiecto illius sicut de priori. et oportet dare procel

sum in infinitum vel quod aliquod accidens extensum habens pro subiecto primo aliquam substantiam habeat. quod est totum in tota substantia et pars in parte. quod esse non potest nisi illa substantia habeat partes situ distantes. Item nisi lignum et univ ersaliter quolibet substantia materialis extensa haberet partes reales et substantiales situ distantes. non plus esset talis substantia extensa realiter quam anima intellectiva. Sicut enim anima intellectiva est tota in toto corpore et tota in qualibet parte. Ita substantia quolibet materialis esset tota sub tota quantitate et tota sub quolibet parte. istud autem est absurdum. Dici possit quod non est simile. quia anima non habet partes. idem posset argui de scia et virtute. que habent partes rationales. Relinquitur igitur quod substantia materialis extensa habet partes substantiales distantes localiter. que tamen inter se distinguuntur. quia una pars potest destrui alia non destructa. Et non solum hoc. si etiam ipsis manentibus possunt ab invicem separari et esse quedam tota distincta sic divisio ligno vel lapide. ista eadem numero que prius erant partes nunc sunt tota et non partes. non tamen sunt alia nunc prius.

Capitulum. xij.

Ex res absoluta prior potest esse sine posteriori potestate divina.

Superiori principi

pio fundamentali est aneconditum. scilicet quod infinita et incorporeabilis dei potentia sit omnem rem absolutam priorem naturaliter facere et conservare sine re absoluta distincta realiter secundum se tota naturaliter posteriori. Et ei res posterior naturaliter alia. minus dependeat et minus coarctat rem posteriori. quam effectus sua causa essentialiter. et manifeste tenemur quod divina potentia effectum sine causa naturali producat. et conservet. dubitare non debemus. quando rem posteriori naturaliter potest producere et conservare sine re posteriori. Item res posterior non potest esse causa rei posteriori. Si igitur res posterior non sit sine re posteriori. non est ponendum nisi quod res posterior est effectus naturalis. naturaliter persequens rem posteriori. sed manifestum est divinam potentiam aliquid actus esse create suspensisse. et causam sine effectum servasse. Quis ei nisi deus prohibuit quod ignis fornacis successe suos diabolos pictos in medio non combussit et tamen caldeos ministrantes interfecit flamma ignis. Infinita alia exempla

reperiuntur in scriptura sacra et dictis sanctorum patrum et martyrum gestis. Ex quibus omnibus patet euidenter quod cause naturales per dei virtutem a suis effectibus impediuntur non igitur contradictionem includit rem prioris naturaliter sine posteriori generari et conservari. Item magis dependet accidens a suo subiecto quam quicquid res prior naturaliter a posteriori. Sed tanta est diuina potentia quod non obstante dependentia accidentis ad suum subiectum poterit accidens per diuinam potentiam sine subiecto existere et conservari. igitur non obstante quacunque naturali preservatione rei posterioris ex prioris poterit virtute diuina res prior sine posteriori conservare. Non est igitur a diuina potentia negandum quin omnem rem absolutam priorem naturaliter possit deus facere et conservare sine re posteriori. Tanta est enim diuina potentia quod de creaturis suis poterit facere quicquid sibi placuerit. Unde si faciat causam rei naturalis non necessitatur ad faciendum effectum.

Capitulum. xiiij.

Omnipotentia dei potest facere substantiam sine omni accidente absoluto formaliter inherente sibi.

In creator omnium

sem placitum sue voluntatis potest facere conservare manutene re per prioris sine posteriore. Dubium esse non debet quin eadem potentia possit substantiam quam producere et conservare sine omni accidente absoluto sibi formaliter inherente. Si enim dei virtus conservat et tenet accidens sine subiecto non erit tante potentie ut conservet et teneat subiectum sine omni accidente. Cum enim substantia perfectior et actualior sit magis appropinquans diuine substantie quam accidens minus etiam dependet ab accidente quam accidens a subiecto cum de ratione etiam subiecti per se existere. Naturaliter autem accidens in nullo alteri magis etiam dependet a substantia quam e converso. nulli fideli qui credit et tenet quod accidentia in sacramento altaris manent sine subiecto debet esse dubium quin eadem virtute poterit substantia sine accidente subsistere. Item nulla apparet contradictio quod res absoluta sine omni illo existat quod nec est pars illius nec eius essentialis causa

sed nullum accidens est causa nec pars substantie cui inheret. igitur contradictio non includit substantiam sine accidente posse per se subsistere. Item omne quod non est deus si aliud esse habet oportet quod realiter a deo producat. igitur producta substantia non poterit esse accidens nisi deus sua libera voluntate dedit illi esse. Potentia autem diuina nulli obedit creature. Nulla igitur est contradictio quin producta substantia accidens non capiat esse si deo placuerit. Item si ad esse substantie esse accidentis necessario consequatur hoc non potest contingere nisi propter aliquam trium rationum vel quia accidens est pars substantie et totum sine partibus esse non potest vel quia substantia est effectus accidentis et effectus suam causam presupponit vel quia substantia est causa naturalis accidentis et posita causa ponitur et effectus consequuntur. Sed quod accidens non sit pars substantie tam sanctis quam philosophis est manifestum cum omnibus notum sit quod substantia ex substantiis non ex accidentibus componatur. igitur nullum accidens poterit esse pars alicuius substantie. Nec sufficit dicere quod substantia est causa vel effectus accidentis cum superius sit ostensum quod deus omnipotens cui perfecte obediunt omnes cause potest actionem naturalis cause suspendere et effectum sine causa secunda conservare. Ex predictis manifesta ratione colligitur quod cum omni potenti deo non est impossibile omne verbum nec erit negandum quin substantiam sine accidente inherente sibi poterit conservare sicut sibi non est impossibile conservare rem priorem naturaliter sine posteriori quod potest ex hoc alia ratione confirmari. Non enim minoris est efficacie dei omnipotentia super omnia individua alicuius speciei quam sit virtus creata super unum individuum eiusdem speciei accidentis demonstrati. Sed tanta est virtus imperfecta creata efficacie quod potest substantiam aliquam conservare sine aliquo individuo alicuius speciei. Ideo poterit infinita dei potentia facere hanc substantiam sine aliquo individuo illius speciei accidentis demonstrati. Sequitur etiam quod ideo possit dei omnipotentia facere hanc substantiam sine omni individuo illius speciei accidentis. Et per eandem rationem si tante efficacie est virtus imperfecta creata quod poterit aliquam substantiam

conservare sine omni individuo alicuius speciei accidentis etiam erit tante efficacie virtus infinita ut eandem substantiam conservet sine omni individuo totius generis illius accidentis. Cum igitur sol poterit conservare lignum sine omni albedine non poterit de conservare lignum sine omni colore. Et si causa naturalis puta ignis potest conservare aquam sine frigiditate non valebit imensitas diuine potentie conservare aquam sine omni qualitate tangibili. Et quo videtur probabile quod cum cause inferiores nihil potentes nisi assistente diuina potentia possunt substantiam sine hoc accidente et sine illo conservare et producere non erit impossibile substantiam sine omni accidente manutene re. Et si sibi placuerit poterit cuiusque subiecti tribuere sine omni accidente. Multa enim mirabilia et contra communem sensum nature fecit ipse deus.

Capitulum. xiiij.

Substantia extensa potest conservari immota localiter quavis omnia sua accidentia absoluta per diuinam potentiam destruantur.

De solum autem

non repugnat diuine potentie rem priorem sine posteriore producere et conservare et per consequens valebit substantiam sine accidente manutene re. Sed etiam non repugnat omnipotentie dei substantiam existentem sub accidente absoluto inherente sibi sine mutatione locali substantie accidentis id destruere et substantiam conservare. Quis enim fidelis audeat dicere si deus velit accidens absolutum inherens substantie separare vel destruere sine destructione substantie quod compellitur substantiam vel aliquam partem eius de loco ad locum transferre. Si enim cause naturales multa accidentia absoluta expellunt et inducunt in idem passum non localiter mutatum non poterit deus substantia non mota localiter ipsam conservare et quodcumque accidens absolutum inherens sibi destruere etiam si noluerint sine cuiuslibet alterius introductione. Item potest deus rem posteriorem destruere et priorem sue nature dimittere ut proprium motum agat quo facto aut ipsa substan-

tia ligni non est mota localiter. Et hoc est intentum scilicet quod omne accidens absolutum inherens substantie potest destrui substantia non translata de loco ad locum nec aliqua parte eius. Aut illa substantia erit mota localiter quod dari non potest. Et quo illa substantia est nature sue dimissa. Tu mihi quia ad nullam differentiam loci poterit se transferre non deorsum cum principium penetrandi terram non habeat sicut quando habebat accidentia. Nec potest se mouere sursum sicut nec prius et propter idem nec ante nec retro nec mouetur ab aliquo agente naturali extrinsece sicut inductive partes. Tum quia vel tota substantia mutabit totum locum quod dari non potest vel partes substantie que prius erant distantes concurrunt quasi in unum punctum quod dari non potest cum non sit ibi esse principium mouendi. Et si esset non esset maior ratio quare plus concurrerent ad unum punctum quam ad reliquum nec esset aliqua ratio quare plus pars media moueretur ad unum punctum medium quam ad alium punctum prope finem. Item si conservando totam substantiam illius ligni et omnia accidentia absoluta unius partis destrueret et accidentia absoluta alterius partis conservaret quod non est deo impossibile sicut nec est sibi impossibile destruere medietatem albedinis unius corporis albi et aliam medietatem albedinis conservare et simul cum hoc dimittere totam substantiam ligni sue nature quo irret ista medietas illius substantie. Nunquid ista pars substantie cuius omnia accidentia essent destructa virtute propria aliam partem subintraret vel se totaliter ab ista parte separaret nullum tale potest dare quod possit virtute creata fieri. Remanebit igitur illa pars substantie derelictae sue nature immota localiter. Quavis deus per suam omnipotentiam omnia accidentia absoluta inherenta sibi auferat destruendo vel etiam separando. Potest igitur deus substantiam immotam localiter conservare et omne accidens absolutum inherens sibi destruere. Item omnis substantia materialis naturaliter est in loco vel circumscriptione vel diffinitione maxime si sit locus ambiens ipsam substantiam. Igitur existens sub accidentibus naturalibus est in loco et presens loco. Et sicut est prior naturaliter ipsis accidentibus ita natu-

raliter prius presens est ipsi loco. Quia sua accidentia sunt presentia illi loco. Nulla igitur contradictione includit quod deus conservet substantiam presentem loco sine translatione locali cuiuscunque partis substantie. sine presentia accidentium ad illud locum. Constat itaque quod ille qui dixit et facta sunt omnia. eadem virtute potest substantiam immota localiter conservare et accidentia absoluta inherere sibi destruere vel separare.

Capitulum. xv.

Quia substantia materialis per partes suas intrinsecas est presentis loco quo circumscribitur.

Iuxta istud quod

superius ostensum est de distinctione partium substantialium distantium situ. componendum substantiam materiale extensam. Est nunc ostendendum quod substantia materialis extensa per seipsum et per partes suas que sunt substantie presens est loco quo circumscribitur. ita quod per se tota est in loco et per partem in parte loci. Omne namque quod presens est loco vel per seipsum vel per aliquod aliud sibi presens est presens illi loco. Cum ergo substantia materialis sit presens illi loco circumscribenti ipsam oportet quod ipsa sit presens illi loco seipsa vel per aliquod cui ipsa est presens. quod etiam est presens illi loco. Non enim loquor modo de illo per quod tanquam per causam efficientem est presentis loco. Quia sicut sol facit lumen esse. ita facit eum presentem loco. sed loquor de isto per quod aliquid tanquam per non distans a loco est presens loco.

Si concedatur quod substantia materialis per seipsum et per partes suas substantiales est presens loco habetur quod intenditur. Si autem dicatur quod substantia materialis illa que est extensa est presens loco per aliquod aliud. quod necesse est substantia nec pars eius. cui ipsa substantia est presens. puta per aliquod accidentis inherens substantie quod est presens loco. et cui ipsa substantia est presens. Ex hoc deduco propositum. Nam quando aliqua duo sunt presentia localiter indistantia. quicquid est presens localiter uni illorum. per idem est presens alteri illorum. Si igitur accidentis substantie et locus sunt presentia localiter. per illud idem per quod substantia ipsa est pre-

sens ipsi accidenti. per illud erit presens ipsi loco. Sed substantia per seipsum et per partes suas est presens illi accidenti. ergo per eadem partes suas est presens suo loco.

Item ipsa substantia est presens illi accidenti per quod est presens illi loco. ita quod tota substantia est presens illi toti accidenti et pars parti. Sicut tota substantia informatur toto accidente. et pars substantie informatur parte accidentis illius. aliter enim substantia vel accidentis non esset extensum vel quantum. Aut igitur substantia est per dicto modo presens illi accidenti. aut per aliquod medium cui ipsa substantia est presens et quod est presens illi accidenti. Secundum dari non potest. quia de illo medio cui substantia est presens quero sicut prius de priori accidente. et erit processus in infinitum. vel stabitur quod ipsa substantia per seipsum est presens illi accidenti quanto. ita quod tota presens toti indistans localiter et pars parti. Quo concessio procedo ulterius sic. Omnis substantia que per seipsum et per partes sibi intrinsecas est presens alicui quanto habenti partem extra partem. et pars sua est presens parti illius totius. per seipsum formaliter. et per partes intrinsecas sibi habet partem distantem a parte. et omne tale per seipsum circumscribitur loco ambienti ipsum. non enim plus requiritur ad hoc quod aliquod circumscribitur loco per seipsum. nisi quod habeat per seipsum formaliter. quibus habeat ab alio causaliter preter distantem a parte. igitur substantia seipsa et partibus intrinsecis sibi circumscribitur loco. Ex quo sequitur quod substantia per seipsum et per partes intrinsecas sibi est presens loco. Necesse est obstat quod accidentia sunt presentia loco. quia quando plura non distant localiter. ipsa sunt presentia eidem loco. Cum igitur substantia non distet localiter a suis accidentibus. non obstat quod substantia sit presens loco. potuerunt ipsa accidentia esse presentia eidem loco.

Capitulum. xvi.

In quo premitunt quedam ad probandum quod quantitas remanens in sacramento altaris non est realiter distincta a qualitatibus remanentibus.

Relibatis prioribus

bus quasi quibusdam immobilibus fundamētis. iuxta illa adducēde sunt

alique rationes per quas posset alicui videri. Quia quantitas remanens in sacro altari non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus remanentibus cum substantia corporis christi. Et quod aliqua quantitas ante consecrationem precessit que non erat res absoluta distincta realiter a substantia panis que post consecrationem non manet propter hoc quod definit esse substantia panis. Repliko tamen preteritionem premissam in principio huius opusculi. quod nihil dicam assertive nisi quod docet romana ecclesia. paratam in omnibus propter auctoritatem eiusdem ecclesie igenium meum captivare. ac universa que romana explicat vel explicabit ecclesia corde crederet ore confiteri. cetera autem recitanda sunt. sub quacunque forma verborum expresserim. rōe exercitum et dandi materia cogitandi proponam in medium. Sed ante quam accedam ad principale propositum aliqua fundamenta necessaria sunt premitenda. videlicet quod omnis res per se una. siue substantialis siue accidentalis. habens partem distantes a parte siue partem extra partem. est quanta. quia omnis talis res est realiter extensa. Nulla autem res potest esse extensa realiter nisi sit quanta. Si igitur omne quantum sit per se unum habens partem extra partem. siue partem distantes a parte siue non. non est modo curandum. hoc tamen omnibus videtur esse notum quod omne per se unum habens partem extra partem siue partem distantes a parte est vere quantum realiter et extensum.

Ex quo videtur sequi. quod cum possibile sit aliquid esse quantum sine quantitate et omne quantum vel est subiective in quantitate tanquam in suo subiecto vel est subiectum quantitatibus vel est res indistincta a quantitate. Pluribus enim modis non potest intelligi aliquid esse quantum. Necesse est illud quantum quod nec est subiective in quantitate nec est subiectum quantitatibus esse rem non distinctam a quantitate realiter. Ex quibus colligi potest. quod omne quod est circumscripive in loco. est quantum. omne enim quod est circumscripive in loco est totum in toto loco et pars in parte. hoc enim est circumscripive esse in loco. Quia enim angelus non est totus in toto loco. et pars angeli in parte loci. Propter hoc angelus non est in loco circumscripive. Illud igitur quod est in loco circumscripive. est totum in toto. et pars in parte. Omne autem tale habet partem distantes a parte. sicut partes loci distant formaliter. Sed quod habet partem di-

stantem a parte est quantum. Omne igitur per se unum existens in loco circumscripive est quantum. Et per idem patet quod omne quantum habens partem distantem a parte est circumscripive in loco maxime si sit aliquis locus ambiens ipsum. Nam omne tale sic est in loco quod totum est in toto loco et pars in parte. et per consequens est circumscripive in loco.

Capitulum. xvii.

In quo probantur quedam conclusiones ad propositum.

Stis premissis

1. sunt alique conclusiones modo probande. Quarum una est que generalis et communis. scilicet. Quia quantitas non est res absoluta distincta realiter a substantia. Vel quia aliqua quantitas non est res absoluta realiter distincta a qualitate. Et ne videar inniti proprio sensui et a limitibus patris discedere. auctoritatem sanctissimi patris doc. egregii Joh. damasceni constituo fundamentum. qui vult quod eadem res est de genere substantie et de genere quantitatibus. quod non potest esse verum si omnis quantitas esset res distincta realiter a substantia. Unum dicit ille venerabilis pater Joh. damascenus. Dicimus inquit igitur quantum possibile est eandem rem formaliter et aliter intentum in aliud et aliud principium reduci. ut numerum. et quodam mathematica que predicta sunt ad quantum reducuntur. ut autem habitudinem habentia ad invicem et per ad invicem dicta sub ea que ad aliud. magnus est et parum ad aliud dicuntur. magnus enim ad parum dicitur magnus. et duplum ad dimidium. Similiter et reliqua. Quod quidem formaliter quod naturale est ad substantiam reducitur formaliter autem quod mathematicum aut mensuratum ad quantitatibus. hoc ille. Ecce quod expressit ille sanctus quod eadem res sub diversis predicamentis continetur propter distinctionem intentionum. vult etiam quod ea de res sicut corpus est de genere substantie et de genere quantitatibus. Idem enim corpus quia est res quedam naturalis composita ex materia et forma est de genere substantie. Eadem etiam res quia habet partem distantem a parte propter quod mensurari potest est de genere quantitatibus. Quod verum non esset si omnis quantitas esset res distincta realiter a substantia et sicut eadem res quod est res quodam naturalis composita

Unum eadem res possit esse de genere substantie et quantitatibus?

ex materia et forma est de genere substantie et quia habet partem distantem a parte de genere quantitat. Ita eadem albedo quia est res quedam naturalis nata significare subiectum est de genere qualitat. Et quia eadem albedo est res quedam habens partem extra partem et partem distantem a parte situatam est de genere quantitat. Constat itaque quod dicendo quod aliqua quantitas non est distincta realiter a quantitate a penis limitibus non discedo. Unde nec unquam legi quod aliquis sanctus vel princeps philosophorum Aristotiles distinctio fecerit inter quantum et quantitat. Immo habet indifferentem pro eodem quantum et quantitat. Et hoc dico quod apud Aristotilem idem est dicere quantum est substantia vel qualitas. Et quantitas est substantia vel qualitas. Et quod communiter dicitur quod Aristotiles in libro posteriorum dicat quod illa negatio est immediata nulla substantia est quantitas. falsum est. quod nec ibi facit aliquam penam mentionem de substantia vel quantitate nec de predicamentis.

Capitulum. xviij.

Omnes qualitates in sacramento altaris non sunt unum subiectum unius quantitat.

Stensa priorum conclusionum

conclusionem tam generalis. nunc aliquae speciales sunt probande quarum una est. Quod omnes qualitates remanentes in sacramento altaris non sunt unum subiectum unius quantitat. propter quam ille qualitates dicantur quantitate. Sicut hoc dicit albus quia est subiectum albedinis. vel ignis dicitur calidus quia est subiectum caloris. nam nullum unum accidens numero per se unum. potest esse primo tamquam in immediato subiecto in aliquo quod est unum tamen per aggregationem. Ita quod totum accidens illud sit in uno illorum et alia pars in alio. quod dico ad excludendum unam cavillationem qua dicitur aliquid quod aliquando contingit quod aliquo ligno posito in aqua. ita quod una pars sit in aere et alia in aqua convertitur pars existens in aqua in lapidem et alia remanet lignum sicut prius. quo facto dicitur quod aliqua quantitas existens in toto est una numero et tamen subiectum non est unum per se. cum una pars sit lapis et alia lignum. Et ita poterit aliquid accidens unum numero esse in uno subiecto quod est unum tamen per aggregationem. Sed illa cavillatio siue pene-

at veritate siue non est exclusa per hoc quod accipitur. unum accidens numero non potest esse in aliquo uno per aggregationem. ita tamen quod una pars non sit in uno illorum et alia in alio. instantia enim adiecta ponit quod una pars illius quantitat ponit subiectum in uno illorum aggregationem. et alia pars in alio. Patet igitur quod non potest repiri instantia contra propositionem dicentem quod nullum accidens unum numero potest esse in aliquo uno per aggregationem tamen. et tamen quod una pars non sit in uno et alia in alio. Sed manifestum est quod ille qualitates remanentes in sacramento altaris si sunt unum. non sunt unum nisi aggregatione. Et manifestum est quod una pars illius quantitat non est subiectum in una istarum qualitatibus et alia in alia. Igitur relinquitur quod omnes ille qualitates non sunt subiectum unius quantitat numero. Item nullum accidens unum numero potest esse successive per actionem cause naturalis in diversis subiectis primis. voco autem subiectum primum. non illud quod est subiectum alicuius accidentis per partem. sicut homo dicitur subiectum albedinis quia manus vel pes est subiectum albedinis. Sed illud dico subiectum primum. quod est subiectum alicuius accidentis. et nulla pars eius est subiectum adequatum illi. et sic accepto subiecto primo manifestum est quod nullum unum accidens numero potest esse naturaliter in diversis subiectis primis. Quo processu. auferatur una pars illarum qualitatibus. sicut ad sensum patet quod fieri potest. Tunc quero. aut manet eadem quantitas que prius aut non. Si sic. tunc sequitur quod eadem quantitas numero est primo subiectum in illo toto aggregato ex prioribus qualitatibus et postea non in illo. quod non manet. et est in aliquo. igitur est in alio. et per consequens est in pluribus successive. Si non manet eadem quantitas numero. igitur destructa albedine quolibet aliarum qualitatibus mutaret quantitatem suam. quod est absurdum. Item si illa quantitas una est in illo aggregato. aut est tota in toto et tota pars in qualibet illarum. aut tota in toto. et una pars in una illarum. et alia pars in alia. Primum dari non potest quia tunc idem accidens numero esset simul in pluribus subiectis. quod falsum est. Nec potest dari secundum. quia nulla pars illius quantitat potest accipi. que plus respiciat unam qualitatem quam alias. cum ille qualitates nullo modo distent localiter. Ex predictis col-

ligitur quod cum accidens numeretur ad numerationem subiectorum. non possunt qualitates esse distincte nisi quantitates essent distincte. si quolibet illarum sit subiectum quantitat.

Capitulum. xix.

Quod non quolibet qualitas est subiectum immediatum quantitat.

De tantum autem

est impossibile quod qualitates sint unum subiectum unius quantitat. Sed etiam impossibile est dicere quod quolibet qualitas est subiectum quantitat alius. Ita quod distincta qualitas est subiectum distincte quantitat. Nam talis pluralitas quantitat distinctarum a qualitatibus est omnino superflua et sine necessitate processu. Item eadem ratione substantia panis erit distinctum subiectum distincte quantitat ab omnibus illis quantitatibus quarum subiecta sunt qualitates quod est inconueniens. quia tunc sequeretur substantia esse quantam distinctis quantitatibus. Esset enim quantam una quantitate cuius esset subiectum immediatum et esset contra aliam quantitat mediantibus illis qualitatibus quorum est subiectum. Item omnes quos vidi ponentes quod quantitas est alia res a substantia et quantitate. habent pro inconueniente quod due dimensiones sint simul. et si substantia sit subiectum unius quantitat et quantitas subiectum alterius quantitat. oportet ponere quod non tamen due dimensiones sint simul. sed etiam plures quod. x. vel. xx. sunt simul. Ex quibus relinquitur quod non convenienter dicunt sic dicentes. Item quis scilicet aliquos non sit inconueniens ponere distincta quantam esse simul que sint alterius rationis vel eiusdem rationis facientia tamen unum. tamen quod diverse quantitates eiusdem speciei specialissime non facientes unam quantitat numero sint simul. naturaliter vel per potentiam creatam videtur impossibile. Sed si quolibet qualitas esset subiectum distincte quantitat. iste quantitates non facerent unam quantitat numero. nec distingueretur specie. igitur nec possent esse simul in eodem loco. Manifestum est itaque quod non quolibet qualitas est subiectum distincte quantitat.

Capitulum. xx.

Quantitas manens non est subiectum in una quantitate et non in alia.

Modo autem non

remaneat una sola quantitas que sit subiectum in una quantitate et non in alia. ita quod relique quantitates non sunt subiecta illius quantitat. ex hoc ostenditur. quod si una sola qualitas esset subiectum illius quantitat relique quantitates non essent quantitates nec subiectum in quantitate. nec quantitas esset subiectum in eis. Sed dictum est prius quod illud quod nec est realiter res indistincta a quantitate. nec subiectum in quantitate. nec subiectum quantitat. non est quantum. et ita relique quantitates ab illa quantitate que esset subiectum illius quantitat non essent quantitates. quod constat esse falsum. Etiam cum sit manifestum omnes quantitates remanentes in sacramento altaris frangi et diuidi. et hostia diuisa omnes similes quantitates cum vtraque pre hostie remanere. Nec potest dici quod una qualitas est subiectum immediatum quantitat. quolibet autem alia qualitas est subiectum mediatum quantitat. Et ideo quolibet est contra. quia in quantitatibus est quantitas subiectum mediate vel immediate. hoc inquant stare non potest. quia si una qualitas esset subiectum quantitat immediate et alia mediatum. hoc esse non potest nisi quia qualitas que est subiectum immediatum quantitat esset subiectum in illa quantitate que est subiectum quantitat mediatum. sed hoc constat esse falsum. una enim qualitas corporalis non est subiectum alterius quantitat corporalis. Non enim color est subiectum coloris. tunc enim color esset vere et veraciter albus vel niger quod est absurdum. Ex hoc igitur sequitur inter cetera. quod nullum creatum alicuius quantitat predictatur de abstracto alterius. Manifestum est enim quod una qualitas non est subiectum alterius quantitat. Item hoc constat alia ratione. nam ad destructionem subiecti siue mediate siue immediate sequitur destructio accidentis. Si igitur illa qualitas esset subiectum alterius quantitat. oportet quod destructa quantitate que immediate est in substantia tanquam in subiecto. omnes ceterae quantitates destruerentur. Et ita si qualitas tangibilis esset subiectum immediatum alterius sensibilis alio sensu et illa alterius. et sic ordinate procedendo. oportet quod mutato colore alicuius corporis ceterae quantitates

auferrentur. Ex omnibus igitur predictis potest colligi euidenter quod quantitas non est aliqd accidens subiective existens in quantitate tanquam in subiecto.

Capitulum. xxi.

In quo probatur testimonium doctorum catholicorum quod quantitates non sunt subiective in quantitate alia a substantia.

Est predicta re

Pstat ostendere quod quantitates remanentes in sacramento altaris post consecrationem non sunt subiective in quantitate tanquam in subiecto sustentate eas. Et hec conclusio est confirmanda testimonio doctorum venerabilium videlicet doctor egregius magister sententiarum libro. iij. dist. xij. In principio. Cuius doctrinam etiam approbat concilium generale extra de sum. trini. et si. catholica damnamus. Si queris inquit de accidentibus que remanent. scilicet speciebus sapore et pondere in quo subiecto fundentur. potius mihi videtur fatendum existere sine subiecto quam esse in subiecto. Ex quibus patet quod de intentione illius doctoris est quod quantitates sapor pondus et huiusmodi remanentes in sacramento altaris non sunt in aliquo subiective. et per consequens non sunt in quantitate tanquam in subiecto. quia tunc non esset sine subiecto sed in subiecto. Nec valet dicere quod non intendit quod ille quantitates sint extra omne subiectum. Sed quod non sint in aliquo substantia sicut in subiecto. vnde ratione assignas quod ille quantitates sint sine subiecto subdit. quia ibi non est substantia nisi corpus et sanguis domini. qui non afficitur illis accidentibus. Nec inquit responsio non sufficit quia nunquam sequitur aliqd accidens esse sine subiecto quod diu subsistit in suo subiecto primo et immediato. Sed si quantitates remanentes post consecrationem essent in quantitate sicut in subiecto. quantitas esset subiectum immediatum earum. et per consequens quod diu subsisterent in quantitate non essent sine subiecto. Item nunquam aliqd accidens potest dici se subsistere. quod diu subsistit in suo subiecto mediato. Sed secundum eundem doctorem quantitates remanentes in sacramento altaris sunt per se subsistentes. nam loquens de qualitatibus de quibus prius dixit quod sunt sine subiecto ait. Remanet illa accidentia per se subsistentia ad mysterium rituum. ad gustus fidei

suffragium. quibus corpus christi habet formam suam et materiam tegitur. Liqueat igitur de intentione illius doctoris esse quod sapor et pondus et huiusmodi quantitates remanentes in sacramento altaris sunt per se subsistentes sine omni subiecto. Ex quo sequitur quod non existat in quantitate tanquam in subiecto. vnde subdit idem presbiterus doctor. Ne autem mireris inquit vel insulteres si ibi accidentia videantur frangi cum ibi sint sine subiecto. Unde magis mirabile est. quomodo accidentia sine subiecto existunt inquantum frangantur. Item non est maior ratio quod una quantitas sit in quantitate tanquam in subiecto quam alia. sed quantitas remanens in sacramento altaris non est in quantitate sicut in subiecto. patet namque ponderositas est quantitas. nam secundum eam aliqd dicitur quod est. et tamen ponderositas ibi remanens non est in quantitate tanquam in subiecto. Quia si ponderositas esset in aliquo tanquam in subiecto illud subiectum vere et realiter esset ponderosum sicut omne subiectum in quo est calor est calidum. sed nihil remanens in sacramento altaris post consecrationem est ponderosum illa ponderositate que remanet in eodem sacramento. Quod plane confirmat quedam glossa de pse. dist. ij. super illud capitulum. si per negligentiam. Unde obijciunt contra hoc quod dicitur quod accidentia cadunt in terra ait sic. Sed obijciunt. cum sola accidentia remaneant ibi etiam accidentia dicuntur cadere cum non habeant pondus. Ex illa glossa colligi potest apte. quod quicquid ponderositas post consecrationem remaneat cum accidentibus alijs. tamen non est in aliquo quod possit ab illa ponderositate denominari ponderosum. et eadem ratione non est ibi aliqd album. sed tamen est ibi albedo. et nihil est ibi album sicut est ibi ponderositas et nihil est ibi ponderosum. et eodem modo quicquid sit ibi sapor. tamen nullo est ibi subiectum sustentans saporis denominationem a sapore. Ex quo sequitur plane quod quantitas non est subiectum informatum qualitatibus illis. nec denotabilis ab eis. Si enim subsisteret illis qualitatibus vere esset ponderosa calida vel frigida alba dulcis vel amara. quod est contra predictam glossam expresse. Aliud etiam elici potest ex predicta glossa. videlicet. quod in sacramento altaris non est aliquod corpus habens pondus. Ex quo sequitur quod non est ibi quanti-

tas habens pondus. cum omnis qualitas permanens et continua sit linea vel superficies vel corpus. Si igitur esset ibi quantitas habens pondus vel tunc oporteret quod esset ibi linea habens pondus. vel superficies habens pondus. vel corpus habens pondus. Sed non potest dici quod linea vel superficies habet pondus non corpus. quia dicit glossa. pallegata quod solum corpus habet pondus. et quod sequitur quod si esset ibi quantitas aliqua habens pondus esset ibi corpus habens pondus quod negat. nulla est ibi igitur quantitas habens pondus. Ex quo ulterius venit inferre. quod nulla quantitas est subiectum illius ponderositatis. et propter illud oporteret dicere quod nulla quantitas est subiectum aliarum qualitatuum. sed omnes qualitates sunt ibi per se subsistentes sicut diuina. Item sancta mater ecclesia solennizans de corpore christi legit sic. accidentia sine subiecto in eodem existunt ut fides locum habeat. dum visibiliter inuisibile sumitur. aliena specie occultatur. et sensus a deceptione immunes reddantur. qui de accidentibus iudicant sibi notis. Ex quibus auctoritatibus predictis alijsque plurimis plane constat quod in sacramento altaris non tamen unum accidens existit sine subiecto. sed quod accidentia existunt sine subiecto. puta omnes quantitates de quibus sensus iudicant. quod esset verum si omnes quantitates essent in quantitate sicut in subiecto. vnde cum illa sit sententia doctorum plurimum reuerendorum. videlicet magistri sententiarum. Hostii. Banfri. et aliorum plurimum glossatorum super decreta et decretales. videtur personam fidei catholice dicere quod omnes quantitates post consecrationem remanentes in sacramento altaris non sint in aliquo nec in quantitate nec in aliquo tanquam subiecto. Et quod ista sit sententia predictorum patet. nam Hostii. in summa. de celeb. missarum. cum marthe. et glossa. de pse. dist. ij. In sacro. et magister sniarum libro. iij. dist. xj. Circa conversionem panis in corpus christi. recitant opiniones. Una sicut dicitur aasserit quod illa substantia que fuit panis primo. postea est caro et sanguis christi. Secunda opinio tenet. quod substantia panis et vini de finat esse et manent accidentia tamen. scilicet sapor. et color et pondus et similia. Et sub illis accidentibus incipit ibi esse corpus christi. Tertia tenet quod remanet ibi substantia panis et vini et in eodem loco et sub eadem specie est corpus

christi. Opinio media ab omnibus predictis approbatur. Ex quibus omnibus patet quod doctores antiqui et autentici tamen posuerunt quantitates remanere per se sine subiecto. Et id non posuerunt quod quantitates in aliquo essent subiective. Unde et multi ponentes quantitates remanentes in sacramento altaris esse in quantitate tanquam in subiecto. multas auctoritates doctorum authenticorum adducunt ad probandum quod accidentia. puta quod quantitates sunt sine subiecto. Sed nec unam quidem auctoritatem alicuius doctoris autentici possunt adducere ad probandum quod quantitates in sacramento altaris sunt in quantitate sicut in subiecto. Unum quicquid diligenter legerim totum tractatum magistri sniarum de eucharistia. et totum tractatum qui ponitur in iure canonico de eadem materia una cum glossa et alijs doctoribus. sicut Hostii. et Inno. et alios tamen non inveni quod faciant mentionem de quantitate etiam nominando eam. nisi in tribus locis. scilicet de pse. dist. ij. quia corpus. ubi loquens recipienti corpus christi dicit sic. In mensura visibili permanens maior factus est tempore invisibiliter sine quantitatis augmento tamen idem atque ipse est. Item glossa. super illud capitulum de conse. dist. ij. dupliciter potest intelligi scilicet secundum istam formam et quantitatem quam habuit in cruce vel secundum quantitatem corporis glorificati quod spirituale videtur quod nullo sensui subiaceret. Item in capitulo ubi prius dicit Hostii. non est quantitas visibilis in huiusmodi estimanda mysterio. Sed virtus sacramenti spiritualis ubi dicit glossa. non est quantitas sic estimanda ut sub minori quantitate minus sit corpus christi et in maiore maius. quia ubicunque est pars siue speciei siue corporis ibi pes vel manus. totum corpus est in pluribus locis. non memini me legisse quod sancti vel doctores autentici tractantes de sacramento eucharistie aliud tangunt de quantitate. Sed manifestum est quod ex predictis locis nec directe nec indirecte colligi potest quod quantitates sint in quantitate tanquam in subiecto. Sed de qualibet quod remanet et quod ipse frangantur et terantur expresse dicunt. vnde dicit glossa super illud de pse. dist. ij. Ego beregarius. Non tamen pondus et reliquas sacramenti qualitates sensibus corporalibus percipi fateor. Sed sub illis speciebus fractis et attritis partibus totum et integrum

corpus xpi esse piteor. totum manducari. totum sumi. Ecce q species vocat qualitates quas species dicit frangi et atteri. frustra igitur poneretur aliqua quantitas que esset subiectum earum.

Capitulum. xxiij.

Quantitas distincta realiter a substantia non sit subiectum quantum in sacramento altaris. Confirmatur etiam philosophorum testimonio.

Modo quantitas

Quantitas distincta realiter a substantia non sit subiectum qualitatum non tantum testimonio sanctorum patrum sed etiam philosophorum poterit confirmari. Sufficit igitur principem philosophorum Aristotelem adducere. Ipse autem dicit in predicamentis q sola substantia est susceptiva partium per sui mutationem. Et hoc dicit proprium proprie substantie. Sed si inter substantiam et qualitates esset una quantitas ibi media deferens et sustentans qualitates sensibiles et corporales. manifestum est q illa quantitas esset susceptiva contrariorum et propriam sui mutationem. Stat enim q quod dicitur susciperet albedinem quandoque nigredinem. quandoque esset calida. quandoque frigida. uno tempore est dulcis alio tempore amara. et ita res alia a substantia esset susceptiva contrariorum. Item secundum eundem. alteratio ad qualitatem sensibiles distincta a condensatione et rarefactione in tantum q quando aliquod corpus rarefit vel condensatur. non est necesse q amittat omnes suas qualitates. Rarefiat igitur corpus albidum. quo facto non potest dari q amittat potatem albedinis et habeat novam. Nam nihil est hic agens quod possit albedinem in hoc corpus inducere. sed hoc stare non potest si quantitas sit res media inter substantiam et qualitates. nam si sit res media. oportet q substantia rarefacta habeat quantitatem novam. sicut inferius dicitur et ostendetur. Cum autem ad novitatem subiecti sequatur novitas accidentis sui. oportet q albedo esset nova et eadem ratione quolibet qualitas subiective existens in illa quantitate esset nova.

Capitulum. xxij.

Quantitas remanens in sacramento

non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus remanentibus in eodem sacramento.

Predictis enim

center sequitur q quantitas remanens in sacramento altaris non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus remanentibus in eodem sacramento. Si enim nihil est quantum nisi sit subiectum quantitatis. vel existens in quantitate tanquam in subiecto. vel res non distincta a quantitate realiter. Et ostensum est q qualitas remanens non est subiectum quantitatis nec est in quantitate subiective. Et manifestum est q qualitates post consecrationem sunt quantae cum sint longe late et profundae. Relinquitur igitur q ille qualitates sunt quantae. et non per quantitatem que sit res absoluta distincta realiter a qualitatibus istis. Item habens partem distantem a parte est quantum. Sed manifestum est q ponderositas remanens in sacramento altaris habet partem distantem a parte. Et ostensum est prius q illa ponderositas non est subiective in quantitate. nec est subiectum quantitatis. igitur est quantae. et non per quantitatem que est alia res absoluta distincta ab ista ponderositate. et eadem ratione quolibet alia qualitas erit quantae et non per quantitatem distinctam realiter ab illa.

Capitulum. xxiiij.

Ante consecrationem fuit una quantitas que non erat res absoluta distincta realiter a substantia panis.

Ita q quantitas

remanens in sacramento altaris non est res absoluta distincta realiter a qualitatibus ibidem remanentibus. restat nunc aliquas persuasiones adducere propter quas posset alicui videri q ante consecrationem precessit una quantitas que non erat res absoluta distincta realiter a substantia panis q post consecrationem non manet sicut nec substantia panis manet. Et hoc quidem primo ex vi dictis poterit persuaderi. Si enim qualitas poterit esse quantae sine quantitate distincta realiter. hoc non potest esse nisi propter hoc q qualitas habet partes distinctas

realiter natas situ distare. sed tanta est distantia partium substantie materialis quanta est distinctio partium qualitates. igitur ita nate sunt distare sicut qualitates substantie si cut pres qualitates. imo naturaliter et virtute creata. sicut pres qualitates esse non possunt sine substantia. ita nec distare possunt sine distantia partium substantialium. Si igitur qualitates sint quantae sine quantitate addita realiter. Et illa substantia panis fuerit quanta non per quantitatem que erat res distincta realiter a substantia. et per consequens erat eadem. et ideo sicut substantia panis non manet ita quantitas illa non manet. Item substantia panis non erat quanta quantitate que est realiter eadem cum qualitate et post consecrationem non manet aliqua quantitas distincta realiter a qualitate sicut probatum est. Igitur oportet q aliquod accidens corrumpitur quando corpus Christi consecratur. quod dicitur sanctorum patrum repugnare videtur. vel oportet dicere q substantia panis erat quanta quantitate que non erat res distincta realiter a substantia panis et per consequens non manet sicut nec substantia panis.

Capitulum. xxv.

Substantia potest esse quantae sine omni re absoluta distincta realiter addita sibi.

Tamen magis

patet principale positum volo nunc iuxta superius dicta illa probare. Substantia potest esse quantae sine omni re absoluta distincta realiter addita sibi. Nam prius ostensum est. q omne substantiam potest divina potestas facere et servare sine omni accidente absoluto inherente sibi. Probatum est etiam q si placuerit divine voluntati aliquam substantiam nunc extensam et substantiam accidentibus suis in postea servare. et omnia accidentia separe vel destruere siue annihilare. non compellitur divina potentia istam substantiam de loco ad locum transferre siue mutare localiter. Ex quibus elicio hanc positionem. Ista substantia que nunc est quantae potest divina potentia servare imotam localiter secundum se totam et quolibet partem sui substantialem. quous libere et contingit. et destruere omne quantitatem distinctam realiter ab illa substantia inherente sibi. Similiter

enim et sine ratione videtur artare divinas potentias dicere. q si deus velit substantiam potatem naturaliter omni accidente inherente sibi in esse servare. et destruere accidens absolutum inherens sibi. q oportet deum necessario mutare illam substantiam localiter et de uno loco ad alium transmutare. Cum frequenter videamus etiam agens naturale sine destructione et mutatione locali subiecti aliquod accidens eiusdem subiecti destruere. Non est ergo negandum a divina potentia cui perfecte subduntur omnia. quoniam possit sine destructione illius ligni et mutatione locali eiusdem destruere omne quantitatem que est accidens absolutum inherens isti ligno. Quo facto. oportet dicere q ista substantia est quantae cum habeat partem extra partes sicut prius. Nisi enim illius substantie partes distarent sicut prius non esset tota substantia in toto loco et partes in parte sicut prius ante destructionem accidentis. Nisi et per consequens ista substantia esset mota localiter. quod est contra positum. Est igitur ista substantia quantae et per se positum nullum accidens inheret sibi quod est accidens absolutum. q per se positum omne tale per potentiam divinam est destructum. igitur ista substantia sine quantitate que sit accidens absolutum inherens sibi est quantae. Ex autem isto casu posito substantia remaneat quantae. potest adhuc persuaderi. Nam manifestum est q ex quo tota ista substantia servatur in esse per potentiam divinam nulla pars eius destruitur seu corrumpitur. remanent igitur partes substantiales cedere que prius. de quibus prius quero. aut distant loco et situ. q per se habet positum. cum probatum sit q omne per se unum habens partes distantes loco et situ est quantus. Aut ille partes non distant loco et situ. quod dari non potest. q ex hoc sequeret q essent mutare localiter. Si enim nunc non distant localiter. et prius distabant localiter. nec unum contrarium est in aliud. cum utrumque vere maneat. oportet q alterum illorum sit mutatum localiter. Item accipio unam partem illius substantie puta a. et quero. aut a. coexistit isti parti loci cui prius coexistebat aut non coexistit illi parti loci. Si coexistit. eadem ratione alia pars illius substantie coexistit alteri parti loci cui prius coexistebat. Ex quo sequitur q tota substantia coexistit toti loco et pars parti. et per consequens tota illa substantia habet partes distantes situ. sicut partes loci quibus coexistunt distat situ. Si autem

a. nō coexistit illi pti loci cui pū coexistet/ bat. igitur ista ps mutata est localiter. qā om/ ne qd est pū alicui pmo. et postea manēs nō est pū illi loco. necessario transferi de loco ad locū. Et ita ista ps mutaret omnē locum. qd est ptra positū. Nec valet di/ cere q illa substantia nō est in loco nisi p qn/ titatem q est accidens illius substantie. Et iō quādo destruit qntitas illa nec substan/ tia est in loco nec mutat localit. qz illd nō est theologicē dictū. Nā fm sanctos et do/ ctos autenticos satis est de intentione scripture canonice. Angelus est i loco et trās/ fertur de vno loco ad aliū qntūcūqz non sit qntus sed indivisibilis carens oīb pti/ bus natis distare localiter. ergo mltro ma/ gis substantie habēti ptes natas distare lo/ caliter poterit ppetere esse in loco et mu/ tari localiter. Quis nō habeat quantitatem que sit accidens absolutum distinctū rea/ liter ab ea et inherens sibi. imo qntūcūqz substantia ab omni accidente separet adhuc erit in loco nisi ponetur extra mōm. et non tū substantia erit in loco. imo quelibet pars eius erit in loco. et tunc quero de illa pte a. aut est in loco q pū et habetur intentum. aut est in alio et psequens mutatur loca/ liter. qd est ptra positū. Nec valet dicere q illa substantia nō est in loco circūscriptive sed diffinitive. quia hoc dicere est pcedere ppositum. Nāz pōi casu posito. ex hoc ipso q illa substantia est in loco diffinitive erit in loco circūscriptive. cuius ratio est. quia si illa substantia est in loco diffinitive. opor/ tet dicere p similitudine q quelibet pars eius est in loco diffinitive. tunc quero. aut a. est in illa pte diffinitive aut nō. Si dicitur q sic. eadem rōne alia pars erit in alia pte dif/ finitive. Ex quo sequitur q ille ptes distāt localiter et sicut localiter. Omne autem totum habens ptes distantes localiter est circū/ scriptive in loco. Igitur tota illa substan/ tia est circūscriptive in loco. Si autēz dici/ tur q a. nō est diffinitive in illa parte loci i qua pū fuit. vel hoc est quia est alibi diffi/ nitivē et per psequens est mutata localiter vel quia nō est alicubi. quod pcedi nō po/ test. cum etiam angelus alicubi sit ponē/ dus. hoc etiam dato sequitur q mutata ē localiter. ex quo non est diffinitive nec cir/ cumscriptive in illo loco in quo prius. et ita

men manet realiter in rerum natura. Sic igitur cum possit potentia divina conser/ uare substantiam in eodem loco et destrue/ re omne accidens inherēs sibi. quod est ac/ cidens absolutum. nō est ptradictio q sub/ stantia sit quanta sine quantitate acciden/ te inherente sibi.

Capitulum. xxvj.

In quo adducuntur alie rationes ad p/ bandum eandem pclusionem. scz q substan/ tia potest esse quanta sine quantitate disti/ cta addita sibi.

Extra superiores

i rationem alijs rationib potest cō/ cludi. Q substantia potest esse qn/ ta sine quantitate distincta addita sibi. nā nō minoris virtutis est pseruare duas sub/ stantias natas facere et pstituere vnaq sub/ stantiam sine omib accidentib absolutis inherētib sibi. quando nō faciunt nec pstituunt vnam substantiā. qz quādo con/ stituunt vnam substantiā sicut accepti du/ abus aquis. puta a. et b. nō minoris virtu/ tis est pseruare a. et b. in distinctis locis. si/ ne omib accidentib absolutis inherētib eis. quando nō faciunt vnam aquā totalem. qz quādo fiunt partes vnius aq Sed omnipotentia dei potest separare a. et b. ab omib accidentib suis. et pseruare a. et b. in distinctis locis sicut a. hic. et b. romē si sibi placet. nō enim si omnipotentia dei se/ pararet vnam aquam romē ab omni acci/ dente suo opteret q deus transferret illaz aquam que est romē vsqz buc. vel illā vsqz romam. nec oporteret q trāsferret eas ad aliquē locum mediū. sed posset conserua/ re illam alibi et illam hic. igitur eque facili/ ter si sibi placeret. si a. et b. coniungerentur et constituerent vnam aquam posset omni/ potentia dei conseruare a. et b. in distinctis partibus loci. Quis separaret a. et b. ab om/ nibus suis accidentib absolutis. quo po/ sito illa substantia totalis haberet partes distantes situ. quia a. et b. sunt partes sue que distarent situ. et per consequēs illa sub/ stantia totalis esset quanta et tamē sine qn/ titate distincta realiter ab ipa substantia.

Confirmatur ratio. quia nulla apparz/ contradictio quin posset deus per suam finitam potentiam sicut alitte creauit to/ tam aquam oceani sub accidentibus suis conseruare istam substantiaz et accidentia destruerē. sed nunqz hoc posito necessitare/ tur deus partem oceani que est in occidē/ te transferre vsqz ad aliam partem que est in oriente vel econuerso. vel ambas partes transferre ad aliquem locū in medio. Nō enim videtur theologicē dictum q ad hoc necessitaretur deus. Igitur deus possz to/ tam aquam oceani conseruare in rerum natura. et destruerē omne accidens absolu/ tum inherens sibi. et tamē illas aquas que sunt in oriente et occidente conseruare vbi prius. quo facto. tota aqua illa haberet p/ tes distantes sine quantitate addita. et per consequēs esset quanta sine quantitate ad/ dita. Item quando subiectum et acci/ dens habent partes sibi correspondentes ita q distinctis partibus accidentium cor/ respondent distincte partes substantie. nō minoris potentie est conseruare partes ac/ cidens destruendo subiectum sine muta/ tione locali accidentis vel alicuius partis sue. qz conseruare partes substantie sine mu/ tatione locali destruendo accidens abso/ lutum. Sed substantia materialis et acci/ dens sunt simul. ita q distinctis partibus accidentis correspondent distincte partes substantie. Nam alia pars accidentis est i alia parte substantie. Ita q distincte par/ tes accidentis sunt in distinctis partibus substantie. sicut patet per hoc quod proba/ tum est prius. scilicet q substantia materi/ alis habet partes substantiales situ distan/ tes. Potest autem deus conseruare acci/ dens absolutum in eodem loco et situ de/ struendo subiectū. sicut patet in sacramē/ to altaris. Igitur non includit contradi/ ctionem deum conseruare in eodem loco subiectum destruendo qdūqz accidens absolutū inherens sibi. quo facto. substantia erit circūscriptive in loco sicut prius et per consequēs quanta sine quantitate sibi addita. Nec oportet maliciose ca/ lumniari dicendo q est dicere contra fidē q in sacramento altaris substantia corru/ pitur. Tercio enim dictum meum non est

sed est dictum doctorum catholicorū de cōsecratione distinctione scda. Quia cor/ pus. glosa super verbo cōuertuntur dicit. bene dicit cōuertuntur vel transsubstan/ tiantur vel transeunt. supple terrenaz mor/ talia in christi substantiam. sed non fiunt neci nciunt. nihil enim sit vel incipit es/ se corpus christi. potest tamen concedi q de pane conficitur et fit corpus christi. si/ cut de aqua fit cristallus. nō tamen est cri/ stallus. sed securius nō cōcederetur hoc. Et vbiūqz inuenitur panis vel de pane fit vel conficitur corpus christi. sic intelli/ gatur. fit. id est. transit in corpus christi. v/ ex pane fit. id est. sub specie panis est vel la/ ter vel incipit esse vel latere corpus christi vbi ante cōsecrationem non erat. Si em/ panis fieret christi corpus. singulis dieb/ adderetur ei illud quod prius non erat. et sic semper augmentaretur. Et subdit. nō intelligas. igitur quod aliquod augmen/ tum sumat ex tali cōuersione. nec eodem modo quo cibus cōuertitur i carnem. s/ est ibi corruptio. id est. desinit esse substan/ tia panis nulla tamen generatio.

Item glosa de cōsecratione distincti/ one scda ante benedictionem. licet verba successine proferantur. non tamen succes/ siue cōsecratio fit. sed in vno instanti cor/ rumpitur panis. scilicet in vltimo instan/ ti prolationis verborum. Et licet panis sit corpus compositum. momentanea ta/ men est corruptio eius.

Item glosa eadem distinctione capi/ tulo primo. panis est. dicit q substantia pa/ nis desinit esse cōsecratione subueniente. et cetera. ibidem. Non est igitur contra ca/ tholicaz fidem dicere. q in sacramento al/ taris panis substantia corrumptur siue destruitur. Cum igitur deus conseruet in eodem loco accidentia destruendo substan/ tiam. non erit impossibile sibi conseruare substantiam in eodem loco accidens cor/ rumpendo. et sic erit substantia quanta si/ ne tali accidente. Item si deus destru/ eret medietatem cuiuslibet accidentis ab/ soluti i formantē medietatē vna vni ligni. et pseruaret aliā medietatē accidentis i for/ mantem aliā medietatē illius substantie. ille due ptes distarent et tū vna istarū care

ret omni accidente informate eam. Ex quo sequitur qd pars substantie potest distare a parte substantie sine accidente informante eam. et per consequens poterit substantia esse quanta sine quantitate addita sibi.

Item non maiorē contradictionē includit qd substantia habens partes distinctas realiter natus distare localiter sine omni accidente addito sibi in aliquo diuisibili. ita qd tota sit in toto loco et pars in parte. qd qd aliqua substantia carens omni parte tali sit in aliquo loco diuisibili. ita qd tota in toto loco et tota in qualibet parte. Sed angelus carens omni parte integrali sine omni accidente absoluto addito sibi potest esse totus in aliquo loco diuisibili et totus in quolibet parte. igitur non est contradictio qd aliqua substantia hns partes natus distare localiter sit tota in toto loco diuisibili. et pars in parte sine quantitate aliqua addita sibi. Ex quo sequitur qd erit circumscriptiue in loco sine quantitate addita sibi. Confirmatur becratio non magis includit contradictionē substantiam corpoream esse in loco modo sibi puenienti sine omni re addita sibi. qd substantiam incorpoream esse in loco modo sibi uenienti. Proprius autem modus essendi in loco ueniens substantie incorporee est esse in loco diffinitive. sed substantia incorporea potest esse in loco diffinitive sine omni re absoluta addita sibi et sic erit qdta sine omni re absoluta addita sibi. Nulla igitur ut videtur contradictionē includit qd aliqua substantia sit quanta sine omni re accidente absoluto addito sibi.

Capitulum. xxvii.

Exadem conclusio que prius videtur se qui ex dictis aduersariorū.

Reter rationes

priores possunt aliquę adduci partim fundate in dictis aliorū doctorum catholicorū negantium tamen predictam conclusionem. Videtur enim illa propositio sequi ex dictis aliquorū aduersariorū. omnis res absoluta existens sub aliquo accidente absoluto per informationem ita qd totum subiectum sit sub toto accidente. et pars sub parte. potest per diuinam potentiam coexistere eidem sine informatione et inherencia illa. patet. Nam fm mltos

negantes substantiam posse esse quantam sine accidente inherente sibi. respectus extrinsecus adueniens sibi potest auferri extremis manentibus. et fm eos respectus inherencie accidentis ad subiectum est respectus extrinsecus adueniens. igitur non includit contradictionem substantiam et istam rem quā dicunt quantitatem manere sine respectu tali inherencie. Sed hoc posito tota substantia coexistit toti illi quantitati qd est accidens. igitur sicut illa quantitas habet partem distantem a parte. sic ista substantia habebit partem distantem a parte. et ita substantia est quanta sine quantitate informantē eam. Sed possunt dicere qd ablato respectu inherencie quantitatis ad substantiam. substantia non erit presens quantitati. ita qd tota sit presens toti quantitati. et pars parti. non possunt sic euadere. Nam fm eosdem respectus presentia litatis substantie ad quantitatem est prior respectu inherencie quantitatis ad substantiam. et respectus presentia litatis partis substantie ad partem quantitatis est prior respectu inherencie partis quantitatis ad partem substantie. Quod potest probari per hoc. qd impossibile est qd sit respectus inherencie quantitatis ad substantiam sine respectu presentia litatis quantitatis ad substantiam. et per consequens sine respectu presentia litatis substantie ad quantitatem quia ille presentia litates mutue scdm principia eorū sunt sibi natura. Sed respectus presentia litatis potest esse sine respectu inherencie. Vltis enim est substantia presens vel esse potest que non informant vel inherens sibi. sed fm eos per diuinam potentiam prius potest esse sine posteriori. non igitur includit contradictionem qd conseruetur respectus presentia litatis totius substantie ad totam quantitatem istam que ponitur accidens inherens sibi et respectus presentia litatis partis substantie ad illam partem quantitatis. sine respectu inherencie quantitatis ad substantiam. et sine respectu inherencie partis quantitatis ad partem substantie. qd posito. tota substantia est presens toti quantitati et pars substantie est presens parti quantitatis sine respectu inherencie. Et p cū sine h qd substantia informantē quantitatem. et sic habebit illa substantia partem distantem a parte sine quantitate informantē eā. et p cū erit quanta sine quantitate informantē eā. Nulla ei res p se

una habet partem extra partem et partem distantem a parte nisi sit quanta. Item respectus presentia litatis substantie ad ubi est istos non dependet ex respectu inherencie quantitatis ad suū subiectum. quia destructo respectu inherencie quantitatis ad illā substantiam. adhuc poterit illa substantia esse presens loco et eadem ratione respectus presentia litatis partis substantie ad partem loci non dependet ex respectu inherencie partis quantitatis ad partem substantie. et tamē fm eos omne qd non dependet ab alio potest conseruari p diuinā potentiam sine alio. Poterit igitur respectus presentia litatis totius substantie ad totum locum. et partis substantie ad partem loci conseruari. sine respectu inherencie quantitatis ad substantiam. quo facto. substantia ipsa erit presens toti loco. et pars parti. et per consequens erit circumscriptiue in loco et tamen non informantē aliqua quantitate que sit res absoluta distincta realiter a substantia. Substantia ergo erit quanta sine quantitate.

Capitulum. xxviii.

Substantia est quanta per suas partes substantiales sine omni quantitate que sit res distincta realiter a substantia et qualitate

Erat post hoc

stendere qd non solum substantia potest esse quanta sine quantitate addita sibi. sed et qd substantia est quanta per suas partes substantiales sine omni quantitate qd sit alia res absoluta distincta realiter a substantia et qualitate. Ex primo per suadetur sic. frustra sit per plura qd potest fieri per pauciora. hoc enim est principium quod negari non debet. quia nulla pluralitas est ponenda nisi per rationem. vel per experientiam. vel per auctoritatem illius qui non potest falli. nec errare. possit conuinci. Sed ex quo substantia potest esse quanta sine quantitate distincta a substantia et qualitate. nec per rationem. ne per experientiam potest conuinci. qd sit talis quantitas alia. Nec hoc inuenitur expressum ab auctore aliquo qui non potest errare. quia non inuenitur a deo fuisse reuelatus. igitur non est necesse ponere quantitatem talem. Et ita frustra poneretur. omnia enim que possent saluari per talem rem. possunt saluari sine ea. et per hoc qd substantia habet partes substantiales distinctas realiter natus distare localiter. que partes tamen substantie qd qualitatū virtute cause efficientis et finalis sicut in esse producuntur ita sunt distantes. Eadem enim virtute qua diuerse partes substantie et qualitatū de non esse procedunt ad esse. etiam in distinctis locis capiunt esse. Et ita sic nihil preter causam efficientem finalem formalem et materialem necessario requiritur. nec pretergitur ad hoc qd substantia et partes substantie de non esse producuntur ad esse. ita etiam nihil preter predictas causas requiritur necessario ad hoc qd una pars substantie sit extra aliam partem. vel distet ab alia parte. Mirum enim videretur qd vnus accidens posterius substantia et partibus eius posset facere vnam partem substantie extra aliam partem et tamē cause essentielles rei non possent hoc facere sine accidente tali. non enim ad distantiam partium illarum requiritur accidens tale. cum due substantie possint distare. et si essent ab omnibus accidentibus separate. Nec ad hoc qd ille que partes constituunt ad hoc totum requiritur accidens tale. cum nulla videatur ratio quare partes priores naturaliter omni accidente non possint constituere totum cuius nate sunt esse partes sine accidente.

Ex quibus omnibus colligitur qd quantitas de genere accidentis nec requiritur ad distantiam localem illorū que nate sunt constituere vnam substantiam absqz tali accidente. Ex quo patet qd omnia que possunt saluari posita tali quantitate sine ea eque bene saluari possunt. Ita enim saluabitur qd partes substantie et qualitates informantes substantiam distant localiter et qd tam substantia qd qualitates sunt quantitate per hoc qd cause essentielles producant partes substantie et qualitatū in locis distinctis sicut si ponatur talis quantitas consequens substantiam iam productam. Quis enim prohibet deū producere vnam substantiam vel qualitatem sine omni accidente distincto a substantia et qualitate. et qd sit prohibere deū ponere vnam partem illius substantie vel qualitatis extra aliam absqz dissolutione illius substantie vel qualitatis. absqz

re alia absoluta distincta realiter si possit hoc facere mediante tali re distincta. Beniz videtur nimis artare divinam potentiam. dicere qd vna re producta a deo habere partes distinctas realiter deus non possit facere distare localiter nisi dando eis rem novam. vel nisi unitate earum rumpat vel dissolvat. Item qd substantia sit qnta per suas partes substantiales intrinsecas sibi ostendo. Illud qd p partes suas intrinsecas est in loco circumscriptione p suas ptes intrinsecas est qntum. quia ostensum est prius qd omne qd est circumscriptione in loco est qntum. Omnis aut substantia materialis per suas ptes substantiales est in loco circumscriptione. quia sicut ostensum est prius. omnis substantia materialis qd est extensa. p suas partes essentialiter est pns loco. ita qd tota substantia est pns toti loco. et p substantie est pns pri loci. sed omne tale est circumscriptione in loco. et ita omnis talis substantia per partes sibi intrinsecas est qnta. Nec valet dicere qd substantia non habet partes nisi p qntitate que est res distincta a substantia. nam substantia non dependet ab aliquo suo accidente nec p sequens ptes substantie dependent a ptribus accidentis. Si igitur qntitas sit accidens substantie. ptes substantie dependent nec a qntitate nec a ptribus qntitatibus. et ita substantia habet ptes non p qntitatem. Qd pfirmat. nam p idem habet res esse et distinctum. p illud igitur per qd sunt partes substantie p idem etiam distinguuntur. sed ptes substantie non sunt p qntitate. igitur nec distinguunt per qntitate. non igitur substantia habet ptes p qntitatem que est alia res a substantia. Itē si qntitas sit alia res a substantia. igitur non faciet ptem substantie distare a pte substantie nisi sit causa efficiens vel finalis. s; causalitas efficiens vel finalis faciens ptes distare non excludit qd illa res p partes suas intrinsecas sibi sit qnta. cum enim deus tanq causa efficiens finalis faciet ptes cuiuscunq qntitatis distare. nulla qntitas per ptes suas esset qnta nec habens partē extra partē. Ex quo patet qd qntitunc substantie illi que habet ptem extra ptem esset addita vna qntitas alia. Adhuc illa substantia per seipam et per partes suas intrinsecas esset qnta. sicut partes substantie seipis et p nihil aliud nisi per suas

causas extrinsecas. puta efficientē et finem distant localiter. Nec sufficit dicere qd qntitas qd est accidens est causa formalis quare substantia est quanta. sicut albedo est causa formalis quare aliqd est albus. hoc non valet. quia ostensum est prius qd omnis res vna numero habens partē distantē localiter vel sicutaliter a parte est qnta. Istud igitur per qd res nec est vno numero. nec per qd partes rei distant sicutaliter non est causa formalis quare res illa est quanta. Quātitas autem que est accidens non est illud p quod formaliter substantia est vna numero. per idem enim substantia est et est vna numero. Nullum autē accidens est causa formalis quare suum subiectum est. nec erit. Igitur causa formalis quare subiectum suum est vnum. Nec quantitas etiam est causa formalis per quā partes substantie distant sicutaliter. sicut aliqd est album p albedinem. Tunc enim sicut impossibile ē qd aliqua sint alba sine albedine. siue sint se parata ab invicē sicut quedam tota per se existētia. siue sint partes pstituentes aliquid totum. ita impossibile est qd ille res que modo distant sicutaliter per quantitates qd est accidens. sicut corpus est album per albedinem. distarent sicutaliter vel localiter si nerali quantitate. etiam si essent separata ab invicem. et essent quedam tota non faciētia vnum totum. qd est falsum. Posset enī opotentia dei pmo dividere lignum in duas partes et ponere vnam illarum in angliam. aliam autem hic in romam. et postea se parare illa ab omnibus accidentibus suis absolutis. Quo facto illa distarent localiter. et tamen non haberet talem quantitates quia separata sunt ab illa per casum. Ex quibus patet qd partes substantie non distaret per talem quantitates sicut corpus est album albedine.

Capitulum. xxix.

Probatio eiusdē conclusionis qd prius per argumenta supra a dictis doctoribus catholicis

Superioribus

tionibus adducēde sunt alie primū fūdate in dictis aliorum doctorum catholicorum. qd tū ponūt talē qntitatē mediā inter subam et qntitatem. Dicē enim qdam doctor. et pbabile reputo. quia nihil volo negare a

dei potentia. cū pl^{us} posset facere qd nos cogitare vel intelligere. nisi viderim eundem contradictionē sequi. Dicit enim doc. ille sc; Scotus libro. iij. dist. x. q. iij. Qd in finita dei potentia posset pseruare corpus xpi sub specie panis sacramentaliter absq hoc qd in celo l' alibi haberet eē localiter et circumscriptione. Ponatur igitur qd corpus xpi sit sub speciebus sacramentaliter. et designat in celo esse localiter et nullibi incipiat esse localiter et circumscriptione. Quo facto quero aut illa quantitas que prius erat distincta a substantia et qualitate manet. aut non manet. sed corrumpitur. Non potest dici qd illa quantitas est destructa. Nam fm eos ibidē. absolutum non variatur ad variationem respectui. et per sequens nec absolutus destruitur per variatōz respectui. Ubi autem in celo non est nisi respectus fm eosdem. igitur non propter hoc qd corpus xpi cessat esse in celo localiter. oportet ponere qd aliqua res realiter destruat. Remanet igitur omnis res absoluta que prius erat. et sic remanebit quantitas illa. Cum igitur fm eos illa substantia est quanta per illas quantitates sicut corpus est album per albedinem sicut impossibile est et contradictionē includit qd aliqd corpus sit informatū albedine inherente sibi. et tamē qd non sit album. Ita impossibile est qd illa substantia sit informatā illa qntitate inherente sibi nisi sit qnta. Oportet igitur istū dicere qd illud corpus xpi posito pōri casu vere et realiter esset illa quantitate qntū. S; qd hoc non debeat pcedi psuadeo pmo sic. Illud qd non habet ptem distantē a pte non est qntū. sed posito pōri casu substantia corporis xpi non habet ptem distantē a pte. qd si sic. cū illud corpus coexistat speciei panis. seqt qd distincte partes corporis coexistūt distinctis ptribus illius speciei. Probatio pñe. Nam si partes corporis xpi distant localiter accipio illas duas puta. a. et b. Tunc quero de a. aut coexistit toti hostie et cuilibz pti. eadē rōe b. coexistit toti hostie et cuilibz pti. et p positiū. corpus xpi non est alibi qd sub specie panis. igitur cui cunq coexistit vna ps eidē coexistit alia. et p sequens non sunt distincta localiter. Si autē dicas qd a. coexistat vni pti hostie et non alteri. et b. coexistit alteri pti et non illi. et ita distincte ptes corporis xpi coexisterent disti

ctis ptribus speciei panis qd falsum est. qz ex illo sequitur qd non totū corpus xpi esset in qualibet pte hostie. immo in nulla pte hostie est totū corpus xpi. Etiam sequit corpus xpi esse in loco circumscriptione. que omnia sunt falsa. Reliquitur igitur qd illo casu posito corpus xpi nullibi haberet ptem distantē sicutaliter a parte. Nec haberet ptem extra ptem. et per sequens non esset qntum. quod est ppositum. Sed ad illa et p similia innuūt ipi vnam responsionem dicentes. qd positio que est differentia quantitatis necessario est in quāto. vel est in qnto ptnuo pmanenti. et illam oportet saluare in pposito. qd sc; dicit ordinem ptnū in toto. Nec est enim bene intelligibile aliquid esse quantum dimensionū. quin sit signare in toto ordinē huius ptnis ad aliam fm qntitatem interiacentē. Positio autē que ponitur a quibusdā pdicamentū aliud dicit. Presupposito enim ordine ptnū in toto pōit vltra ordinē ptnū ad locū siue ad ptes loci vel locantis. hoc est dictū qd ptes coextendant ptribus sicut totum dicit pmo p mēsurari toti loco in quo habet suū vbi ita qd positio pdicamentū p supponit positōz differentia quantitatis. et specificat vbi. et hāc positionē possibile ē deū separare a qntitate manente positione pma. non solū per negatiōz vbi sicut posset facere aliqd corpus extra vniuersum. et tūc non haberet illā scdm positonem. qd non haberet aliqd ptnes cui ptribus ptes pntenti mēsurarent. S; posito etiā termino cui pnti posset fieri p mēsuratio siue coextensio alteri corpori. possibile ē deū scdm suare qntū et coexistentiā ei ad qntū. et tū sine illa coextensione ptnū vni ad ptes alteri quā dicit illa positio scda.

Ista sunt subtiliter dicta. nullus tamen amator veritatis debet offendi si causa veritatis inquirende et exercitiū impugnetur. Si enim vera sunt expedit audire obiectiones vt solvantur vt sic veritas clarius innotescat. Si falsa sunt expedit vt conuincantur. Quātem illa responsio non sit sufficiens primo potest persuaderi sic. Si positio que est differentia quantitatis dicit ordinem partū in toto et sufficiens est ad h qd aliqd sit qntū. qro qlis est ille ordo ptnū in toto. aut ē ordo ptnū sicutaliter ita qd vna ps est supior et alia inferior. vna antea et alia

retro. vna versus orientē alia versus occi-
dentem. Aut est ordo pfectionis. quia scz
vna ps est pfectior z alia impfectior. Aut
est ordo totius z partis sicut oculus est pars
capitis. Aut ē ordo causalitatis. quia vna
ps est causa alterius. Aut est ordo originis
vel nature. quia si vna ps pūz producitur
vel est pūz in rerū natura q̄ alia. Alio em̄
modo nō video q̄ possit intelligi ordo par-
tium in toto importatus p positionē que ē
differentia quātitatis. Si pūz ordo scz
sitalis manifestū est. q̄ ille nō potest ēē si-
ne locali distātia pūz. z ita nūq̄ est ad qn-
tum nisi ptes simaliter distent. Eū igitur
posito pmo casu ptes corporis xpi nō distāt
sitaliter. corpus xpi illo cesso nō erit qn-
tum. Alijs aut̄ modis nō potest ordo pūz
in toto intelligi qut est positio que est diffe-
rentia quātitatis. Nam quilibet ordo ita po-
terit competere substantie corporis xpi. si to-
ta substantia corporis xpi esset separata ab oī
quantitate. qd̄ est deo possibile facere fm̄
illos sicut quādo est iuncta cum quātitate.
Conseruata em̄ tota substantia corporis
xpi absq̄ hoc q̄ sit quāta. ita esset pars sub-
stantie pfectior alia sicut nunc est. nō plus
etiam est vna pars nūc ps alterius. nec pūz
est vna pars causa alterius. nec plus vna
pars pōz natura alia q̄ esset tunc. z ita pa-
tet q̄ nullus ordo partū in toto potest cō-
petere pibus substantie quando est iūn-
cta quātitati qn̄ possit ei cōpetere qn̄ nō est
iūcta quātitati pter illū ordinē qui est situ-
alis. qui sufficit ad hoc q̄ sit quantū. talis
autem ordo pūz requirit distātia pūz
localē. z per psequens nihil est quantū cō-
tinuum pmanens. nisi ipm̄ habeat partes
distantes sitaliter. Item om̄e quantū
sitalitū est longū. sed nullū longū est sine
distātia locali vel sitali partū. Si igitur
corpus xpi piori casu posito sit quantum
oportet q̄ sit longū. Et per psequens opōz
q̄ vna pars distet ab alia. z q̄ vna sit extra
aliā. qd̄ nō est verū retento casu pōz.

Item om̄e quātū est extensum. sed nihil
est extensum nisi vna pars distet ab alia. z
sit extra aliā. nō em̄ ad extensionē sufficit
psentia alicui rei quantē. tunc em̄ anima i
tellectiva esset quanta cū coexistat z sit pre-
sens toti corpori z cuilibet parti eius. Cō-
stat itaq̄ q̄ si corpus xpi esset quantū in sa-

cramento altaris. retento pmo casu. habe-
ret ptem extra ptem. quia vere esset exten-
sum z ita haberet positionē que dicit ordi-
nem pūz in loco. Item om̄e quātūz
pūz nūz z pmanens finitūz est figuratū. ad
figuram aut̄ requirit ordo partūz in loco
si sit psens loco. nec sufficit aliquis al̄ or-
do pūz in toto ad figuram. qd̄ patet ex
Nam facta sola mutatione locali pūz pos-
sibile est figuram mutari. Si enim om̄es
ptes corporis humani mutarēt localiter ita
q̄ venter poneretur super caput vel pedes
supra ventrē. vel fieret aliqua talis muta-
tio localis pūz. manifestū est q̄ mutare-
tur figura. z tamen nō esset nisi alius ordo
pūz in loco vel diuersa positio sitalis.
Et ita manifeste patet q̄ ordo sitalis par-
tium requiritur ad figurā. vnde si partes
nō distarent localiter manifestū est q̄ nō ē
ibi figura aliqua. Si enim deus per suā
oīpotentiā crearet de nouo substantiā ligni
cum om̄ibz accidentibz suis absolutis sub
specie panis absq̄ hoc q̄ alicubi ēē locali-
ter quod est deo possibile fm̄ illos. cuius
quēto figure esset lignū illud. Nō potest da-
ri ratio quare plus sit quadratū q̄ trian-
gulare vel rotundū. Nec etia plus posset
poni pedalis quantitatē q̄ bipedalis. Nec
posset rarefieri et cōdensari. z esse aliquan-
do maioris aliquando minoris quātitatē.
Nec posset poni q̄ lignum esset rarū vel dē-
sum. cum nō posset dici q̄ ptes pūz in
cerent. cum tamē fm̄ sententiā sapientis ra-
rum sit illud cuius partes pūz in iacent.
Item corpus homogeniū vere est quātū
z per psequens vere habēs positionē que
est differentia quātitatis. Sed manifestū
est q̄ pūz homogeniāz nō est ordo nisi si-
talis. Circumscripto enim ordine parti-
um talium sitaliū nulla poterit esse pūz
alia. nec vna posterior alia. cū sint om̄ino
eiusdem rationis. Nulla igitur positio ab
illa que est ordo pūz in loco vel que est
ordo partūz sitalis requiritur ad h̄ q̄ sit
realiter quātū. vnde qui dicit q̄ ad hoc q̄
aliq̄ sit quantū sufficit quidam ordo pūz
in toto qui nō est ordo pūz sitalis.
oportet exprimere qualis sit ordo ille par-
tium. Et videtur q̄ nullus possit assigna-
ri quin possit esse fm̄ eos inter partes sub-
stantiales circumscripta quātitate tali.

Ex p̄dictis colligitur q̄ si corpus xpi ef-
set p̄scise sub specie panis sacramentalit̄ z
nullibi localiter z circūscriptiue. non esset
quantū alia quātitate distincta a substantia
z quātitate. Si tamē vocet quantū om̄e vñū
numero habēs partes distinctas realiter
natas distare localiter. z natas produci ab
agente naturali in distinctis locis. potest cō-
cedi q̄ illo casu posito corpus xpi esset qn-
tum. Item p̄ p̄ncipia p̄dictorū ostendo
q̄ substantia materialis p̄ suas partes sub-
stantiales est q̄nta. Nam fm̄ eos sicut tota
substantia est pōz tota quātitate ita ptes sub-
stantie sunt pōz partes quātitatis. prius
igitur sunt ptes substantie q̄ ptes quanti-
tatis. tunc quero aut in eodē loco sunt in
illo pōz aut in distinctis locis. Nō in eo-
dē loco. quia non plus in vno q̄ in alio.
Igitur in illo pōz sunt in distinctis locis
sed substantia panis habens ptes existentes
in distinctis locis circūscribit loco. Sub-
stantia igitur in illo piori est quāta z substā-
tia p̄ seipam z p̄ partes suas intrinsecas ē
q̄nta. Item om̄e qd̄ p̄ seipam z p̄ partes
intrinsecas substantiales circūscribit loco
p̄ idem est q̄ntū. Substantia materialis p̄
seipam z per ptes intrinsecas circūscribit
loco. qd̄ patet ex p̄ncipijs eorū. Nam circū-
scriptio passiua locati nō est nisi quidā re-
spectus fm̄ eos. Respectus aut̄ variat ad
variationē tam fundamētā q̄ termini. fm̄
sic opinantes. Cum igitur substantia z quā-
titas distinguūt realiter circūscriptio pas-
siua qua circūscribit substantia. z circū-
scriptio passiua qua circūscribit quātitas
erunt distincte. z ita alia circūscriptōe pas-
siua est substantia in loco. z alia quātitas z p̄
psequens substantia seipā z p̄tibus suis sub-
stantialibz circūscribit fundamētāliter lo-
co z circūscriptōe p̄pria formaliter circū-
scribitur loco. Sz illa duo om̄ibz alijs cir-
cumscriptis sufficiunt ad hoc q̄ aliq̄ sit
quantū. igitur substantia sine quātitate ab-
soluta distincta realiter est q̄nta. Item
est alia distātia localis vnius p̄tis substā-
tie ab alia pte. Et alia distātia vnius par-
tis quātitatis ab alia pte quātitatis. quia ex
quo fundamētū z terminus sunt distin-
cta vnius respectus alterius fm̄ eos. opo-
tet q̄ respectus distinguant. iste aut̄ distan-
tie distinguuntur. Sed distātia localis

partū constituentiū aliq̄ totum non potest
esse sine quātitate. igitur cum pūz ptes sub-
stantie distent localiter q̄ ptes quātitatis si-
cut pūz sunt. Ita pūz erit substantia quā-
ta q̄ illa quātitas ponatur in esse. Ex p̄e
missis itaq̄ multisq̄ alijs que propter bre-
uitatem obmitto posset alicui videri q̄ quā-
titas nō est nisi extrapositio pūz facientiū
vñū totum ad quā extrapositionem
distātia localem siue sitalē partūz. nō
requirunt nisi ptes ille que distant z cause
essenciales intrinsece se habeant causas in-
trinsecas. z cause intrinsece. puta efficiens
z finis. z ita per psequens ptes substantie
facientes vñūz possunt distare sitaliter z
z vna esse extra aliā virtute suāz natura-
liū causāz. Quantitas autem que est res
alia absoluta a substantia nec est causa in-
trinseca nec extrinseca illaz partūz. ppter
quod ad illam extrapositionē siue distan-
tiam sitalē pūz nō requirit quātitas
talis. Unde ex p̄ncipijs multorū posset
sic argui. Ad existentia z realem respectus
fundamētū z terminus sufficiunt z cause ex-
trinsece. fm̄ illos autem distātia sitalis
partū siue extrapositio partū substantie
vltra ipas partes nihil addit nisi respectū
qui nō habet pro fundamēto z termino
nisi istas partes substantie. Positis igitur
ipis partibus substantie z causis extrinsecis
facientibz ipas distare. sufficeret ponetur
ille respectus. Si igitur requiritur ad illam
distātia partū substantie alia quan-
titas que sit alia res a substantia. illa quan-
titas vel erit fundamētū vel terminus il-
lius respectus. qd̄ nō potest dari sicut ostē-
sum est. v̄l erit causa extrinseca illius respec-
tus z per psequens sine ea potest poni re-
latio respectus. cū quicqd̄ possit de mediā
te cā scda extrinseca. p̄ de imēdiatē p̄ se. Si
ne igitur om̄i tali quātitate distincta potest
poni ista extrapositio siue distātia sitalis
pūz substantialiū. Sed posita extraposi-
tione siue distātia locali pūz vel sitali
li habetur quantitas. habetur ergo q̄ ali-
qd̄ totum habens partem extra ptem sine
quantitate tali posset esse quātitas. z ita vi-
detur superfluere om̄is quātitas distincta
a substantia z qualitate. Et multa precedē-
tia per que probatum est q̄ substantia po-
test esse q̄nta sine quātitate alia a substantia

possunt applicari ad probandum quod quantitas potest esse quanta sine quantitate alia. quorum pertractatione causa breuitatis pertransco. Ex omnibus tamen predictis elici potest. quod nulla est necessitas ponendi quantitatem aliam a substantia et qualitate. quia ad hoc quod tunc substantia et qualitas sit quanta. sufficit quod virtute causarum essentialium producantur substantia et qualitates. Et quod partes earum virtute earundem causarum sine cuiuscunque alterius productione in locis distinctis producantur. siue quod una pars extra aliam capiat esse. Non enim videtur alia res ad hoc quod una pars substantie vel qualitatibus extra aliam capiat esse. nisi sit causa eius intrinseca vel extrinseca. quantitas autem talis non potest poni causa intrinseca nec extrinseca substantie siue qualitatibus. et ita ad hoc quod una pars producat extra aliam talis quantitas non requiritur. frustra igitur ponitur.

Capitulum. xxx.
De obiectionibus contra predicta.

De maiorem ex-

planationem predictorum sunt aliquae obiectiones ponende. Quoniam enim omnis quantitas sit alia res a substantia. a diuersis diuersis rationes tam catholice quam philosophice adducuntur. de quibus recte pauca. quia si ille potuerunt solui. faciliter relique dissoluentur. Arguitur autem sic. Si aliqua quantitas non esset alia res a substantia. sicut tunc substantia panis conuertitur in corpus christi. Sic similiter aliqua quantitas conuertitur in corpus christi. Item sicut panis conuertitur in corpus christi. ita substantia panis conuertitur in quantitatem corporis christi. et per consequens quantitas corporis christi virtute sacramenti incipit esse sub specie panis. Ex quo sequitur quod virtute conuersionis corpus christi esset quantum et localiter atque circumscriptiue in sacramento altaris. quod falsum est.

Item si aliqua quantitas non esset distincta res a substantia non maneret quantitas in sacramento altaris. sicut nec maneret ibi substantia panis. quod constat esse

falsum. Item nullum accidens est idem realiter cum substantia. omnis autem quantitas accidens est. quod esse de intentione sanctorum et philosophorum eorum testimonio approbatur. Dicit enim beatus Augustinus. x. de trinitate capitulo. iij. In rebus creatis atque mutabilibus quod non est substantiam dicitur. restat ut finem accedens dicatur. omnia enim accidunt rebus que amitti possunt vel minui. et magnitudines et qualitates et quod dicitur ad aliud sicut amicitie propinquitates similitudines equalitates et si qua huiusmodi et situs et habitus et locus et tempora. Item idem in eodem libro capitulo. x. In rebus que participantione magnitudinis magne sunt. quibus aliud est esse aliud magnas esse. sicut magna domus. magnus mons. magnus animus. In his igitur rebus aliud est magnitudo. aliud quod ab ea magnitudine magnum est. et propterea hoc est magnitudo quod est magna domus. Item Aristoteles ponit nouem predicamenta accidentia inter que quantitatem connumerat. ex quibus obus patet quod magnitudo est accidens et per consequens est res distincta a substantia.

Item hoc quod est contra omnem opinionem doct. non est tanquam catholicum recipiendum. Item est contra experientiam. quia cum substantia corporea diuidatur absque alicuius rei conuersione in illam efficitur minoris quantitatis absque alicuius sue partis amissione. quod esse non posset si quantitas non esset res alia a substantia distincta realiter. Item in diuersis substantiis differentibus specie est eadem quantitas specie. non est enim longitudo siue latitudo alia specie in pugillo aeris et ignis. quod non esset verum si longitudo non esset distincta realiter a substantia. Item quod nulla quantitas sit eadem realiter cum qualitate ostenditur. Nam secundum philosophum qualitas non est quanta nisi per accidens. si est qualitas esset eadem cum quantitate tunc per se et sine addito esset quanta. Item impossibile est naturaliter unum corpus quod est quantitas esse simul cum alio corpore quod est quantitas. quia dimensiones mutuo se expellunt. sed qualitas simul est cum substantia. Si igitur quantitas esset indistincta realiter a qualitate et aliqua esset

indistincta a substantia realiter. due quantitates essent naturaliter simul. et ita due soliditates siue profunditates. et due longitudines. et due latitudines essent simul. immo multo plures quam due. Quia qua ratione albedo haberet suam quantitatem. eadem ratione sapor haberet suam. et calor suam. et humiditas et siccitas suam. et sic de alijs. Et ita tot corpora essent longa lata et profundiora. quorum qualitates sunt simul. et ita in sacramento altaris multa corpora essent. quod concessio potest queri quomodo ille qualitates remanentes in sacramento altaris manent simul. quandoque mouetur. Ex quo nulla earum est in alia ratione in subiecto. nec omnes sunt in uno aliquo subiecto. si quantitas non sit unica et subiectum earum. Sic igitur videtur quod propter predicta et alia oportet ponere quantitatem differentem a substantia et qualitate.

Capitulum. xxxi.

Responsio ad predictas obiectiones per se quoniam capitula.

Modo autem om-

nes ille rationes non communicant sufficienter quod sit alia quantitas distincta realiter a substantia et qualitate. Nunc restat ostendere. Quando enim primo deducitur ad hoc inconueniens quod aliqua quantitas conuertitur in corpus christi. Primo potest dici quod illius oppositum in scriptura sacra non inuenitur. Nunquam enim legi in scripturis sacris nec in iure canonico. nec in aliquo scripto autentico. quod quantitas non conuertitur in corpus christi. Utrum enim quantitas conuertatur in corpus christi vel non conuertatur. nullam penitus faciunt mentionem. sicut nec utrum quantum conuertatur in corpus christi. Quis aliqui quos negare est licitum. quia mutuo se repugnant asserant. quod quantitas non conuertitur in corpus christi.

Secundo quis inueniatur quod quantitas non conuertitur in corpus christi. non oportet concedere quod quantitas est alia res a qualitate et substantia. modus enim significandi posset impedire predicationem quam

quantitas conuertitur in corpus christi. sicut secundum multos. Quis humanitas non sit res distincta realiter ab homine. tamen conceditur illa. homo est albus. et negatur illa. humanitas est alba. non quia humanitas sit res distincta realiter ab homine. sed quia habet alium modum significandi. scilicet grammaticalem vel logicalem hoc nomen humanitas et hoc nomen homo. Qualiter autem sit possibile quod predicatio sit falsa propter diuersos modos significandi grammaticales vel logicales. sine distinctione rerum importatarum. alibi ostendit.

Tertio possit dici quod quantumcumque hoc concederetur quod quantitas conuertitur in corpus christi. hoc tamen accedit quod hec sit vera quantitas conuertitur in corpus christi. et frequenter illa negantur ab auctoribus que per accidens sunt. Quis de virtute significationis negari non debeat. Unde quantumcumque aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia panis. tamen illa duo stant simul. Substantia panis conuertitur in corpus christi. et quantitas non conuertitur in corpus christi. Si cut secundum multos fundamentum et ratio non sunt res distincte et per consequens albedo et similitudo non sunt res realiter distincte. et tamen illa duo stant simul. albedo est. et similitudo non est. Qualiter autem non obstante quod aliqua quantitas non sit res realiter distincta a substantia potest hec esse vera. Substantia panis conuertitur in corpus christi. hac existere falsa. quantitas conuertitur in corpus christi. potest sic declarari. Quamuis quantitas aliqua non sit alia res a substantia. tamen hoc nomen quantitas notat partem unam esse extra aliam. siue unam partem distare ab alia. hoc nomen autem substantia non connotat unam partem distare formaliter ab alia parte. Et propterea non video quod includat contradictionem. quod hec sit vera. substantia panis conuertitur in corpus christi. hac existere falsa. substantia panis habet partes distantes a parte conuertitur in corpus christi. immo potest esse falsa. alia existere vera. quia potest implicare falsum. scilicet unam partem panis distare formaliter ab alia parte. Unde si deus qui omnia potest. faceret subiectum panis esse alicubi presens illo modo quo corpus christi est sub specie panis.

ita q nulla substantia illius panis nullibi
esset localiter nec circumscriptiue. tunc es-
set hec vera. illa res est substantia. et hec fal-
sa. illa res est substantia habens partem di-
stantem a parte. Et si tunc deus illam sub-
stantiam conuerteret in corpus christi qd
posse fieri a deo no reputo a christiano de-
bere negari. hec est vera. substantia panis
est conuersa in corpus christi. et hec falsa.
propter implicationem. substantia panis
habens partem distantem a parte situali-
ter conuertitur in corpus christi. et per co-
sequens eius opposita est vera. Substan-
tia panis habens partem distantem a par-
te no conuertebatur in corpus christi. Et
qua sequitur illa quantitas no conuer-
titur in corpus christi. Patet ergo q quis
illa sit vera modo. substantia panis habens
partem distantem et cetera. Poterit tamen
illa esse vera. substantia panis conuertitur
in corpus christi. illa existente falsa. substan-
tia panis habens partem extra partem di-
stantem a parte conuertitur in corpus chri-
sti. et per consequens hac existente vera. ha-
bens partem distantes a parte no conuer-
titur in corpus christi. que negatiua pote-
rit esse vera. prima etiam existente falsa. ve-
ra propter istam causam veritatis. scilicet
substantia panis no habet partem distan-
tem a parte. et ita facilliter potest dici q
quis hec sit modo vera. aliqua quantitas no
est res distincta a substantia panis. tamen
hec poterit esse vera. panis conuertitur in
corpus christi. et per consequens hac exis-
tente vera. quantitas no conuertitur in cor-
pus christi. Et tota causa est. quia quis hec sit
modo vera. substantia est res eadem reali-
ter cum quantitate aliqua. tamen hec po-
terit esse vera. substantia panis non est ea-
dem res realiter cum quantitate. Sicut
quis hec sit modo vera. substantia panis
est substantia habens partem distantem a
parte tamen hec poterit esse vera. substan-
tia panis no est substantia habens partem
distantem a parte. quia sequitur ex illa pos-
sibili. Substantia panis no habet partes
distantem a parte. etiam hac existente ve-
ra. panis est. Patet igitur ex premis q
nomen quantitas aliud connotat vel dat i-
telligere q connotatur vel datur intelli-

per hoc nomen substantia. Quia hoc no-
men quantitas dat intelligere quod illud
de quo predicatur sit habens partem distan-
tem a parte. hoc vero nomen substantia nec
dat intelligere nec in propositione. nec ex-
tra propositionem quod illud de quo ve-
rificatur sit habens partem distantem a par-
te. Et ideo quantumcumq hec esset modo
vera. substantia est quantitas. tamen pos-
set esse falsa substantia etiam remanente. si
cut hec est modo vera. panis est substantia
habens partem distantem a parte. et tamen
ipsa substantia manente poterit esse falsa.
Sicut aliqui dicunt. q hoc nomen simili-
tudo connotat duas qualitates eiusdem ra-
tionis simul existere in rerum natura. et ta-
men dicunt multi catholici q albedo et si-
militudo aliqua sunt una res et no sunt res
distincte realiter. quis hec possit esse vera
albedo est. hac existente falsa. similitudo et.
Et ideo quis concederent q hec esset ve-
ra. albedo est similitudo. dum scilicet due
albedines existunt in rerum natura. hec ta-
men posset esse falsa manente albedine. al-
bedo est similitudo. quia implicaret falsum
scilicet duas albedines esse realiter extra
animam. Patet itaq ex predictis q quis
aliqua quantitas non sit res distincta rea-
liter a substantia panis. tamen poterit hec
esse vera. substantia panis conuertitur in
corpus christi. hac existente falsa. quanti-
tas conuertitur in corpus christi. et hoc pro-
pter diuersum modum significandi. vel co-
significandi illorum duorum nominum.
substantia et quantitas. Per idem pa-
tet q quis no inueniatur expressum in ca-
none biblie nec in iure canonico. nec in di-
ctis doctorum approbatorum a romana ec-
clesia q substantia panis non conuertitur
in quantitatem corporis xpi. quia de hoc
non faciunt mentionem. tamen propter di-
uersum modum significandi vel consigni-
ficandi istorum nominum substantia et qua-
ntitas. Posset hec verificari. substantia pa-
nis conuertitur in substantiam corporis
christi. quis hec esset falsa. substantia pa-
nis conuertitur in quantitatem corporis.
Sicut propter diuersum modum signifi-
candi illorum nominum. substantia et qua-
ntitas aliqua no essent res distincte realiter

Et q hoc no sit contra fidem ecclesie pa-
tet in simili. dicunt enim multi doctores ca-
tholici q relatio no est res distincta reali-
ter a suo fundamento. Non enim puto q ali-
quis sane mentis. nisi qui solus vellet vo-
cari rabbi velit dicere q omnes tenentes q
relatio no est alia res a suo fundameto sit
heretici. nec est hoc hereticum dicere. q re-
latio no est alia a suo fundamento. Nunq
hereticum est dicere q substantia panis co-
uertitur in relationem. Vel dicere q hec sit
vera. substantia panis conuertitur in cor-
pus christi. et hec falsa. substantia panis n
conuertitur in relationem. Non obstante
q aliqua relatio puta relatio dependen-
tie ipsius ad deum no est alia res a corpore
christi. Et ita manifeste patet. q ita facili-
ter potest saluari tota veritas circa sacra-
mentum eucharistie. Quamuis concedatur
q aliqua quantitas no est res distincta re-
aliter a substantia. Sicut concedo q ali-
qua relatio no est distincta realiter a substan-
tia quod concedunt multi catholici. Non
enim plus reperitur in scriptura sacra q
quantitas no conuertitur in corpus chri-
sti. vel q substantia no conuertitur in quanti-
tatem corporis christi. q q relatio no co-
uertitur in relationem. Et ideo sicut catho-
lice potest poni q aliqua relatio no est rea-
liter res distincta a substantia panis. et ali-
qua no est distincta a substantia corporis
christi. et tunc oportet concedere q aliqua
relatio vel aliquis respectus conuertitur
in corpus christi. Et substantia panis co-
uertitur in relationem tanq in consequens
vel assignare aliquem modum significan-
di vel consignificandi diuersum illorum
nominum substantia et relatio. propter quod
aliquid potest vere negari ab altero et vere
attribui uni. Et similiter alterum illorum
vere potest attribui uni et alterum vere ne-
gari ab eodem. Ita potest catholice poni.
q aliqua quantitas no est res distincta re-
aliter a substantia. et tunc vel oportet con-
cedere tanq no repugnans fidei. q quan-
titas conuertitur in corpus christi et sub-
stantia panis conuertitur in quantitatem
corporis christi. vel assignare aliquem mo-
dum diuersum significandi illorum nomi-
num substantia et quantitas propter que
una potest concedi alia no concessa. quan-

tumcumq quantitas aliqua no sit alia res
a substantia. quod facile est facere. sicut ali-
bi est ostensum nec est plus difficile q ostē-
dere quomodo aliqua quantitas no sit res
distincta a substantia. et tamen q hec sit fal-
sa quantitas est substantia. sed quia hoc per-
tinet ad logicum magis q ad theologum.
ideo pertransio. Ad illud quod vlti-
mo inferitur in scda ratione. scilicet q ali-
qua quantitas corporis christi inciperet es-
se in sacramento altaris virtute sacramen-
ti. et tunc virtute sacramenti corpus christi
esset quantum et localiter et circumscripti-
ue in loco in sacramento altaris. dicendū
est q no sequitur. Sicut enim scdm aliq
no valet. quantitas corporis christi siue cor-
pus existens in loco localiter est in sacra-
mento altaris. igitur corpus christi est ibi
quantum et localiter in loco et ita no sequi-
tur. quantitas corporis christi virtute sa-
cramenti incipit esse in sacramento altaris.
igitur virtute sacramenti incipit esse ibi lo-
caliter. Unde siue illa concedatur. quanti-
tas corporis christi ex vi conuersionis in-
cipit esse sub specie panis siue no conceda-
tur. illa tamen simpliciter est falsa. corpus
christi ex vi conuersionis est quantum sub
specie panis. Et ideo hoc assero q corpus
christi nec ex vi conuersionis nec ex vi sa-
cramenti est quantitas nec quantum. no
obstante q illa sit vera. corpus christi ha-
bens partem distantem a parte puta in ce-
lo ex vi conuersionis est ibi sub specie panis
hec tamē est simpliciter falsa. corpus chri-
sti ex vi conuersionis habet partem distan-
tem a parte sub specie panis. Unde qui vel-
let concedere q de virtute sermonis hec esset
concedenda. aliqua quantitas est substan-
tia. posset facilliter respondere ad omnia ar-
gumenta de illa materia concedendo vel
negando propositiones et sequentes ponēdo
loco illius nominis quantitas hoc totū.
res habens partem distantem a parte. quia
tunc haberet dicere. q illa duo quantitas
continua et permanens et res habens partē
distantem a parte essent conuertibilia. immo
vnum esset diffinitio exprimens quid nomi-
nis alterius. si esset aliquod nomen conuer-
tile cum illo quantitas continua et perma-
nens. Et ideo respondendo ad quantum-
cumq propositionem vel consequentiam

in qua poneretur hoc nomen quantitas ponendum esset loco illius nominis hec res habens partem distantem a parte. et facilius videretur si propositio vel consequentia esset concedenda vel neganda. Quantitas conuertitur in corpus christi sicut illa res habens partem distantem a parte conuertitur in corpus christi. Similiter illa esset concedenda. substantia panis conuertitur in quantitates sicut illa concedenda est. substantia panis conuertitur in rem habentem partem distantem a parte. Quamuis in specie panis non habeat illa res partem distantem a parte. quia non est ibi localiter et circumscriptiue in loco sed alibi. Et certe fateor me nunquam legisse nec in scripturis canonicis nec in originalibus sanctorum. nec in decreto alicuius summi pontificis. nec in aliquo concilio generali nec in aliquo autentico scripto talem propositionem. quantitas non conuertitur in corpus christi. substantia panis non conuertitur in quantitates. nec aliquem consimilem. Quamuis multos doctores modernos sciam se mutuo reprobantes. Et ideo eorum scripta non sunt autentica. imo etiam aliquorum multe opiniones in vniuersitatibus solemnibus sunt damnate tales propositiones approbantes. Ista tamen est omnino falsa. panis conuertitur in corpus christi quod est quantitas sub specie panis.

Et si dicas. si isti concedunt tales propositiones. hoc non fecerunt nisi moti a scriptura autentica. Respondeo quod multa dixerunt propinqua nec scripturam sacram nec aliquam scripturam authenticam habuerunt. A qua queso scriptura autentica habuerunt. quod accidentia in sacramento altaris non subsistunt per se sine subiecto. et quod omnes qualitates sunt in subiecto. A qua queso scriptura autentica habuerunt. quod in sacramento altaris est aliquod subiectum ponderositatis quod est ponderosum. A qua etiam scriptura habuerunt quod deus non potest duos angelos creare in eadem specie. et quod deus non potest facere hominem vel alium sine accidente absoluto inherente sibi. Etiam quod qualitas non potest esse sine suo subiecto. Etiam quod non sint plures fortis substantiales in homine. quod voluntas

nihil potest velle contra iudicium rationis et multa talia que dictis autenticis dissentiant et rationi. unde queso moti sunt moderni vel quam scripturam autenticam habent pro se ad ponendum quod est aliqua res cuius deus non potest esse causa. et quod est aliqua res quam deus non potest destruere per suam omnipotentiam. quod homo mortuus est homo. et innumera talia que scripturis autenticis manifeste repugnant. Sic igitur facile est videre quod non repugnat fidei christiane ponere. quod aliqua quantitas non est distincta res realiter a substantia propter hoc. quod tunc quantitas conuerteretur in corpus christi. et substantia panis conuerteretur in quantitates. Sic tamen quod nullo modo conuertatur in substantiam que sit ibi quantitas. Nec obstat quod post adducitur quod tunc quantitas non manet in sacramento altaris. Nam quamuis aliqua quantitas transeat. puta illa quantitas que non erat res distincta a substantia panis. tamen una alia manet scilicet que non est distincta realiter a qualitate. Nec videtur plus repugnare dictis sanctorum patrum quod una quantitas que non est alia res a substantia transeat. et alia que non est alia res a qualitate maneat. quam quod una relatio siue respectus qui non est realiter alia res a substantia transeat. et alia relatio siue respectus qui non est realiter alia res a qualitate maneat. Qualiter autem due quantitates possunt simul esse inferius ostendetur.

Capitulum. cccij.

Ad ostendendum quod stant simul aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et quantitas est accidens.

Hinc superest ostendere.

ostendere. quod aliqua quantitas non est alia res distincta realiter a substantia. non obstante quod concedatur tam a philosophis quam a sanctis quod quantitas est accidens. et quod quantitas est aliud predicamentum a substantia. ut autem innitatur solido fundamento. incipiam ab una distincti one huius nominis accidens que elici potest ex verbis venerabilis. p. Anselmi. Unde hoc nomen accidens tripliciter potest accipi. id est triplex large et largissime. Strictissime accipiendum hoc nomen accidens. sic accidens significat rem distinctam a substantia inherenter illi rei. scilicet substantie et sine qua potest illa substantia saltem per potentiam diuinam existere. ita quod contradictionem non includit substantiam illam existere. et illo accidente distincto realiter non informari. et tunc dicitur accidens res realiter adueniens alteri rei. et recedens ab ea vel potens recedere sine illius rei substantialis corruptione non faciens per se unum cum illo cui realiter aduenit. quod dico propter materiam et formam substantialem. Accidens autem tale nullo modo potest accedere vel recedere a subiecto sine mutatione illius subiecti. Inimagine nabile est enim quod aliquod subiectum informetur nunc una re distincta realiter ab illa. et postea non informetur illa eadem re vel econuerso et tamen quod nullo modo mutetur. Omnis enim res realiter adueniens alteri rei aut recedens ab ea aliquam mutationem facit circa illam rem. Accidens autem large accepto vocabulo vocatur omne predicabile de aliquo contingenter. quod possit successiue affirmari et negari de alio propter realem transmutationem illius. et non tantum propter transmutationem alterius. quamuis non semper oporteat quod

successiue verificetur et negetur ab illo propter transmutationem alterius sed potest successiue affirmari et negari propter transmutationem alterius. et sic similitudo dicitur accidens fortis. non quod similitudo sit quodammodo res realiter distincta et forte. et qualitate fortis. informans realiter sortem vel qualitatem fortis. sed quia illa possunt successiue verificari. sortes est similis. sortes non est similis propter transmutationem fortis. Si enim plato est albus. et sortes niger. et postea sortes fiat albus. et transmutetur de nigredine in albedinem propter hoc solus quod sortes transmutatur a nigredine in albedinem. et plato non transmutatur. est hec primo vera. sortes non est similis platoni. et postea illa sortes est similis platoni. et ita similitudo aduenit sorti. Sic propter transmutationem fortis quamuis sibi possit competere sine transmutatione fortis propter transmutationem platonis. Et eo enim ipso quod plato fieret niger. et transmutatur de albedine ad nigredinem sorte remanente nigro. et non mutato. esset hec prima vera. sortes non est similis platoni. et postea hec sortes est similis platoni. Et ita patet quod illa relatio similitudo potest aduenire et recedere a sorte. per mutationem fortis. et sine eius mutatione. hoc est dictum. sortes potest esse primo similis et postea non est similis. et econuerso et sorte mutato et sorte non mutato. Et illud vocatur accidens large sumpto vocabulo.

Largissime vero vocatur accidens omne illud quod potest competere aliquando alicui. et aliquando non competere sibi siue possit competere sibi et non competere tam per mutationem propriam quam alienam. siue non posset sibi successiue competere et non competere per mutationem propriam. sed prescise per alienam mutationem sic accepto vocabulo non est inconueniens concedere aliquod accidens competere deo. quod tale accidens nullam mutationem nec actualem nec possibilem infert deo. Accidens primo modo sumptum propriissime est accidens. Secundo modo minus proprie. Sed tertium est accidens improprie ne aliquis credat illas distinctas ex capite

Utrum aliquid acci-
dens possit conuenire
Deo?

meo procedere. legat venerabilem Anselmum in monol. capitulo. xxiij. dicente. omniū quippe que accidentia dicuntur. alia non nisi cum aliqua participantis variatione adesse et abesse intelliguntur. ut omnes colores. alia nullā omnino vel accedendo vel recedendo mutatioz contra illud de quo dicuntur efficere noscuntur. ut quedam relationes. Constat namque quod homini post annum presentem nascituro nec maior nec minor nec equalis sum nec similis. Omnes autem has relationes utique cum natus fuerit sine omni mei mutatione ad illum habere potero. et amittere finem quod crescat. vel per qualitates diuersas mutabitur. Itaque palam sit. quia corū que accidentia dicuntur quedam aliqua tenus attrahunt commutabilitatem. que dam vero nullatenus subtrahunt immutabilitatem. Sicut igitur summa natura accidentibus mutationem efficiētibz nunquam in sua simplicitate locum tribuit. sed quedam que nullatenus summe incommutabilitati repugnant aliqui dici non respuit. et tamen aliquod eius essentie unde ipsa variabilis intelligi possit non accidit unde hoc concludi potest quod nullius accidentis susceptible est. Quippe quemadmodum illa accidentia que mutationem aliquaz accedendo vel recedendo faciunt ipso suo effectu vere accidere rei quam mutant prependuntur. Sic illa que a simili affectu deficiunt improprie dici accidentia reprehenduntur.

Ex istis verbis colligi potest predicta distinctio. Cum enim dicitur quod sunt aliqua accidentia que mutationem aliquaz accedendo vel recedendo faciunt. que non nisi cum aliqua participantis variatione adesse et abesse posse intelliguntur. ut omnes colores. ostendit quod aliqua accidentia que mutationem aliquaz faciunt sunt res realiter distincte a suis subiectis inherentes eis de color enim est qualitas quedam distincta a substantia realiter inherens. Per hoc quod dicitur aliqua sunt que nullam omnino accedendo vel recedendo mutationem circa illud de quo dicuntur efficere noscuntur. ut quedam relationes. euidenter ostendit quod est accidens quod non est distincta res realiter extra adueniens illi subiecto et realiter recedens ab eodem. Impossibile est enim quod aliqua res realiter et veraciter inherere et i

formet aliam rem distinctam realiter et postea eam non informet nisi res ista commutetur. Docidem etiam innuit per hoc quod dicitur quod sunt aliqua accidentia que nullatenus subtrahunt immutabilitatem.

Ex quo patet quod non omne accidens realiter recipitur in suo subiecto. dicit enim Anselmus quod summa natura finem illa accidentia que nullatenus summe incommutabilitati repugnant aliquando dici non respuit. Et tamen aliquid eius essentie unde variabilis intelligi possit non accidit. Hic enim summe nature accidit per realem inherēciam et realem informationem. tamen aliqd accidens sibi conuenire non negat Anselmus sed concedit.

Ex quo patet quod non omne accidens realiter suscipitur in subiecto. dicente Anselmo. unde hoc quoque concludi potest quod nullius accidentis susceptible est supersumma natura. Quamuis enim aliquod accidens competat deo. nullum tamen realiter suscipit in se. Et sicut est de accidente quod conuenit deo quod non suscipitur realiter ita accidens quod nullam facit mutationem circa illud de quo dicitur. non realiter suscipitur in subiecto. Si enim realiter susciperetur in subiecto tanquam res distincta in re distincta. necessario subiectum mutaretur. Vere enim et realiter haberet in se inherēciam sibi aliquam rem. ad quam erat prius in potentia. quod sine omni mutatione esse non potest. Omne enim quod habet primo unam rem et postea aliam. vel primo caret aliqua re. et postea informetur realiter illa. vel quod necessario vadit de uno ad alium. et per consequens mutatur. quia finem beatum Gregorium. mutare est de uno ad aliud ire. Et finem philosophum. mutare est aliter se habere nunc quam prius. Patet igitur quod accidens quod aduenit sine omni mutatione illi de quo dicitur non realiter suscipitur in subiecto. Tunc ei natura diuina alicui susceptible esset accidens. Et ideo quod dicit Anselmus quod aliqua accidentia accedendo vel recedendo nullam faciunt omnino mutationem. non intelligit quod talia accidentia realiter tanquam res distincte accedant ad subiectum informando illud. et recedant per destructionem vel separationem unius rei ab alia realiter. quando enim for-

Utrum omne
accidens
in subiecto

quod est
mutatio

te existente nigro plato de nigro fit albus. nulla res separatur a sorte. sed dicitur tunc illa similitudo recedere. qua sortes similis erat platoni. quia sortes desinit similis esse platoni. Unde similitudinem accedere sorti et recedere. non est aliud nisi quod sortes incipit similis esse et tamen propter hoc non oportet quod sortes aliquaz rem in se recipiat vel desinat in se habere. Sicut deus sine susceptione cuiuscunque rei in se. et sine amissione cuiuscunque existentis in deo. aliquando incipit esse iustificans peccatores. Sic itaque constat quod de intentione Anselmi est ponere aliquod accidens quod est realiter res distincta a subiecto. realiter in illo suscepta. sicut color realiter suscipitur in corpore tanquam res distincta in re distincta. Aliquod autem accidens non est res distincta suscepta realiter in subiecto sed ideo dicitur accidens. quia contingenter predicatur de eo etiam posita constantia subiecti. Et quod aliquod illorum potest succedere et recedere per mutationem illius de quo dicitur. et per mutationem aliam patet de accidentibus relatiuis que dicit Anselmus posse aduenire siue per hoc quod alius crescat vel diuersas qualitates mutabit. Quod autem posint aduenire per mutationem meam propria est etiam manifestum sicut declaratum est de similitudine adueniente sorti. Quod autem aliquod accidens non possit aduenire illi de quo dicitur nisi per mutationem aliam. patet per hoc quod aliquod accidens posse aduenire deo ponit et tamen deus nullo modo mutabilis intelligi potest. Et ita patet quod hoc vocabulum accidens tripliciter accipi potest. Quis illud quod non potest alicui competere nisi per alienam mutationem dicatur improprie accidens illi sicut dicit Anselmus.

Capitulum. xxxij

Quomodo quantitas est accidens declaratur et quomodo cum hoc stat quod aliqua quantitas non est res distincta a substantia.

Utra distinctio

in nem propositam declarandum est

quomodo quantitas est accidens. Quo ostenso patebit. quomodo ista sunt simul. aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia. et quantitas est accidens. Unde sciendum est quod sicut non omnis relatio est res distincta realiter a substantia realiter inherens sibi. Sicut dicunt multi catholici doctores antiqui. et nonnulli moderni catholici consentiunt eis. Et ita non omnis relatio est accidens primo modo accipiēdo vocabulum accidentis. Nec etiam omnis relatio est accidens secundo modo accipiēdo accidens. quia aliqua relatiua competunt deo ex tempore. et aliquando non competunt. sed hoc non est possibile per mutationem dei. sed precise per mutationem creature. et tamen conceditur quod relatio est accidens et quod est unum predicamentum accidentis. Ita potest dici de quantitate quod non omnis quantitas est res distincta realiter a substantia inherens sibi. Sicut nec omnis res habens partem extra partem siue habens partem situaliter distantem a parte est res alia. et tamen quantitas est accidens.

Pro quo intelligendum est quod non omnis quantitas est accidens quod est res realiter distincta a substantia. Et ideo sicut habere partem distantem a parte non est accidens primo modo dictum. sed habere partem distantem a parte est accidens secundo modo. Quia si aliquid idem substantiale potest primo habere partem distantem a parte et postea per mutationem propriam potest non habere partem distantem a parte. sicut aliqui catholici dicunt. et ita recitatum est prius. quod corpus christi habet modo partem distantem a parte. quia est in celo localiter et circumscriptiue. et ideo corpus non destructiue potest desinere esse localiter et circumscriptiue. et incipere esse sacramentaliter sub specie panis. et ita tunc non habet partem distantem a parte. ipsa tamen substantia corporis christi non destruitur. et ita cum eadem substantia per sui mutationem aliquando habeat partem distantem a parte aliquando non habet partem distantem a parte est accidens. et tamen non est res semper distincta et inherens substantie tanquam rei distincte realiter ita quantitas est accidens secundo modo. Nam quis aliquam quantitas nunc non sit res distincta realiter a substantia. imo aliqua quantitas

est eadem realiter cum substantia. manifeste potest hoc esse vera nulla quantitas est eadem realiter cum substantia. Nam posito quod sic fiat a deo. quod non habeat partem situ aliter distantem a parte. sicut modo corpus proprii est sub specie panis. tunc est hoc panis. nulla substantia quantitas est. nec aliquid quantitas tunc est eadem realiter cum substantia. sic tunc hoc esset vera. nulla substantia habens partem distantem a parte est realiter eadem cum illa substantia. habet enim illam causam veritatis. Illa substantia non est habens partem distantem sicutualiter a parte. Et illa substantia habens partem distantem a parte sicutualiter potest vocari accidens. illo scilicet modo sumpto vocabulo accidentis. quia aliquando hoc est panis. Illa substantia est substantia habens partem distantem a parte et aliquando non est vera sine corruptione illius substantie. Quis ad hoc quod illa contradictoria verificentur requiritur mutatio localis substantie. Ita illa stant simul. aliqua quantitas non est alia res a substantia et quantitas est accidens. Ita enim dicunt multi. quod aliqua relatio non est alia res a substantia. et tamen quod relatio est accidens. Et hoc modo successiue possent illa contradictoria verificari propter mutationem illius. illa substantia est eadem realiter cum quantitate. illa substantia non est eadem realiter cum quantitate. Sed ad verificandum onem talium contradictoriorum non requiritur nisi mutatio localis illius substantie et nulla alia. et ideo non oportet quod omnis quantitas sit alia res absoluta distincta realiter a substantia. Et certe ad omnia talia non a fastidientibus logicam posset breuiter et facilliter dici. quod hoc est vera. quantitas non est res distincta realiter a substantia. si quantitas supponat significatiue vel personaliter. sed hoc quantitas est accidens. vera est. si quantitas supponit simpliciter. etiam si supponat personaliter. Quia indefinita verificabilis est pro una singulari. Sic ponit Iohannes damascenus in logica sua capitulum tricesimum tertio. quod numerus est accidens et tamen ponit quod ipse numerus est res numerata. unde dicit sub discretionem quantum reducitur numerus et sermo in numerum aut hic dicimus numerata. Ex quo colligitur quod numerus cum sit quantitas poni

tur accidens. et tamen numerus est ipsa numerata. Sic etiam dicimus quod album est accidens et tamen aliquod album est homo. Sic etiam dicimus. quod homo et albus differunt et tamen dicimus quod homo est albus. Unde per istum modum facilliter potest ostendi quod quis iste due concedantur. aliqua quantitas non est res realiter distincta a substantia. et quantitas est accidens. non oportet concedere quod eadem res est substantia et accidens. Unde omnia argumenta que possunt fieri contra hoc sophistica sunt. nec aliter habent solui nisi per fallaciam equiuocationis quia alius defectum non habent.

Capitulum xxxiiij.

Soluuntur auctoritates Augustini super prima capitulo tertio inducte in quarto et quinto argumento.

Utrum quomodo

ista stant simul. Aliqua quantitas non est res distincta realiter a substantia et quantitas est accidens. Sequitur ostendere quod auctoritas Augustini non contradicit predictis. quia Augustinus non intendit quod magnitudines sint accidentia distincta realiter a substantiis inherentes eis. Mirum enim videtur quod unum accidens possit facere unam partem ab alia distare et tamen de non posset hoc facere nisi coniungeret unam aliam rem partibus substantie. Quis enim prohiberet deum duabus rebus distinctis productis in esse facere unam extra aliam. Quis nullam aliam rem coniungeret eis. et ita tota ista res composita ex eis posset esse magna. Quis nulla alia res causaretur in ea. Ponit enim beatus Augustinus quod magnitudo est accidens. quia ipsa substantia per mutationem propriam substantie potest esse maior et minor. scilicet quod potest habere partes magis minusque distantes. quod potest contingere sine omni re inherente de nouo ipsi substantie. Producta enim substantia habente partes distantes actu et situ. possunt iste partes sine omni re addita eis inherere magis ad huc distare. et tunc est ista substantia maior.

quia substantia est maiorem non est aliud quod habere partes magis distantes sicutualiter. possunt et iste partes virtute cause agentis minus distare. et tunc etiam est minor. Quia substantiam esse minorem. non est aliud quod habere partes minus distantes. et quod istud non sit mirabile potest ostendi per opinionem contrariam. Nam si quantitas sit res absoluta distincta realiter a substantia in rarefactione aut precedens corrumpitur aut non. Non potest dare primum. quia tunc in qualibet rarefactione infinite res absolute per se totas distincte non facientes unum numero essent destructe. Cum enim sint infinita instantia in quolibet tempore continuo infinite tales quantitates essent distincte in tempore isto quo aliquid continue rarefit. quia ex quo ista rarefactio est continua in quolibet instanti esset distincta quantitas secundum se totam distincta a quantitate priori et posteriori. Quod autem non faciunt unum numero patet. quia una non manet cum alia. Nec valet dicere quod iste quantitates non fuerunt in actu. sed in potentia tantum. Nam omne accidens realiter de nominans suum subiectum quod non est pars alterius est in actu. huiusmodi autem fuerunt iste quantitates iam corrupte. Sequitur igitur quod infinita in tactu secundum se totum distincta non facientia unum essent iam corrupta. quod satis videtur absurdum. Nec etiam potest dari accidens quod destrueret unam quantitatem et generaret aliam. quare etiam non posset conseruare unam istarum quantitarum adueniente alia. Non igitur videtur rationabile dicere. quod quantitas tota precedens corrumpitur. et tota noua generatur quando rarefit aer vel aliquod corpus. Sequeretur enim tunc quod omnes qualitates corrumperebantur quantumcumque aliquod corpus rarefieret. Si enim quantitas corrumperebatur et destructo subiecto immediato alicuius accidentis destruitur ipsum accidens. oporteret quod omnes qualitates immediate inherentes illi quantitati destruerentur. Si autem velis dicere quod non tota quantitas precedens corrumpitur. sed manet aliquid. Igitur ista prescise manet sine omni parte noua. aut est alia pars noua que non prescise. Quod autem non sit alia pars noua que non prescise. di

ci non potest. quia pars ista in aliquo subiecto recepta est. et manifestum est quod non recipitur nisi in aliqua parte aeris vel ignis. Vel igitur esset tunc simul cum ista parte quantitas que precesserat eadem parte vel ista quantitas recederet non amplius informaret partem quam prius informauit. et tamen non ipsa corrumpitur. cum non sit maior ratio quod una pars quantitatis precedentis corrumpatur quod alia. sequitur vel quod ista pars quantitatis remanet sine subiecto vel migrat ab illo subiecto in quo prius fuit ad aliquid. quorum quodlibet est irrationabile. Relinquitur igitur quod in rarefactione non est alia pars quantitatis noua sed prescise illa que prescise. Sed hoc non obstat eadem quantitas numero est primo minor et postea maior quia una pars eiusdem quantitatis primo quando aer erat dens minus distabat sicutualiter. postea autem quando aer est rarus magis distat sicutualiter. Constat itaque quod eadem res numero habens partes distantes sine omni re noua absolute adueniente sibi. potest esse aliquando maior aliquando minor. Et si hoc sit possibile lede quocumque. nihil videtur inconueniens hoc concedere de substantia. quod ipsa habens partes sit aliquando maior aliquando minor. sine omni re absoluta adueniente sibi. Hunc autem Augustinus illud vocat accidens quod propter mutationem rei potest verificari de re. et quod potest variis modis verificari de re. Unde quia eadem substantia potest esse maior et potest esse minor. et potest esse magna et conuerso. Et hoc propter mutationem illius substantie. propter hoc dicit Augustinus quod magnitudines sunt accidentia. quia eadem substantia per mutationem propriam potest esse aliquando maior aliquando minor. sine omni re absoluta distincta realiter a substantia inherentes sibi. Sed forte diceret quomodo potest substantia mutari nisi aliqua res noua adueniat sibi. Dico quod hoc est differentia inter mutationem substantialem et mutationem localem. quod primas duas aduenit aliqua res inherens mutato. Per mutationem vero localem non oportet quod adueniat mutato res inherens. sed sufficit quod acquirat sibi locum quem prius non habet

bat. Unde ex ipso quod res est in loco quiescit in quo prius non erat. sed in alio sine omni alia re media inter locum et locatum est res ista mutata. Et si queras quid est re locatam esse in loco. dico quod est nullam rem corpoream esse media inter locatum et locum ita quod ipse non mutatur localiter ab uno ad aliud non posset esse localis motus. Patet igitur ex predictis quomodo potest saluari magnus esse accidens secundum intentionem beati Augustini. Quamvis magnitudo non sit alia res distincta realiter a substantia inherens sibi. Sic enim ponit Augustinus. quod ad aliquid ut proprietates. servitutes. equalitates. similitudines et huiusmodi sunt accidentia. non tamen secundum catholicos multos huiusmodi relationes sunt quedam res distincte ab absolutis. Sic enim ponit venerabilis Anselmus. quod multe relationes sunt accidentia que tamen sine omni mutatione possunt advenire aliquid. et per consequens non sunt res distincte inherentes sibi. Sic etiam ponit idem Anselmus. aliquid accidens provenire deo. et tamen nulla res distincta realiter a deo in eo recipitur per realem inherentiā suae informationes.

Unde breviter nunc legi in aliquo sancto. quod ponat plus accidens esse quantitatē et distinctam a substantia. quod ponit quod ad aliquid et relationes sunt accidentia a substantia distincta. Et ideo sicut secundum multos catholicos non repugnat dictis sancto rō dicere. quod relatio non est alia res a fundamento suo. sic non repugnat fidei catholice dicere. quod aliqua quantitas non est alia res distincta realiter a substantia. Et simul cum hoc dico. quod aliqua quantitas est res alia absoluta distincta realiter a substantia. quia aliqua quantitas est eadem realiter cum qualitate que distinguitur realiter a substantia. Per predicta potest exponi alia auctoritas eiusdem beati Augustini. Non enim intendit dicere quod omnis magnitudo sit quedam res absoluta inherens substantie distincta realiter ab ea. sed intendit dicere quod aliud est magnitudo. aliud quod ab ea magnum est. pro tanto quia potest ipsa res manere quous non sit magna. Quod dupliciter potest contingere. Unde uno modo per condensationem. Si enim res magna condensetur. ita quod fiat parva quantitas. per hoc solum partes substantie que multum distabunt localiter fiunt parum distantes si

tualiter sine omni re generantur nova. et sine omni antiqua destructa. et tamen ipsa res manet. Et ita aliud est rem esse. aliud rem magnam esse. quia potest res esse quous non sit magna. Aliter potest hoc contingere per omnipotentiam dei. si faceret sicut dicunt multi. quod est possibile deo facere. quod res magnus postea fieret illo modo alicubi quo corpus christi est sub specie panis. et tamen nullibi localiter et circumscriptive. Tunc enim quia res non haberet partes distantes sicutualiter non esset magna. Et sic potest esse res quous non sit magna. et hoc solum intendit Augustinus. et sic patet quod non est dictum beati Augustini. contra predicta. Aliter potest declarari quod beatus Augustinus loquitur de magnitudine que est relatio. Nam sicut magnus est relatiū ita magnitudo est relatio. Hunc autem secundum omnes catholicos non est contrarium dictis sanctorum. quod relatio non est alia res distincta realiter a re absoluta. Non est ergo contrarium fidei catholice dicere quod magnitudo de qua loquitur Augustinus non est alia res a substantia. Cum hoc tamen stat quod beatus Augustinus dicit verum. quando dicit magnitudinem esse accidens. quia accidentale predicat de re naturali. sic igitur exponi potest beatus Augustinus.

Aliter etiam potest exponi. quod per magnitudinem qua res create magne sunt. non intelligit unum accidens absolutum inherens rebus creatis. Sed per illam magnitudinem intelligit causam efficientem facientem eas esse magnas. de qua non est dubium quin alia res sit a rebus creatis que participat illius magnitudinis non quidem per informationem sed per realem dependentiam ad eam magne sunt. Et quod illam sententiam habeat ultima verba eius sonant que ibi subdit de trinitate capitulo x. Unde dicit quod illa est vera magnitudo qua non solum magna est dominus et qua magnus est mons quous quis magnus est. Sed etiam qua magnum est quicquid aliud magnum dicitur. ut aliud sit illa magnitudo. aliud quod ab ipsa magnitudine magna dicitur. que magnitudo utique primus magna est multo et excellenter ut quod ea que participatione est magis sunt. deus autem quia non est ea magnus magnitudinem que non est quod ipse. ut quasi particeps eius sit deus. cum magnus est. alioquin illa esset maior magnitudo quam deus. deo autem

non est aliquid maius. ea igitur magnitudine magnus quod ipse est eadem magnitudo. Existis verbis colligi potest quod beatus Augustinus loquitur de magnitudine quod res create caliter magne sunt tamen quod loquitur de magnitudine quod magnus quod aliquid magnus dicitur. siue sint res corpales siue res spirituales. Unde loquitur de magnitudine sicut prius permittit quod magis est domus. quod magnus est mons. quod magnus est angelus. quod angelus est res spiritualis quous domus et mons sunt res corpales. Manifestum est autem quod nulla est magnitudo inherens subiecto quod omne aliud magnum est. quod magnum dicitur. siue sit corpale siue spirituale. Non loquitur igitur de magnitudine quod inheret subiecto. Sed de magnitudine quod est causa omnium magnorum et a qua magnum est quicquid magnum dicitur. quod sine eo nulla res magna est. Tunc quod loquitur beatus Augustinus de magnitudine quod primus est magis multo et excellenter quam alia. qualis magnitudo non est accidens aliquid inherens subiecto. Sic enim nihil potest esse prius quam substantia sic nihil potest esse naturaliter prius magnum quam substantia. Tunc quod loquitur de magnitudine quod maior est illo quod est magnum. Constat. quod nullus accidens inherens subiecto potest esse maior subiecto cuius accidens est. Patet igitur quod beatus Augustinus loquitur de magnitudine quod est causa quare alie res create magne sunt. Unde vult beatus Augustinus ostendere ibidem quod deus nec caliter nec aliquid magnum est aliquid magnitudinem quod non est ipse deus. Sed creature magne sunt alia magnitudine quod facit eas esse magnas. Que tamen magnitudo non est ipse res create sed est primus magna multo et excellenter quam ea quod participatione illius magnitudinis magis sunt. Unde hoc verbum principare multum equivoce sumit in diversis locis tam a philosophis quam a sanctis. de illis tamen modis causa breviter pertransio. Constat itaque quod duobus modis potest beatus Augustinus exponi. et altero illorum modorum potest exponi omnes auctoritates sanctorum quod vident sonare vocaliter quod quantitas vel magnitudo est alia res distincta realiter a substantia et qualitate. et possent expositiones probari per premissas eorumdem sanctorum in alijs locis. de quibus tamen ad prius superfedeo. Hec inconueniens exponere dicta sanctorum omnes posteriores eis hec faciunt. Quamvis nonnulli non habeant intentionem sanctorum et diversimode sentiunt de intentione eorum. quous neutri reputent heretici.

Capitulum xxxv.

Quomodo quantitas est distincta preter dicamentum a qualitate et substantia non obstante quod nulla quantitas sit distincta a preter reia substantia et qualitate. In quo rident ad sextum ostendit deus quod predicamenta sunt signa de rebus predicabilia.

Illud quoque

considerandum est. quomodo quantitas est distincta preter dicamentum a qualitate et substantia. non obstante quod nulla quantitas sit res distincta realiter a preter reia substantia et qualitate. Quod potest declarari ex illis ex dictis multorum catholicorum doctorum. Nam sicut sepe dictum est relatio est distinctum predicamentum a ceteris predicamentis. et tamen secundum multos eorum relatio non est alia res distincta a rebus absolutis poterit igitur quantitas esse distinctum predicamentum quous nulla quantitas sit alia res distincta realiter a qualitate et substantia. Item non est maius inconueniens predicamenta distinguere quod distinctas res preter tentas sub se non habent. quam spiritus divini dei distinctas res preter tentas sub se non habent. Sed aliqui contingit spiritus esse diversas. quous eadem res sub illis spiritibus collocet. Quod testimonium Iohannis damasceni probatur. ait enim. Locum est superficies aeris. ex quo patet quod eadem res est locus et superficies. hoc tamen non obstante idem docet cum alijs ponit locum et superficiem esse distinctas species quantitatis. Quantitas enim continua et quantitas discreta sunt distincte. nulla tamen res cor respondet quantitati continue quin correspondeat discrete. Nullum enim continuum est quod cum alio constituat numerum. secundum intentionem preter fati docet. Idem etiam in diversis predicamentis collocatur secundum eundem scripturam. sicut allegatum est prius. Nullum igitur est inconueniens quod quantitas sit distinctum predicamentum a qualitate et substantia et tamen quod omnis quantitas non sit res absoluta distincta realiter a substantia et qualitate. Unde sciendum quod predicamenta non sunt nisi quodam predicabilia et si gna rez. propter quod convenienter dicit Iohannes damascenus. oportet cognoscere quod decem sunt predicamenta. id est. genera generalissima sub quibus inferuntur omnes voces simpliciter dicta. Unde vult idem scriptus. quod omnes voces quod potest dici extremum propositio vel esse illud per quod rident convenienter ad aliquam questionem factam per quancumque interrogationem sub aliquo predicamento collocat. et per que ad distinctas tales questionem per diversa interrogatiua factas rident. sub diversis predicamentis collocat. unde omnia per que convenienter rident

ad. q. facti d. aliq. suba p. vbi. collocat. i. gii e
vbi. 7 oia p. q. pueniet rñdes ad qst. factas
per qñ. collocat. in genere qñ. Et oēs vo-
ces p. quas rñdes ad qstionē factā p. quale.
sunt in p. dicamēto qñtatis. Et oēs voces
per qñs rñdes ad qstionē factā p. quāti vel
p. quot vel p. aliq. tale interrogatiuū qd
ponit a grāmatis interrogatiuū qñtatis
collocat. in genere qñtatis. Et sic ē in alijs
vocibz collocatis in diuersis p. dicamētis
nisi forte deficiat nob. talia interrogatiua.
q. magnā penuriā vocabuloz habemus.
Collocant aut. in diuersis p. dicamētis nō
tñ noia s. etia p. ba 7 alie p. fozōnis. 7 ali-
qñ voces cōposite ex diuersis p. tībōzōnis
sicut frequēter voces cōposite ex diuersis
p. positōibz 7 suis casualibz. p. qd postq. dī-
cit memorat. doctor. i. logica sua capitulo.
xxxij. Q. ois vox s. incōpleta sub illo p. re-
dicamento refert. exp. licat. Sunt aut. hec
suba vt lapis. quātū vt duo aut tria. ad ali-
qd vt p. 7 fili. q. le vt albu 7 nigrū. vbi vt i
tyro in damasco. h. aut loci oñsiuū est. qñ
vt heri cras. h. aut tps ostēsiuū est habere
vt vestimentū induere. sitū esse vt sedere vt
stare facere vt vrere. pati vt vri. Et quo
colligit. q. aduerbia vt heri cras. verba vt
vrere vri. p. posita ex p. positōibz 7 casualibz
suis vt in tyro. in damasco sub aliq. illorū
p. dicamētoz p. tinent. Et iō p. dicamēta nō
sunt nisi quedā p. dicabilia 7 signa rez 7 in-
cōpleta. ex qbz fiunt p. plexiones p. 7 false.
h. mōi aut pnt ēē distincta in tñ q. p. dicatō
vni. de altero est impossibil. Quāuis nulla
res vna p. vñū significat qñ eadē significet
tur p. reliquū. sic nulla res subalis nec acci-
dental. significat p. h. nom. angel. qñ signi-
ficet p. h. nom. angeli 7 ecōuerso. Illa tñ ē
impossibil. angel. est angeliz econuerso. 7 iō
nullum incōueniēs est ponere q. distincta p.
dicabilia eandē rem ipoztant. nō obstante
q. suba qualitas 7 qñtitas sint distincta p.
dicamēta. poterit tamē qñtitas esse res nō
distincta realiter a suba 7 qñtitate. Est au-
tem aduertendū q. talia p. dicamēta nō sūt
tñ signa ad placitū iūrituta. cuiusmodi sūt
voces. s. etia sunt p. cept. siue intentōes aīe
q. sunt sig. naturalit. significātia res. 7 iō sic
voces pnt distingui nō obstante idēptita-
te signatoz. ita p. cept. siue intentiones pnt
distingui. qñs distinctas res nō significēt.

Et sic distinguuntur hec noia suba. qñtitas
7 qñtitas. qñs res significare nō sūt disti-
cte. Hec p. h. sunt noia synonyma. nā h. no-
men qñtitas aliqd. dñorat vel dat. intellige-
re. s. p. rei situatit. distare a p. re. qd nec p.
h. nomē suba. nec p. hoc nomē qñtitas p. no-
tat vel dat. intelligi. p. ter qd poterit illa ēē
vera. tam suba q. qñtitas est. nō obstante q.
hec sit falsa. qñtitas est.

Capitulum. xxxvj.

Q. nō debet p. dicta opinio abijci tanq.
heretica. p. tra quosdā. opionē illā tāq. he-
reticā p. demnātes. Et p. hoc soluit. vij. rō su-
pra caplo. iij. adducta.

De p. dicta re

p. stat videre 7 ostēdere q. nō opoz-
ter illā opionē abijcere tāq. he-
reticā. qñs multi moderni doc. scribētes
istā iprobent 7 ipugnēt. Primo q. nullus
doctor multū reputat. istā opi. dñat. tāq.
hereticā. qñs neget eā sic ceteras opinio-
nes catholicas 7 p. hicas. qñs non intelligit
esse veras. imo quidā doc. innuit illaz opi.
p. babilē esse. s. s. cor. li. iij. dis. xij. q. ij. 7 dat
modū soluendi mltā argumēta q. possent
fieri p. tra eā. sicut patebit infer. Alius
etiā doctor recitat eā. 7 iprobat sicut cete-
ras opiniones catholicorū qñs credit ēē fal-
sas. imo si reputaret eā ēē hereticā sic nul-
lus eorū facit. nō est standū eorū iudicio cū
ad solā romanā ecclesiā p. tincat qñtiones
fidei terminare. dicēte Inno. papa. xxiij.
q. i. quotiens. Quoties inq. fidei ratio vē-
tilatur. arbitror. oēs fratres 7 coepos no-
stros nō nisi ad petrū. i. sui nois 7 honoris
auctoritatē dñere referri. veluti nūc retulit
vrā di. lectio. q. p. totū mūdū possit eccl. ijs
oibz p. dēse. Cōtra qd obijciēs glo. ibidem
dicit. videt. p. tra h. esse. extra. de hereticis. ad
abolendū. Hā ibi innuitur q. illi vitandū
sunt tanq. heretici. quos epi vitandos dī-
xerint. Un. ibidē. Luc. papa. Uniuerfos q.
de sacramento corpis 7 sanguinis dñi rō-
stri ihu xpi vel de baptisinate seu p. tōz re-
missione p. debitā p. fess. onē. aut de infimo
nio vel reliq. eccl. iasticis sacramētis alit.
sentire aut docere nō metuerunt q. sacra
romana eccl. iā p. dicat 7 obseruat. 7 genera-
liter quoscūq. eadē romana eccl. iā vel sin-
guli epi p. dioceces suas. cū cōcilio clerico

rum. vel clerici epi sede vacante euz p. cilio
si oportuerit vicinorū epōz hereticos nun-
ciauerunt vinculo p. petui anathemas ino-
dam. Ex istis p. bis colligi posset q. ad epi-
scopos 7 clericos sede vacante p. tinet qñti-
onem fidei terminare. S. ad illud rñdet
p. allegata glosa dicēs. q. illud intelligēdū
est. qñ tale qd dicunt qd certū est esse here-
sim. hic vero vbi dubiū ē. Argumētū ad h.
extra d. hereticis cū xps i. glo. ex q. colligi p.
q. epi de hereticis asserētibz aliqd. qd ma-
nifestū est esse heresim pnt inq. rere eos cō-
fessos vel p. uictos p. demnare tanq. hereti-
cos. q. ex tūc auctoritate pape extōcantur
S. qñt. motā de aliq. articulo de q. sūt opi-
niones p. sapiētes catholicos nō est eis li-
cūm terminare. dicēte glo. vbi p. us. aliō
est qñtione de fide motā terminare. qd nul-
li p. ter q. romane sedi p. mittit sicut h. d. ali-
ud est ipam sine defensiōe ventilare. quod
p. tarchez p. mates facere pnt. Et sicut illō
clemētis pape q. videt. innere q. ad epōs p.
tinet qñtione fidei terminare. dis. vij. In il-
lis vbi dicit sic. In illis ciuitatibz in qbus
olim ethnicos p. mislamines eorū atq. p. mi-
legis doctores erant epōz p. mates atq. pa-
triarchas b. Petr. poni p. cepit. q. reliquo-
rum epōz causas 7 maiora negocia in fide
agitarent. Ex ista auctoritate possit ali-
quis rñdere. q. ad epōs p. tinet qñtione fi-
dei terminare. qd nō est vez. vñ respondet
ibidē glo. in fide. i. fideliter. Et q. qñtio fidei
sit ad sedē aplicam referēda. p. bat illō. xvj.
q. i. frat. n. 7 iō dicit. S. exponit h. in fide.
i. fideliter vel possunt agitare causas fidei
s. nō p. cedere ad sniam. Uel distingue qui
sunt q. dubitant. Nam si layci sunt epi pnt
determinare. extra de hereticis ad abolēdā
si clerici papa. eodē titulo. cū xps. hec glo.
Paret igit. q. cū p. trouersia est inter theolo-
gos de aliq. articulo an sit cōson. an disso-
nus fidei xpiane ad summū pontificē est re-
currēdū. Cū em. officiū inq. sitōis de he-
retica p. auitate aliqñ simplicibz vñ nō ma-
gnis doct. p. mittat. absurdū videt. q. ad ra-
lem inq. sitōzē p. tinet quācūq. difficilē q.
stione 7 p. fundā de articul. qbuscūq. p. t-
nentibz ad theologiā auctoritate p. pria ter-
minare. 7 quēcūq. magnū in theologia fa-
mosum 7 dignū tam recte vite q. scie doc.
officio p. vniuersitatē solennē approbatū.

si sue opinioni p. tradiceret. tanq. hereticū
p. demnare. videt. igit. ad romanū ponti-
ficem recurrēdū qñ qñtio ventilat. de ali-
quo qd nō est exp. sum in scripturis cano-
nicis. nec est p. eccl. iā romanā determinā-
tum. qd etiā vidimus fieri modernis tpi-
bus. Hō ergo standū est iudicio moderno
rum aliquorū. q. damnauerūt p. dictā opini-
onem. maxime cū multi doc. catholici scia-
7 vita laudabiles hanc opionē tenuerūt
Et vt p. relatōz fidedignā intellexi quidā
doc. magnus. archiep. lugdunē. p. roma-
nam eccl. iā canonizat. hanc opionem
tenuit. 7 in scriptis reliquit. cū tamē lib. tū
p. dictā opionē p. tinentē nō vidi. sed spē-
ro in breui recipe. Itē mltō mag. licitū
est negare dicta illoz q. se mutuo reprobat
7 quorū nōnulli doctrinā suspectā 7 ab vni-
uersitatibz solennibz p. demnatā tenent. q.
dicta sanctorū patz postq. sunt a sede apo-
stolica approbata. quilibz debet pia fide re-
nere. dicēte Inno. extra de p. stitutiōibz sup
illud caplm. Ne innitars. Nota inq. q. dī-
ctis sanctorū patz vel aliorū ab eccl. iā rece-
ptoz stare licz. 7 q. dicit qd ipi dicūt nō pōt
determinate redargui nisi ea diceret q. re-
tractata sunt. Sicut Aug. mltā retractā-
uit de dictis suis vel nisi sicut p. eccl. iāz cor-
recta Si vero diuersas opiniones inter se
habent. vt de corpe marie beate p. gnis af-
sumpto. vel de salomone damnato. licitū
est cuiq. dicere qd vult. Si vñ diuersitas
inter sanctos inuenit. necesse ē vsq. ad mi-
nimū iota p. fuare quos dicūt. postq. opu-
scula eorū sunt a sancta eccl. iā autenticata.
Olim aut. anq. essent autēticata licitū erat
tenere ea vel nō. Hō igit. pōt aliquis redar-
gui qñs doctores nō autēticos ab eccl. iā
romana neget. vñ est aliquorū modernorū
detestanda p. sumptio. q. se supra se extollen-
tes cupiētes soli vocari rabbi. oēm opini-
onē a suis dogmatibz dissentientēz agitati
inuidiā damnātes. Quia p. rōnez nesciūt
iprobare tanq. piculosā 7 hereticā cani-
nis latratibz lacerant incessanter. nō atten-
dentes q. pater sanctissim. 7 doctor exim.
beat. Aug. nec suis lris nec aliorū epōz sic
voluit infuiri. qñ aliqua in eis possint iū-
sto iudicio 7 nulla temeritate culpari Un.
dicit sanct. Aug. 7 habet. dis. ix. noli. Ho-
li inquit lris meis qñ canonicis scripturis

inferuire. Itē idem libro pmo de trinitate caplo. ij. Hec pigebir inquit me sicubi hesito querere. nec pudebit sicubi erro discere. Item ibidē caplo. iij. Quis inquit hec legens dicit. intelligo qd quid dicitū sit s3 nō vere dicitū est. asserat si placet iniaz suaz. z redarguat meā si potest. Qd si cū charitate z veritate fecerit. mibi etiā si in hac vita maneo cognoscendū facere curauerit vberimū fructū h^o mei laboris cepto. Qd si mibi nō potuerit. qbus illud potuit me volente ac libente pstitit. ego tamē in lege dñi meditor. si nō die ac nocte. saltē qbus tpm particulis possum zc. Itē idem ad Vincen. z habet dist. ix. Hecare nō possū nec de beo sicut nec in ipis maioribz ita mltā esse in tam mltis opuscul meis q possūt iusto iudicio z nulla temeritate culpari e. dist. c. Ego. Alios inquit ita lego vt qstalibz sanctitate doctrina ve polleant. nō ideo verum putes qz ipi ita senserūt. s3 qz mibi p alios auctores vel p canonicas l. pbabiles rōnes q a vero nō oberrēt psuadere potuerunt. Item idem de vnico baptismo z habet dist. ix. Quis. Quis nesciat p epozuz inquit lras q post confirmatū canonē vl scripse sunt vel scribent. z p sermonē forte sapiētiorem in ea re cuiuslibet piores z per aliquoz epoz graniorē auctoritatē acutiorē prudentiā z cōcilia licere repbendi. si quid in eis forte a veritate deuiaū est.

Itē idem in epla ad Vincen. z habetur dist. ix. Holi frat. Hō sic inquit legunt scripta sanctor epoz tanq ex eis testimoniū pferatur. vt ptra sentire nō liceat. sicubi forte aliter sapuerunt In eo qpe numero sum? vt nō dedignemur etiā nob dictū ab aplo accipe. z si qd sapitis. hoc quoq de vobis reuelauit. Item in epla ad fortunatum idē Aug^o. z habet dist. ix. neq quozlibet. Hec inquit quozlibet disputatōes qūis catholicor z laudator hoim velut scripturas canonicas habere debem^o. vt nob nō liceat salua honorificetiā q illis debet hominibz aliqd in eoz scriptis improbare atqz respuere. Si forte inuenim^o q alit sentit q pias habet diuino adiutorio vl ab alijs intellecta vel a nobis. talis ego sum i scriptis alioz. qles volo eē intellectores meozum. Et istis auctoritatibz pluribusq alijs euident colligi pōt. q scripta qruicunq

anteq sint a romana ecclia autenticata licitū est iprobare atqz respuere. Et iō qūis mlti teneāt oppositū pposite opinionis. nō optet eā ptemnere. maxime cū sic psona dicitis sanctor z doctor ab ecclia receptorū hoc tamē fateor si possz oñdi q sit de mente cuiuscunq doctor ab aplica sede receptor. q quantitas est alia res absoluta distincta realiter a suba z qlitate. parat^o sim h de fendere z tenere. qūis nolim ppter dictū cuiuslibet de plebe meū intellectū captiuare z ptra dictamē rōis aliqd asserere. nisi romana ecclia doceat h esse tenendū. qz maior est ecclie auctoritas qz tota ingenij humani capacitas.

Capitulū. xxxvij.

Qpdicta opinio nō ptradicit expiētie z soluit ratio octaua sup c. iij. recitata.

Superioribus

faciliter videri pōt. q ponere qntitatem nō esse aliā rem a suba z qlitate expiētie nō ptradicit. Hā diuina substantia sine ptis amissione. nō oportet p qntitate. q substantiā pdi. Ita em pōt qntitas diuidi sine ptis amissione sicut suba. Hō em qncunq lignū diuidit oportet aliā rem absolutā corrūpi. Possibile ē etiā q suba que pmo est maioris qntitatis fiat minoris. sine cuiuslibet rei absolute corruptione. qd in pdenfatōe rei patet. Nam realiq pdenfata incōueniēs est ponere q qntitas aliq pcedens remaneat. aut igit tota sine nouitate cuiuscunq ptis manet. q pcessio sit minoris qntitatis sine corruptōe alius rei absolute. z p psequens ppter hoc nō oportet quantitatē distingui a substantia aut remanet qntitas pcedens. ita tñ q aliqua pcedentis ps corrūpat. qd stare nō pōt qz si aliqua ps pcedētis qntitatis corrūpat. Accipio istā ptem sube q pmo erat psum subiectū illi qntitatis siue illi partē qntitatis. z quero. aut mō remanet sine qntitate. qd dare nō pōt. qz tunc naturalit substantia vel ps sube q pus erat quantia. fieret nō qnta. ipa manere. qd est falsum z impossibile. Aut est subiectū alicui partē qntitatis. z tunc vel noue qd dari nō pōt. qz nō est maior ratio q vna ps pdenfati recipiat nouā qntitatē q alia. Et ita optet q vel tota substantia fm quālibet sui partē recipi

at nouā quantitatē vel fm naturaz. Vel est subiectū alicui pexistētis. qd stare nō pōt. qz tūc vel ps quantitatis migrat a subiecto in subiectū qd est impossibile p naturā. qz uis de pōt h facere. de em sic res admistrat vt eas ppios mo^o agere sinat. Relinqtur igit ex oibus pdictis q qn aliq res pdenfat z fit minoris quantitatē. nō pditur aliqua res absoluta nec corrūpit. s3 sine oī corruptōe rei absolute eadē res q pmo erat maioris qntitatis. postea est minoris quantitatis. p hoc q ptes eiusdē rei magis distabant sicut pus q nūc. Et ita ptes cūident q ppter talē expiētiā nō oportet ponere quantitatē esse aliā rem absolutā a substantia z qlitate. imo ppter expiētiā oportet ponere q qntitas nō est alia res absoluta deferens qlitates z distincta realit a substantia cuius aliqua ps vel tota pda. qn aliqua substantia sit minoris quantitatis q pus. Hāz per expiētiā ptes q aliqū aliqua res sit minoris quantitatis qūis nulla ps albedinis vel saporis vel talis qualitatē depda. quo pcesso quero. aut qlibet ps pcedens manz nūc sicut pus. aut nō. Si dicas q qlibet ps quantitatis pcedentis manet. oportet te cōcedere. q qn res sit minoris qntitatis q nulla ps quantitatē depda. qd est ppositū. Si aut dicas q aliqua ps qntitatis deperda vel corrūpit. z manifestū est q nulla ē maior rō q vna ps corrūpat q alia. igitur tota corrūpit. qd est incōueniēs. Similit siue tota quantitas pcedens corrūpat siue ps tñ. cū ad destructōz subiecti pmi z immediati sequat destructio accidētis in eo. sequit q vel tota albedo vel ps ei corrūpitur qncunq res aliqua pdenfat. Et sili ter h oportet pcedere de sapore z de qlibet qlitate sensibili. qd est expiētiā. Et ita qz ptra expiētiā dicere q qncunq aliq substantia pdenfat vl sit minoris qntitatis. q aliqua res absoluta deferēs qlitates deperdat. Et iō psonū expiētie est. q qn aliqua suba sine amissione alicui ptis substantie sit minoris quantitatē p pdenfatōz vel p aliuz modū. nulla res absoluta deferēs qlitates corrūpit. nec fm se tota nec fm ptes ei. sic psonū est expiētie q qlitates mltē tūc nec fm se totas nec fm ptes suas corrūpūtur vel amittunt. Et iō substantia illa nō fit minoris quantitatis p alicui accidētis absolu

ti deperditionē. s3 per h q ptes illi substantie minus distant sicut nūc q pus. Et eodē mō ptes qlitatu extensaz in illa suba min^o distant nūc q pus. sine cuiuscunq accidentis absoluti destructōe vel amissione.

Et si qras qualit est nūc minoris quantitatē q ptes. si nullā rez perdidit. dicendū est q h est vtute agentis q sicut ptem aliq mouere localit. ita ptes appropinquare ad inuicē q pus magis distabāt. Et iō illa rez esse minoris quantitatē nūc q pus nō ē aliō q ptes illi rei min^o distare localit seu sicutualiter nūc q pus. Hec ad hec requirit aliqd nisi partes q distāt z agens faciens effectiue ipas distare. vna cū causa finali. imo mix videret q vna res vilis creata pōt distendere illas ptes. Et de per suā oipo tentiā nō pōt facere ptes spēi distare nisi ptingeret vnā talē re distinctā ab eis.

Capitulū. xxxvij.

Qoes longitudes sūt eiusdēz speciei z quo aliq differunt specie. z soluit. ix. p. c. xxx. adducta.

Est hec uidendū

p quo omēs longitudes sunt eiusdem spēi. Et quo aliq differūt spēi. Un notandū est q sicut pbatū ē p Jobez damasc. eadē res fm aliā z aliā intentionē pte esse in diuersis pdicamētis. z p psequē due res eiusdē pdicamēti pnt esse in diuersis pdicamētis. Hā fm pdictū doc. eadē res fm intentōz vnā ē in genere sube. z fm aliā intentōz ē in genere qntitatis. Et p pns acceptis talibz duobz rebz qz vtraq fm aliā z aliā intentōz colloca i pdicamēto sube z i pdicamēto qntitatis. Ille res sūt eiusdēz pdicamēti. qz vtraq ē iū pdicamēto sube z tñ sūt in diuersis pdicamētis s3 memoratū doc. z sanctū. Ita possibile ē q aliq res cōtineant sub vna spē z sub diuersis spēbz. ppter qd ille res qz vtraq ē longitudo pnt ptenere sub hac spē qntitatis longitudo. z tñ poterūt contineri sub diuersis spēbz sube. Hec ē h mlti incōueniēs. q pcedere q eadē res q sūt in vno pdicamēto. sūt cū h diuersis pdicamētis ptenēt. Cōcedendū ē igit q longitudo aeris z longitudo aq sūt eiusdē spēi in pdicamēto qntitatis. z tñ sunt diuersaz spēbz i genere sube. Sic mlti catholici ponūt. q diuerse relatōes eiusdē spēi i

Quid sit eandem rem
nunc esse minoris quantitatē
tali. quam prius.

Utrum aliqua possint
contineri sub una specie
et sub diuersis speciebus?

Utrum quæ sunt eiusdem
speciei in predicamento
quantitatis possint esse
diuersa speciei in genere
substantiæ?

genere relatiōis sunt res indistincte realit̄ a fundamētis distinctis sp̄e. vñ albedo. color. nigredo. dulcedo. et tales q̄ntitates distin/guunt sp̄e. et tñ oēs similitudines q̄ nō sūt res distincte realit̄. extra aīas ab illis q̄ntitatib. cō/tinēt sub vna sp̄e in genere relatiōis Ita p̄t eē de lōgitudinib. q̄ nō sūt alie res a suba et q̄litate. et tñ cōtinent sub vna sp̄e in genere q̄ntitat̄. Sciendū ē tñ. q̄ nūq̄ tales spe/cies distincte nō subalternati posite. p̄dicat̄ de aliq̄ re siue d̄ p̄noie demōstrāte rē extra in q̄d et p̄ se p̄mo mō. et p̄ h̄ p̄t solui multe auctoritates phōz q̄ vident eē p̄dicta. sic alibi ostensum est.

Capitulum. xxxix.

De diuerso mō p̄dicadi quantitat̄is. sol uens. r. rōes sup̄ posita. c. xxx.

Hec dicendū

p̄ est de diuerso mō p̄dicadi q̄ntitat̄ de diuersis p̄dicamētis. Un sci endū est q̄ q̄uis p̄ se diuersis modis acci/piat in diuersis locis a phis. vñ in vno loco vult Aristot. q̄ tñ necessariū ē p̄ se. et alio lo co vult q̄ lignū p̄ se ē albū cū tñ p̄tingēter sit albū. tñ q̄ntū ad p̄positū sufficit p̄ se vno mō accipit q̄ p̄dicatū nō p̄notat vñ signat aliqd q̄n aliqd p̄sile p̄notet vñ denotet in telligi p̄ subiectū Et iō q̄n subiectū ē mere absolutū et nihil p̄notat nec dat intelligere aliqd. et p̄dicatū ē p̄notatiū et dat aliqd aliqd intelligere tñ tal p̄pō nō d̄ p̄ se. Et sic accipiendo p̄ se. sp̄ ad h̄ q̄ p̄pō sit p̄ se. requirit q̄ p̄pō nō possit eē falsa cū constantia subiecti h̄ ē. si eē existere p̄dicet de subiecto signifi/catiue sup̄to. Sic impossibile q̄ h̄ sit p̄a. for tes ē. hac exīte falsa sortes est hō. Et iō illa p̄na ē bona. sortes ē ḡ sortes ē hō. Similiter sequit̄ hō ē. igit̄ hō ē aīal. Et sic accipiedo p̄ se. h̄ nō ē p̄ se. q̄litas ē q̄nta. Neq̄ illa est p̄ se. suba ē q̄nta. Et h̄ rō est p̄m p̄. q̄ h̄ p̄di/catū q̄ntū p̄notat p̄m rei eē extra p̄tē. Hi bil aut̄ tale p̄notat l̄ dat intelligere h̄ subie/citū q̄litas. nec h̄ subiectū suba. s̄ h̄ nomen q̄ntitas ita dat intelligere p̄tē distare a p̄te sic h̄ p̄dicatū q̄ntū. Et p̄t h̄ h̄ ē per se. q̄n titas ē q̄nta. et nulla tal̄ ē p̄ se. q̄litas est q̄n/ta. Suba ē q̄ntitas. Albedo ē q̄nta. hō est q̄nt̄. Imo possibile ē q̄ h̄ sit vera hō ē. hac exīte falsa. hō ē quā. Si ei oīpotētia dei p̄fuaret subam hōis eodē mō p̄ntez speci/

ei panis. q̄uo p̄fuat cor p̄ p̄p̄ p̄ns sube pa nis localit̄ et circūscriptiue et sil cū h̄ destrue ret oē accidēs absolutū exīis in hoīe. tñ h̄ eē vera hō ē. et h̄ falsa. hō ē q̄nt̄. Et eodem mō possz oīpotētia dei p̄fuare quācūq̄ subam. et quācūq̄ q̄litate. q̄ntūcūq̄ q̄libet tal̄ eē falsa. h̄ suba ē quāta. h̄ q̄litas ē quā ta Et p̄ rāto dicūt p̄bi et sancti. q̄ suba ē q̄n ta p̄ accidēs. et silr q̄litas ē q̄nta p̄ accidēs. s̄z hec ē p̄ se. q̄ntitas ē quāta. Et silr illa. lōgi tudo ē quāta. et sic de alijs Impossibile est em̄ q̄ h̄ sit p̄a. lōgitudō ē. hac exīte falsa. lō gitudō ē quāta. et silr impossibile est q̄ hec sit p̄a. q̄ntitas ē. hac exīte falsa. q̄ntitas ē q̄n ta. s̄z ex h̄ nō seq̄t̄. Igit̄ q̄ntitas ē alia res absoluta a suba et q̄litate. s̄z seq̄t̄ q̄ illa ē pos sibil̄. q̄ntitas nō est eadē res absoluta cū suba et q̄litate. quā p̄cedo eē possibile. etiā posito q̄tā suba q̄ q̄litas sit in rez natura. Sic quātrūcūq̄ hec sit mō p̄a res h̄ns p̄tē distantē a p̄tē suba vñ q̄litas. tñ hec ē pos sibil̄. nulla res h̄ns p̄tē distantē a p̄tē sub stātia vñ q̄litas. Et si dicat̄ illa sūt distin cta realit̄ q̄z vñ p̄tē eē sine alio. s̄z possibi le ē q̄ suba sit q̄ntitate n̄ exīte. igit̄ substā tia et q̄ntitas sūt distincta realit̄. Dico q̄ i oī tali mō arguēdi est fallacia figure dicti onis. eo q̄ p̄mutat̄ absolutū puz in cōno/tatiū. Sic h̄. illa sunt distincta q̄z vñ p̄tē eē sine alio. hō p̄tē eē. musico nō exīte igitur hō et musico sūt distincta realit̄. Et silr h̄. al la sūt distincta realit̄ q̄z vñ p̄tē eē sine alio S̄z de p̄tē eē b̄tificāte nō exīte. q̄ illa stāt sil. de p̄tē b̄tificās nō est. igit̄ de p̄tē b̄tificās sunt distincta realit̄. Qualit̄ aut̄ in tali mō arguēdi ē fallacia figure dictiōis ad logi/cum p̄tinet. et alibi dixi de h̄. iō nūc cā bre uitaris pertransio.

Capitulum. xl.

Qualit̄ diuerse q̄ntitates p̄nt eē subie ctive in substātia cū duo corpa nō possint naturalit̄ esse sil. Et soluit rō vltima.

Valiter at diuer

q̄ se q̄ntitates possint eē subiective in substātia. cū duo corpa nō pos/sint eē sil. Hūc est p̄siderandū. Un notan/dū est q̄ corpa dupliciter accipit. Uno mō p̄ indiuiduo p̄ se exīte i genere substātie q̄d

nō est natū eē p̄s alteri exītis p̄ se in gene re et maḡ vñ. Pro oī eo q̄d ponat natura liter p̄ se exītere. absq̄ hoc q̄ sit p̄s alterius vel innitēs alteri. q̄d tñ p̄ponit ex p̄tibo na/tis distare situalit̄. et talia duo corpa eē sil est impossibile p̄ naturā. De tali aut̄ corpe lo quunt omēs auctoritates q̄ ponūt q̄ duo corpa nō p̄nt eē sil. et de tali corpe loq̄t glo. allegata p̄us. q̄ū dicit q̄ solū corpa h̄z pon dus. loquēdo naturalit̄. tale aut̄ corpa nec est materia pura nec forma substācial̄ nec aliqua q̄litas. Aliē tñ accipit corpa p̄ oī il lo q̄d per p̄tes intrinsecas sibi ē longū latū et p̄fundū. et sic raro vel nūq̄ accipit corpa si tñ sic accipiat nō est impossibile talia duo corpa. quoz vñ natū est esse forma alte rius esse simul. Nec est impossibile alia m̄tra que nata sint informare vñ subiectū esse sil. Et iō plures longitudines tales et plu/res soliditates esse siml nō est impossibile. q̄ tñ plures soliditates q̄ naturalit̄ p̄nt existe re. q̄uis nō sint p̄tes alicui nec in alijs tā q̄ subiectis eē sil est impossibile p̄ naturā. q̄ les soliditates nō sūt aliq̄ qualitates. quia nulla q̄litas p̄t p̄ se exītere tñte creata. q̄uis possit t̄tute diuina. Si dicat̄. q̄ duo corpa nō possunt esse simul h̄ est p̄pter repugnātiā ip̄az dimēsiōnū. igit̄ nulle di/mēsiōnes p̄nt esse siml. Dicendū est q̄ nō quecūq̄ dimēsiōnes repugnāt eē siml. sed dimēsiōnes q̄ possunt naturalit̄ p̄ se subsi/stere. ille sole repugnāt. sic q̄ naturalit̄ nō p̄nt esse simul. et mutuo se expellūt de loco si sibi p̄p̄is reliquant̄. q̄uis per diuinā potē riā quecūq̄ dimēsiōnes possint esse simul. Relique autē dimēsiōnes que nate sunt informare substātiā. vel quarū vna nata est informare alia ē esse simul nō est impos sibile. Nec oppositūz vñq̄ legi in sacra scri ptura. Et si querat̄ quare plus repugnāt ille dimēsiōnes vt nō sint simul per natu ram q̄z alie. Sufficiet mibi respōdere q̄ na cura rei talis est. q̄ mibi constat partim p̄ rationē. partim per experientia. Per ratio nem em̄ constat q̄ substātia et qualitas na ta informare eam nō habent aliquā rē me diam deferentē qualitātē. Ex quo patet q̄ ad hoc q̄ tam substātia q̄ qualitas sit ex/tenfa sufficit q̄ habeat partes distinctas re aliter natas distare situalit̄ cū causa agē te que potest producere effectiue illas par/

tes in distinctis locis. et sic facere eas dista re localit̄. et in eodē statu conseruare eas dem. Quod etiam cōfirmatur ex hoc. q̄ p̄ us naturaliter producūtur partes substā/tie in locis distinctis ab agēte. q̄ informē tur aliquo accidente absoluto. Per experi entiam etiam patet. q̄ substātia et quali/tas sunt simul situalit̄. Et similiter per experientiam constat q̄ vno corpore exīte te per se vñiversalit̄ ingrediente aliq̄ueq̄ locum. aliqd consimile corpus sibi cedit.

Et si dicat̄ q̄ per consimilē experiēti am patet q̄ in accidentib. in sacramēto al taris cedit corpus per se subsistēs. Potest dici q̄ hoc est. vel quia qualitas per se exi/stens nec est nata informare subiectum in quo nunq̄ fuit. vel quia corpus illud ha/bet consimiles qualitates. Vel q̄ hoc est voluntate dei volente q̄ aliquid contra cōmunē cursum nature euidenter appare/at sensui. et hoc vt mereamur. quia fides n̄ habet meritum cui humana ratio prebet experimentū. vnde multi catholici ponūt ibi multa fieri a solo deo. ne euacuet meri tum fidei. Sicut reditiōē substātie. cre ationem noue q̄ntitat̄is et huiusmodi. Et de hoc vide scotum libro. iij. dist. xij. q. vi. et iij. Et ideo de istis oīmbus potest equo facilliter dici q̄ deus ordinauit q̄ oīnia ap parentia sensui que fiunt circa hostiaz nō consecratam. fiunt etiam circa hostiaz cō/secratam. Et ideo illa que nō possunt fieri virtute creata disposuit facere immediate per seipsum. Ex p̄dictis colligi potest quomodo illa accidentia manent simul q̄ uis nō sint in aliq̄ vno subiectiue. nec vñ sit subiectum alterius. quia siue hoc possit fieri virtute creata siue nō. non debet esse dubium quin possit fieri virtute diuina. et eodem modo sine virtute creata possit illa ponderositas remanens in sacramento al taris mouere secum alias qualitates qui/bus est coniuncta siue nō. Non est dubiū quin hoc possit fieri diuina virtute. Et iō sicut quidam dicunt q̄ mora hostia moue tur simul corpus a solo deo. ita q̄ virtus creata corpus christi mouere non potest. quantūcūq̄ hostia moueatur. ita potest facilliter dici. q̄ mora ponderositate mouē tur cetera qualitates vel virtute creata vñ virtute diuina. Sic etiam omnes trans/

Unum quibus -
cumque dimen
sionibus repug
nat esse simul

Unum magis hostia
consecrata, mouetur
simul corpus christi
a solo deo?

mutatōes q̄s videm⁹ fieri circa q̄litate re
manētes i sacramento altaris possum⁹ salua
re q̄ ille q̄ nō pnt fieri virtute creata fiunt
virtute dei. sic multi ponūt de multis. Et ita
oīa q̄ apparent sensui eque pnt saluari. po
sso cū antiq̄s doc. approbari. q̄ sapoz. pon
dus. color. z cetera q̄litate hmoi sunt p se
sbsistētes. q̄uis scq̄ndo antiq̄s rōnabile sit
ponere mltas trāsmutatōes ibi fieri virtute
diuina. q̄ ab alijs ponunt fieri virtute creata
Nec credo aliquē debere dānari qz deo at
tribuit qd creature puenire nō p̄r.

Capitulū. xli.

De solutōe q̄rūdā argumētōz p̄dicta

Intra opinio

e nem p̄dictā ad bec adducunt q̄/
dā que vt ea intellexi volo nunc
recitare z dissoluere. alias pleni⁹ z clarius
recitatur⁹ z r̄sū⁹. si mihi pleni⁹ inotescāt
Arguit autē adhuc qdā sic. Si aliq̄ sub
stantia z aliq̄ quantitas sint idē realit. igit
vbicūq̄ est illa suba. ibidē erit illa q̄ntitas
cū igit substantia corp̄is xpi sit in sacra
mento altaris. scq̄tur q̄ q̄ntitas corp̄is xpi est i
sacramento altaris. Un arguit sic vt intellexi
q̄ntitas aliq̄ sunt idē realit. vbicūq̄ ē vnū
illoz ibidē est reliquū. Sz p̄m p̄dictā opi
nionē substantia corp̄is xpi z q̄ntitas corpo
ris xpi sunt idē realit. ḡ zc. Et p̄sequēs si
cut suba corp̄is xpi est in sacramento altaris
ita q̄ntitas corp̄is xpi est in sacramento altaris.

Itē arguit sic. q̄ntitas aliq̄ sunt idē rea
liter vbicūq̄ est vnū illoz ibidē est reliquū
illoz. sz substantia corp̄is xpi z q̄ntitas cor
poris xpi sunt idē realit p̄dicta. z substan
tia corp̄is xpi est in sacramento altaris substantia.
igit substantia corp̄is xpi est in sacramento altaris
q̄ntitas. z vltra. igit substantia corp̄is xpi ē
ex vi p̄uersionis q̄nta in sacramento altaris. Et vl
tra. ḡ substantia corp̄is xpi est in sacramento alta
ris hñs ptem distantē a parte qd est hereti
cū. Ad p̄mū illoz pcedo vltimā psequē
tiā ad quā deducit scz q̄ q̄ntitas corp̄is xpi
est in sacramento altaris. Ad scdm sine p̄iudicio
p̄dicti multiplici. Uno mō q̄ p̄positio as
sumpta. s. ista. q̄ntitas aliq̄ zc. intelligēdo
de creaturis cuiusmodi est substantia quali
tas z q̄ntitas. est falsa de virtute p̄monis. p
pter implicationē falsam. Implicat enī q̄
aliq̄ sunt aliq̄. z tñ sunt idē realit. qd est ipos

sibile. qz nūq̄ aliq̄ creata sunt aliq̄. z vnū
realit. qz ex h̄ ipō q̄ sunt aliq̄ sunt mltā. Et
si sunt multa. nō sunt idē. Tñ de p̄sonis di
uinis h̄ foret forsitan pcedendū est q̄ plu
res p̄sone sūt plures z tñ sunt vna res sim
plex. sz de creaturis h̄ nō p̄cedi. Alii p̄c
dici q̄ p̄cessa illa p̄positio sub vno intelle
ctu. in forma arguēdi est fallacia figure di
uisionis. et hoc q̄ accipit sub. vn⁹ terminus
p̄notatiu⁹ scz q̄ntitas. vn⁹ sic nō scq̄tur q̄
cunq̄ aliq̄ sunt idē realit vbicūq̄ est aliq̄d
vnū illoz. ibidē etiā ē reliquū alioz. sz cor
pus xpi z corp⁹ xpi habēs ptem extra ptem
vel ptem distantē a parte sunt idē realiter.
qz corpus christi est realiter habēs ptem di
stantē a parte. z aliqua substantia est i sacra
mento altaris corp⁹ christi. igit aliqua sub
stantia est in sacramento altaris corpus xpi
habens partē distantē a parte. Vel sumat
in minori sic. corpus christi z existēs circū
scriptiue in loco sunt idē realiter. z simi
liter nō sequit. Quādo cunq̄ aliqua sunt
idē realiter. vbicūq̄ aliq̄d est vnū illo
rum ibidē idē est reliquū illoz. Corpus
xpi in hostia z existēs circūscriptiue in
loco sunt idē realiter. igit aliqua sub
stantia est in sacramento altaris existēs cir
cūscriptiue in loco. Ita etiā nō sequitur
quādo cunq̄ aliqua sunt idē realiter vbicūq̄
est aliq̄d vnū illoz ibidē idē est reliquū
illoz. sed substantia corp̄is christi
z aliqua quantitas sunt idē realiter. z
aliqua substantia est in sacramento altaris
quantitas. vnde dico q̄ q̄uis hec sit vera.
quantitas corp̄is christi est in sacra
mento altaris. hec tamen ē falsa. substantia cor
poris christi est in sacramento altaris q̄n
titas. Sicut q̄uis hec sit vera. corpus xpi
habens partē distantē a parte est in sacra
mento altaris. z tamen hec est falsa. corp⁹
xpi est in sacramento altaris habens ptem
distantē a parte. Similit̄ hec est vera. ali
qua substantia circūscripta loco. Sed
forte d. q̄ illa nō valet tñ. qz nō est sile i ar
guendo de abstractis z de p̄cretis. q̄ntitas
autē est qdā abstractū hñs esse circūscri
ptū in loco. z hmoi sunt cōcreta. z iō q̄uis
tal mod⁹ arguēdi n̄ valeat accipiēdo sub.
p̄creta. valz tñ accipiēdo sub. abstracta. qz
r̄es sūt falsę. corp⁹ xpi z corpus christi hñs
ptem distantē a parte sunt idē realit. Si

militer corp⁹ xpi z circūscriptū loco sūt
idē realit. p̄mū illoz nō obstat. qz causa
q̄re in tali mō arguēdi ē fallacia figure di
uisionis nō est qz accipit sub nomē p̄cretis
sz qz sub. termin⁹ p̄notatiu⁹. Hñc autem
q̄ntitas illa est termin⁹ p̄notatiu⁹. sicut ha
bens vel q̄ntū vel aliud tale. z ita deficit ta
lis mod⁹ arguēdi accipiēdo sub. q̄ntitatē
sicut accipiēdo sub. hñs ptem zc. vel circū
scriptū vel aliud tale p̄cretū. qm̄ nec apud
phos nec apud sanctos inuenit q̄ fecerūt
tantā distinctionē inter multa p̄creta z ab
stracta sicut faciūt aliq̄ moderni. vn⁹ nūq̄
inuenit in aliq̄ sancto vel pho q̄ fecerunt
distinctionē inter q̄ntitatē z q̄ntū. sed indif
ferenter ponūt q̄ntitatē p̄ q̄nto z cōuerso
z aliq̄ p̄dicamentū qd distinguit a ceteris
nouē p̄dicamentis noiauerūt q̄ntū. aliq̄ q̄n
titatē nō distinguit in noia ista. scdm ē
nō obstat qz manifestū est q̄ illa est p̄a. cor
pus xpi z corp⁹ xpi habens ptem distantē
a parte sunt idē realiter. Etiā similiter q̄li
bet alia. z est eadē p̄batio p̄ omibz talibus
Quā illa corpus xpi z circūscriptum
loco sunt idē realit sic vera. patet manifeste
Nam sequit corpus xpi est circūscriptū lo
co. igit corpus xpi est realit idē alicui qd
est circūscriptum loco. z vltra. igit aliq̄
qd est realit circūscriptū loco est idē rea
liter cū corpe xpi. quia illa p̄uertunt circū
scriptū loco. z qd est circūscriptū loco. Et
sequit. aliq̄d circūscriptū loco ē realit idē
cū corpe xpi. igit circūscriptū loco z cor
pus xpi sunt idē realiter. Et eodē modo q̄
libet p̄siliis p̄ p̄bati. qm̄ oēs tales vere sūt
Quā cūq̄ vn⁹ termin⁹ aliud ip̄ortet qd
nō ip̄ortat p̄ reliquū. h̄ tñ nō obstante p̄c
vñ illoz terminoz vere p̄dicari de aliq̄ cū
aliq̄ determinatōe. de q̄ tñ reliquus cū ea
dem determinatōe nō p̄dicat. Sic hec est
vera. risibile z hō sunt idē realiter z tñ hec
est vera. fortes p̄ se p̄mo mō est hō. z hec fal
sa. fortes p̄ se p̄mo mō est risibil. Sicut h̄
est vera. hō z filius dei sūt idē realit. qz hō
demonstrando filiū dei z filiū dei sunt idē
realiter z tamē hec est vera. ille semp fuit fi
lius dei. z h̄ falsa. ille semp fuit homo. Ita
est in p̄posito. quia hec est vera. aliqua sub
stantia corp̄is xpi z aliqua q̄ntitas sunt
idē realiter. z tamē hec est vera. hec suba
est substantia corp̄is xpi in sacramento

altaris. z hec est falsa. hec substantia est q̄n
titas in sacramento altaris Et sicut hec est
falsa. substantia corp̄is xpi est in sacra
mento altaris quantitas. Ita hec ē falsa. Sub
stantia corp̄is christi est ex vi p̄uersionis
quanta in sacramento altaris. Et ideo hec
est falsa. substantia corp̄is xpi habet par
tem distantē a parte in sacramento altaris
z ita patet quod illud argumentū nō valet
Sicut nō sequitur. q̄ aliqua sunt idē re
aliter vbicūq̄ est aliq̄d vnū illoz ibidē
est reliquū illoz. Aliq̄d quantitas z cor
pus xpi sunt idē realiter z substantia cor
poris xpi est in sacramento altaris corp⁹
christi. igit in sacramento altaris quā
ta. Et si dicas. q̄ nō est simile arguendo
in terminis p̄cretis z abstractis. Respon
deo q̄ quantū nō est plus p̄cretū q̄ quan
titas. quantū ad significationē. q̄uis non
terminetur in tas. sicut hoc nomē quant/
tas terminatur in tas. Et ita deficit mod⁹
arguēdi accipiēdo sub. hoc nomē q̄ntitas
terminat in tas. sic accipiēdo sub. hoc no
men quantū. Et ita patet q̄ sophisma non
p̄cludit p̄dictā opionē cū deficiat penes
fallaciā figure dictionis. Sz acceptis q̄bus
dā p̄positio vñ p̄t euidēt reduci p̄tra istā
Un accipiēdo istā p̄positionē. qm̄ aliq̄ res i
formas aliā nata est eā denoiari. vbicūq̄
illa res habet illā denoiare ibi ē tale. sicut
vbicūq̄ aliq̄d h̄z albedinē ibidē vere ē al
bū. z vbicūq̄ aliq̄d h̄z informatiue calozē
ibidē est calidū. igit si q̄ntitas sit alia res di
stincta a corpe xpi. vbicūq̄ suba corp̄is xpi
h̄z q̄ntitatē. ibi vere est q̄nta. sz corp⁹ xpi in
sacramento h̄z q̄ntitatē. qz nō sepat ibi ab ea
igitur corp⁹ xpi in sacramento altaris est realit q̄n
tū. z vltra. igit corp⁹ xpi h̄z in sacramento altaris
ptē distantē a pte. qd est hereticū. Si di
cas q̄ corp⁹ xpi ē ibi q̄ntū tñ nō est ibi mō
q̄ntitatiu⁹. Contra arguo p̄ eos fuādo mo
dū loquēdi eoz. qz q̄ro de illo p̄mo mō q̄n
titatiu⁹. aut ē res distincta a q̄ntitate aut nō
Hō p̄t dici q̄ nō est alia a q̄ntitate. qz p̄nci
piū eoz ē. qd si vnū manet z nō reliquū q̄
sūt distincte res. sz q̄ntitas manet z nō ma
net mod⁹ q̄ntitatiu⁹. igit sūt distincte res.
Sed q̄ non sunt distincte res potest pro
bati. quia si sūt distincte res aut est alia res
absoluta aut alia res relatiua Non absolu
ta. quia tunc esset quantitas vel qualitas

Unum corpus Christi in
Oucharistia sit quantum.

Unum modum quanti
tatiuū sit distinctus
a quantitate?

vel substantia quorū quodlibet falsum est. Nec est res realissima alia. qz nō p̄sibi as-
signari nec fundamētū nec termin⁹. nec p̄t
in aliquo septē genēz collocari. qz nō ī qn-
to. nec in actione. nec passione. nec in gene-
rerelationis. nec in positione. nec in habe-
re. nec in vbi. de quo magis videret. q̄ ille
modus quantitativ⁹ potest esse sine oī vbi
Si em̄ deus crearet q̄ntūz aliqd sine oī
alia re. vere esset mod⁹ quantitativ⁹. tñ si-
ne oī vbi. Preterea ostēsum est p̄us. q̄
oīe quantū p̄tinuū z p̄manēs habet par-
tem distāte a parte. sicut p̄us patuit p̄ Jo.
damasc. vel illa sunt p̄vertibilia. quātū cō-
tinuū. z p̄manēs. z habens partem distan-
tem a parte. Ex quo arguo sic. Impossibi-
le est q̄ aliquid sit quātū p̄tinuū z p̄manēs
nisi habeat partem distāte a parte z ecōuer-
so. Igitur vbi est aliqd quantū z p̄tinuū
z p̄manens. ibi habet partem distāte a par-
te. Si igitur corp⁹ xpi sit q̄ntū in sacramē-
to altaris corp⁹ xpi erit habēs partē distan-
tem a pte in sacramēto altaris. Preterea
si corp⁹ xpi sit quātū in sacramēto altaris.
igif est longū latū z pfundū. Sz impossi-
bile est q̄ aliqd alicubi sit longū nisi sit ibi
extensum. z nō p̄t esse extensum alicubi ni-
si habeat partem distāte a parte. Igitur si cor-
pus xpi in sacramēto altaris sit quātūz ibi
habeat partem distāte a parte. Et si di-
cas q̄ corpus nō est ibi quantū. Cōtra cor-
pus xpi ibi habet q̄ntitatē inherētē sibi. igitur
ibi est quātū. Sicut vbiq̄q̄ aliqd ha-
bet albedinē inherētē sibi ibi est albū. vi-
detur ergo derogare veritati sacramēti eu-
karistie dicere. q̄ corp⁹ xpi hz in sacramen-
to altaris vnā q̄ntitatē vel extensionē inhe-
rentē sibi. tunc em̄ esset ibi extensum z ha-
beret partem distāte a pte qd est falsum. Et
ideo q̄ntūcūq̄ illa p̄cederet. corp⁹ xpi est
q̄ntitas. tñ illa debz oīno negari. corp⁹ xpi
est realiter quātitas in sacramēto altaris.
Sicut illa est vera. corpus xpi est realiter
habens ptes distāte a parte. tñ ista est sim-
pliciter falsa. corp⁹ xpi est realiter habens
partem distāte a pte in sacramēto altaris.

Stat igitur p̄dicta opinio in h̄ q̄ quanti-
tas p̄tinua z p̄manēs nō est nisi ptes extra
se posite. siue ptes distantes sicutualiter. siue
ille ptes sint ptes substantie siue sint ptes
qualitatis. Et iō sicut bec est vera. Corp⁹

xpi habens ptes distantes sicutualiter est in
sacramēto altaris. z tñ bec est falsa. corp⁹
xpi habet ptes distantes sicutualit̄ in sacra-
mento altaris. Ita posito q̄ bec p̄cederet.
q̄ntitas que est corp⁹ xpi realit̄ in sacramē-
to altaris. bec tamē est absolute neganda.
corp⁹ xpi est q̄ntitas in sacramēto altaris.
Sicut bec est vera. aliqd homo qui est fi-
lius dei semp fuit de⁹. bec tñ simpliciter est
falsa. filius dei semp fuit hō. z ita in talib⁹
multū refert ponere aliquid a pte subiecti
qd maxime vez est de noīb⁹ p̄notatiuis. q̄
le nomē est q̄ntitas. qz hoc nomen q̄ntitas
significat rem p̄notando ptes illi⁹ rei dista-
re sicutualit̄. p̄ qd bec est vera. quātitas cor-
poris xpi est in sacramēto altaris. bec tamē
simpliciter falsa est. corp⁹ xpi est q̄ntitas in sa-
cramēto altaris.

Explicit tractat⁹ gloriosus de corpore
xpi z in p̄mis de puncti linee superficie cor-
poris quātitatis qualitatis z substantie di-
stinctione. Venerabilis inceptor⁹ magistri
Guilhelmi de Ockam anglici. veritatis in-
dagatoris pfundissimi. sacre theologie p̄-
fessoris doctissimi. de ordine fratrum mino-
rum. post lecturam oxoniensem. catholice
edit⁹. Impressus Argentine anno dñi. M.
ccccxj. Finitus p̄ festū Epiphanie dñi.

